

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1936

VEEBRUAR

SISU:

Avalikud raamatukogud 1934/35. a.

Kanapidamise tasuvus 1935. a.

Rügi metsamajandus 1934/35 m.-a.

Toodang ja tööjõud suurtööstuses 1934. a.

Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku
elu nähtused

Alatised tabelid.

Nr. 171(2)

TALLINN

Nr. 171(2)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	lk.	Page
Avalikud raamatukogud 1934/35. a. — A. Tuisk	65—69	65—69
Kanapidamise tasuvus 1935. a. — T. Kind	70—76	70—76
Riigi metsamajandus 1934/35. m.-a. — B. Tiis- mann	77—84	77—84
Toodang ja töõjõud suurtoöstuses 1934. a. — P. Semper	84—100	84—100
Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu nähtused 1923—36. a.	112—115	112—115
<i>Bibliothèques populaires en 1934/35</i>		65—69
<i>Rentabilité de l'élevage de pules en 1935</i>		70—76
<i>Forêts de l'État et l'économie forestière en 1934/35</i>		77—84
<i>Production et main-d'oeuvre dans les grandes entreprises industrielles en 1934</i>		84—100
<i>Données principales concernant la vie écono- mique et sociale de l'Estonie 1923—36</i>		112—115

ALATISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standard-
numerat-
sioon)

(Numérotation
permanente)

Tab. 1. Väliskaubandus detsembris	102	Tab. 1. Commerce extérieur en décembre	102
2. Väliskaubandus muude riikidega detsembris	104	2. Commerce extér. avec les autres pays en décembre	104
3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris	104	3. Commerce extér. des princip. articles en décembre	104
4. Tolliametite läbikäik septembris ja oktoobris	658*	4. Activités des bureaux douaniers en sept. et octobre	656*
5. Piiritusmonopol jaanuaris	108	Ventes d'alcool en janvier	108
6. Riigiraudteed detsembris	101	6. Chemins de fer en décembre	101
7. Tallinna sadama tegevus jaanuaris	107	7. Mouvement du port de Tallinn en janvier	107
8. Eesti Panga äriüks. 31. I 36	107	8. Bilans de la Banque d'Estonie le 31. I 36	107
10. Era- ja ühispankade äriüks. I. XII 35	56*	10. Situat. financ. des banques au 1. XII 35	56*
11. Üksikute pankade äriüks. I. XII 35	56*	11. Bilans des princip. banques au 1. XII 35	56*
12. Riigi sissetulekud detsembris	108	12. Recettes de l'État en décembre	108
13. Valuuta hinnad Tallinna börsil jaanuaris	108	13. Cours du change à Tallinn en janvier	108
14. Vabariigi piiridest ülesõitnud novembris ja detsembris	58*	14. Nombre des personnes ayant passé les confins de la Ré- publique en novembre et décembre	58*
15. Linnade rahvastik novembris ja detsembris	58, 59*	15. Mouv. de la populat. dans les villes en nov. et déc.	58, 59*
Lilikeel olev raha	112	Billets en circulation	112
Pankadevahelise arvekoja tegevus	112	Mouvement de la chambre de compensation	112
Protestitud vekslid	112	Effets protestés	112
Kapitaal emissioonid	112	Émissions des capitaux	112
Tööstustoodang	112	Production de quelques industries	112
Loomataudid	112	Épizooties	112
Tapamajade tegevus	112	Fonctionnement des abattoirs	112
24. Suur müügihinnad detsembris ja jaanuaris	109	24. Prix de gros en décembre et janvier	109
Toitainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1926—35	112	Coût de denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritives 1926—35	112
26. Turuhinnad jaanuaris	110	26. Prix de détail en janvier	110
Elumaksumusindeksid	112	Nombres-indices du coût de la vie	112
Suurtüügiindeksid	112	Nombres-indices de prix de gros	112
29. Töösturg jaanuaris	116	29. Marché du travail en janvier	116
30. Tööstusettevõtted ja tööloin I. jaanuariks	111	30. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. jan.	111
31. Tööõnnetused tööstusettevõtetes oktoobris ja novembr.	59*	31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en octobre et novembre	59*
32. Tööstustööliste arvu liikumise indeksid	64*	32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main- d'oeuvre dans les entrepr. industr.	64*
33. Nakkushaigused novembris	64*	33. Maladies contagieuses en novembre	64*

*) Viimased andmed ilmunud eelmistes kuukirjades.
Par * sont désignées les tableaux parus dans les NN précédents.

Ilmunud 15. veebruaril 1936.

RIIGI TRÜKIKOJA TRÜKK.

AVALIKUD RAAMATUKOGUD 1934/35 a.
BIBLIOTHÈQUES POPULAIRES en 1934/35.

Sisu: 1. Kogude arv, lhk. 65. 2. Raamatute arv, lhk. 66. 3. Raamatukogude koostis, lhk. 66. 4. Raamatukogude kasutamise, lhk. 68. 5. Kulud ja tulud, lhk. 68.

1. Kogude arv. Aruandeid saabus 1934/35. a. 714 avalikult raamatukogult ja saamata jäi 7 kogult. Nende kogude hulgas vanemaks eesti raamatukoguks on Laeva Muusika ja Laulu seltsi kogu, asutatud 1864. a. Asutamisaajaga kuni 1900. a. on kogudest 3,6% ja 1901—1910. a. 9,4%. Eriti hoogus oli kogude asutamine aastail 1921—26, mis ajast on pärit ligi pooled kogud — 48,7%; aegamööda vaibus asutamine ja viimaseil aastail on tulnud juure ainult mõni üksik kogu.

2. Raamatute arv. Knugi kogude asutamine on jäänud soiku, jätkub nende täiendamine kirjandusega pidevalt. Raamatute arv 31. III 1935 ulatus 745 tuh. ja on alates 1928. a. peagu kahekordistunud.

Raamatuid oli 31. III tuhandeis:

	Üldse	linnas	maal
1935	745	233	512
1934	690	220	470
1932	596	195	401
1931	568	180	378
1930	493	159	334
1929	439	142	297
1928	380	126	254

Võrreldes Taaniga näiteks on meil raamatukogusid viimaseil aastail arendatud hoogsamalt, raamatute arv on kasvanud kiiremini. Kui 1929. a. oli 100 elaniku kohta meil 38 köidet ja Taanis 56 köidet, siis 1934. a. oli see vahe veel üsna väike — meil 62 köidet, Taanis 66 köidet.

Vaadeldaval aastal muretseti kogudesse uusi raamatuid 63,4 tuh. köidet, mis arv suurem, kui kunagi varem aastail; juurekasv raamatute arvust aasta alul oli 8,6%, linnas 6,7%, maal 9,4%, mis märksa

Raamatute arv ja juurekasv kogudes 1934/35 a.
Nombre des livres et complètement des bibliothèques en 1934/35.

1.	Kogude arv ¹⁾ Nombre des bibliothèques 31. III 35	Raamatute arv Nombre des livres 31. III 35	Raamatuid keakmiselt — Nombre moyen. des au 1. IV 34		Raamatute juurekasvu % arvust 1. IV 34 — Accroissement en comparaison avec le nombre au 1. IV 35
			Ühele kogule Par une bibliothèque	100 elaniku kohta Par 100 habitants	
Linnad — Villes	40	232 737	5 819	72	6,7
Tallinn	5	76 874	15 374	56	12,2
Haapsalu	2	3 338	1 668	72	9,9
Kuressaare	3	11 215	3 738	25	3,0
Narva	4	24 209	6 075	103	2,6
Nõmme	1	5 900	5 900	39	9,0
Paide	2	4 103	2 051	125	7,2
Paldiski	1	1 737	1 737	204	0,0
Petseri	2	5 426	2 713	127	6,5
Pärnu	6	18 776	3 129	92	8,1
Põltsamaa	1	2 105	2 105	80	6,0
Rakvere	2	6 302	3 151	63	4,0
Tapa	1	1 781	1 781	47	8,0
Tartu	3	53 677	17 892	91	1,5
Tõrva	1	530	530	20	18,3
Türi	1	2 218	2 218	76	6,6
Valga	2	4 757	2 378	44	10,8
Viljandi	1	5 202	5 202	44	4,0
Võru	2	4 539	2 269	85	4,4
Maad — Arrondiss.	674	512 405	760	64	9,4
Viru	75	61 720	823	54	7,2
Järva	65	45 178	695	93	11,3
Harju	99	73 042	738	82	10,6
Lääne	48	34 611	721	49	10,9
Saare	34	28 440	711	55	8,9
Pärnu	73	60 308	828	81	8,1
Viljandi	59	47 063	798	78	8,7
Tartu	103	77 046	754	63	9,7
Valga	26	16 736	646	65	9,7
Võru	62	47 920	773	61	9,6
Petseri	24	19 682	820	33	9,7
Üldse — Total	714	745 162	1 044	66	8,6

suurem eelnevaist aastaist. Elavnemist raamatukogude täiendamises põhjustasid paranenud krediidiolud ja mõjus osalt ka 24. II 1935 alanud Raamatuaasta propaganda.

¹⁾ Harukogud ja osakonnad iseseisvate aruannetega arvestatud eraldi kogudena.
²⁾ Peale selle käsikogus 5 893 r., M. Martina kogus 3 990 r. ja arhiivis 5 937 r. Koos loendatutega on Tall. L. Koskraamatukogus 92 694 köidet, 100 el. kohta 67 köidet ja aastane kasv 18,3%.
³⁾ Saaremaa av. raamatukogude võrgus üldse 45 kogu.
⁴⁾ Tartumaa av. raamatukogude võrgus üldse 105 kogu.
⁵⁾ Elanike arv 1. III 1934 rahvaloendusel.

Raamatute arvu muutumine 1934/35 a.
Mouvement du nombre de livres en 1934/35.

2.	Arv — Nombre			% arvust 1. IV 34 En % au nombre au 1. IV 34		
	Müretasud	Kõrvaldatud kasutamisele	Juurekasv	Acquis	Exclus de l'usage	Accroissement
Üldse — Total	63 431	4 725	58 706	9,2	0,7	8,6
Linnades — Villes	15 512	880	14 632	7,1	0,4	0,7
Maades — Arrond.	47 919	3 845	44 074	10,2	0,8	9,4

3. Raamatukogude koostis.

Répartition des livres d'après le contenu.

Raamatukogude koostises ilukirjanduse osatähtsus kasvab vähe-haaval iga aastaga teadusliku ja pop.-teadusliku kirjanduse arvel ning ulatus 63,0% köidete koguarvust, linnas 59,4%, maal 64,7%. Teadusliku ja pop.-teadusliku kirjanduse osatähtsus on linnadest kõrgeim Tallinnas (47,4%) ja madalaim Nõmmel (24,0%). Maal kõigub teadusliku ja pop.-teadusliku kirjanduse osatähtsus 26,0% Petserimaal kuni 38,4% Võrumaal.

Raamatute jaotus % üldarvust 31. III 35.

Répartition des livres en % au nombre total le 31. III 35.

3.	Sisu järgi D'après le contenu			Keele järgi D'après les langues			
	Ilukirjand. Belles-Lettres	Teaduslik kirjandus— <i>Littérature scientifique</i>	Lastekirjandus <i>Littérature d'enfants</i>	Eesti Estonians	Saksa Allemands	Vene Russes	Muud Autres
Linnad — Villes	59,4	36,3	4,3	53,0	20,4	24,6	2,0
Tallinn	49,6	47,4	3,0	55,0	18,2	19,8	7,0
Haapsalu	70,5	20,5	—	65,4	34,6	—	—
Kuressaare	74,0	24,4	0,7	33,5	02,4	0,2	3,0
Narva	47,3	36,1	16,6	19,0	15,1	63,2	1,8
Nõmme	68,2	24,0	7,8	72,5	7,0	19,8	0,7
Paide	72,7	26,4	0,9	39,1	58,5	2,4	—
Paldiski	68,8	30,2	1,0	75,9	11,4	12,5	0,2
Petseri	68,7	30,7	0,6	34,1	0,1	65,7	0,1
Pärnu	66,1	82,4	1,5	61,6	25,4	10,6	2,4
Põltsamaa	61,9	36,7	1,4	75,6	18,4	6,0	—
Rakvere	74,5	25,2	0,3	48,5	37,1	14,2	0,2
Tapa	69,7	31,3	—	69,5	0,2	0,3	—
Tartu	66,2	29,2	4,6	55,0	15,2	28,1	1,7
Tõrva	60,4	37,0	2,0	100,0	—	—	—
Türi	69,3	29,5	1,2	90,2	2,8	6,7	0,3
Valga	61,1	37,1	1,8	78,5	18,7	2,6	0,2
Viljandi	59,1	38,4	2,6	82,0	10,3	5,2	2,5
Võru	62,4	32,9	3,7	49,5	30,2	19,4	0,9
Maad — Arrond.	64,7	33,8	1,5	95,2	0,3	4,0	0,5
Viru	64,3	34,5	1,2	93,1	0,2	5,8	0,9
Järva	65,7	32,3	2,0	99,4	0,1	0,4	0,1
Harju	65,5	33,0	1,5	98,3	0,1	0,5	1,1
Lääne	62,6	35,7	1,7	96,4	0,2	3,3	0,1
Saare	62,5	35,5	2,0	99,5	0,3	0,1	0,1
Pärnu	64,4	34,1	1,5	99,2	0,2	0,5	0,1
Viljandi	64,1	34,7	1,2	99,5	0,2	0,2	0,1
Tartu	67,6	31,6	0,8	92,7	0,1	7,2	0,0
Valga	64,0	33,4	2,6	99,1	0,1	0,3	0,5
Võru	60,0	38,4	1,6	98,4	1,3	0,2	0,1
Petseri	66,8	26,0	4,2	47,8	1,0	51,5	0,2
Üldse — Total	63,0	34,5	2,5	82,0	6,5	10,1	1,4

Lastekirjandust leidub kogudes vähe. Tallinna Linna Raamatukogu juures töötab esimese omalaadse

alates oktoobrist 1933 Noortekogu. Kõrgem kui mujal on laste-noorsookirjanduse osatähtsus Narvas.

Eestikeelset kirjandust on kogudes 82,0%, kusjuures maakogude koostis on peagu terveni eestikeelne — 95,2%. Linnades aga ligi pooled raamatud on võõrkeelsed — saksa 20,4%, vene 24,6%, muid keeli 2,0%. Linnades võõrkeelte protsent on kõikum olenevalt rahvuste osatähtsusest elanikkonnas. Maal suruvad eestikeelsete raamatute protsendi alla venekeelsed eriti Petserimaal, kus neid üle poole — 51,5%; tunduvalt ka Tartu- ja Virumaal.

4. Raamatukogude kasustamine.

Utilisation des bibliothèques.

Raamatute laenajaid 684 raamatukogus oli mõeldud aastal 103,5 tuh., mis 9% rahvastikut, linnas 7%, maal 14%. Lugejaid keskmiselt ühe kogu kohta oli 151, linnas 1192, mis arv on kõrge Tallinna ja osalt ka Tartu suure arvu tõttu. Igale lugejale langes endiselt keskmiselt 7 raamatut.

Raamatuid on laenatud 697 aruandnud kogust 1755 tuh. köidet.

Laenutatud raamatute arv tuh.:

	Üldse	linnas	maal
1934/35	1 755	1 117	638
1933/34	1 765	1 080	685
1931/32	1 516	818	698
1930/31	1 429	761	668
1929/30	1 383	740	637
1928/29	1 281	681	600

Saja elaniku kohta loeti 156 raamatut aastas, linnas 346 ja maal 80 ning iga lugeja laenas keskmiselt 17 raamatut aastas, linnas 25, maal 11. Lugesimes oleme Taanist näiteks tunduvalt taga: 1933/34. a. loeti meil 100 el. kohta 158 köidet, Taanis aga 259 köidet. Kui 1928/29 a. 100 elaniku kohta kasutati raamatuid meil 115 köidet, Taani 223 köite vastu, siis kasustamisarvude vahe püsib küllalt suurena ja meie kogude ülesandeks jääb tõsta lugemisvõimalusi ning -tahet rahvastikus.

Raamatukogude kasustamine on tunduvalt elavam linnadest Tallinnas ja maadest esikohal Virumaal.

Ilukirjanduse osatähtsus kasustatud kirjanduses ulatub 77,8%, linnas 72,0%, maal 85,8%. Teaduslikku ja pop.-teaduslikku kirjandust loeti 20,0%, linnas 24,1%, maal 12,8%. Suuremaist linnust Tallinnas ja Tartus oli teadusliku kirjanduse loetavusprotsent kõrgem. Maades peagu ühtlaselt eelistatakse ilukirjandust teaduslikule.

Tänavu esmakordselt avaldame tulevaate loetavama eestikeelse kirjanduse kohta avalikes raamatukogudes. Raamatukogude aastaaruandis teatatakse 10 loetavat raamatut. Need andmed on võetud

Lugejate ja loetud raamatute arv 1934/35 a. — Nombre des lecteurs et des livres prêtés en 1934/35.

	Lug. arvu vastavalt kogud — N. des bibl. ayant fourni des données	Lugejaid üldse Nombre total des lecteurs	Lugejaid keskimaalt i. kogu kohta N. moyen des lecteurs par une bibliothèque	Lugejaid % rah- vastusest Lecteurs en % de population	Raam. kogudes keskm. 1 lugeja kohta — N. moyen des livres par un lecteur	Loetud kirjandust — Livres prêtés								
						Kogude arv Nombre des bibliothèques	Neis loetud üldse raamatuid Nombre total des livres prêtés	Loetud 100 elan- kohta — Livres prêtés par 100 habitants	Loetud — Prêtés %					
									Ilu- Belles- lettres	Teadus- Ilukirjandus- Litteraire	Teost- Livres pour jeunesse			
Linnad — Villes														
Linnad — Villes	38	45 289	1 192	14,0	5	39	1 117 292	345,9	72,9	24,1	3,0			
Tallinn	5	27 599	5 520	20,0	3	5	703 578	510,0	70,8	26,8	3,4			
Haapsalu	2	290	145	6,2	11	2	0 269	134,8	90,6	9,4				
Kuressaare	3	405	135	9,0	28	3	6 353	141,9	90,1	9,4	0,5			
Narva	4	1 509	377	6,4	16	4	51 805	219,5	68,5	8,9	22,6			
Nõmme	1	823	823	5,4	7	1	21 530	142,0	92,8	2,3	4,9			
Paide	1	107	107	3,3	38	2	4 742	144,4	86,7	12,6	0,7			
Paldiski	1	260	260	30,6	7	1	3 010	354,8	88,8	11,0	0,4			
Petseri	2	611	305	14,3	0	2	18 737	438,4	92,4	7,4	0,2			
Pärnu	5	2 377	475	11,7	8	5 ¹⁾	52 597	258,7	82,4	16,5	1,1			
Põltsamaa	1	125	125	4,8	17	1	6 107	234,1	91,8	6,1	2,1			
Rakvere	2	897	348	6,9	0	2	28 244	261,7	83,1	11,8	0,1			
Tapa	1	89	89	2,4	20	1	4 185	111,0	87,5	12,5	2,5			
Tartu	3	8 635	2 878	14,7	6	3	180 250	272,2	68,4	29,1	0,1			
Tõrva	1	68	68	2,6	8	1	1 449	55,8	66,4	30,6	3,0			
Türi	1	345	345	11,9	0	1	5 317	183,2	81,0	18,0	0,4			
Valga	2	499	249	4,6	9	2	23 642	218,1	77,2	21,6	1,2			
Viljandi	1	447	447	3,8	12	1	13 652	115,8	82,4	15,1	2,6			
Võru	2	408	201	7,6	11	2	8 016	150,3	85,6	13,4	1,0			
Maad — Arrondissements	646	58 245	90	7,3	9	658	638 058	80,3	85,8	12,3	1,9			
Viru	73	7 010	90	6,2	0	75 ²⁾	127 856	113,4	85,4	13,1	1,5			
Järva	60	3 517	58	7,2	13	68	50 827	103,7	86,1	11,1	2,3			
Harju	98	8 944	91	10,0	8	90	98 438	110,1	88,2	9,8	2,0			
Lääne	48	5 584	116	7,9	0	46 ³⁾	41 869	59,5	88,2	10,0	1,8			
Saare	38	3 697	97	7,2	9	40	33 637	65,5	82,7	15,2	2,1			
Pärnu	71	5 274	74	7,1	11	78	58 187	79,9	85,0	13,3	0,8			
Viljandi	57	3 597	63	5,9	13	58	42 075	60,4	88,5	10,4	1,1			
Tartu	95	8 093	85	6,0	10	97 ⁴⁾	88 010	71,9	88,0	11,2	0,8			
Valga	23	2 019	88	7,8	8	23 ⁵⁾	18 423	71,3	84,3	14,6	1,1			
Võru	61	7 655	125	9,3	6	61 ⁶⁾	53 439	68,7	77,0	19,2	2,0			
Petseri	22	2 865	130	4,7	7	22 ⁷⁾	25 297	41,9	83,1	9,0	7,0			
Üldse — Total	684	103 534	151	9,3	7	697	1 753 350	155,8	77,5	20,0	2,5			

kokku linnade ja maa kohta; maal valitud kogu maakonna 10 loetavamast teost ja nende hulgast omakord 10 ülemaaliselt loetavamast.

10 loetavamast eestikeelset teost avalikes raamatukogudes:

1934/35	1928/29
1. Tõde ja õigus V — A. Tammsaare	1. Tõde ja õigus I — A. Tammsaare
2. Viimne viiking — J. Bojer	2. Vaestepatuste alev — A. Jakobson
3. Kuldsete lehtede all — O. Luts	3. Tuulearmuke — B. Alver
4. Tagahoovis — O. Luts	4. Andekas parasit — R. Morn
5. Ladina köök — O. Luts	5. Tuhkur hobune — A. Jakobson
6. Tõde ja õigus I — A. Tammsaare	6. Mu kodu — M. Mõtslane
7. Tuulearmuke — B. Alver	7. See millest avalikult ei räägita — R. Roht
8. Tõde ja õigus IV — A. Tammsaare	8. Liblika lend — M. Mõtslane
9. Neiu sinise kübaraga — J. Fabricius	9. Jäljetu haud — M. Metsanurk
10. Seitse venda — A. Kivi	10. Karmid tähed — V. Helanen

1934/35

1928/29

M a a l

1. Tõde ja õigus V — A. Tammsaare	1. Vaestepatuste alev — A. Jakobson
2. Tõde ja õigus IV — A. Tammsaare	2. Tõde ja õigus I — A. Tammsaare
3. Tõde ja õigus I — A. Tammsaare	3. Tuulearmuke — B. Alver
4. Keha ja vaim — H. Banna	4. Liblika lend — M. Mõtslane
5. Punane tuul — M. Metsanurk	5. Jäljetu haud — M. Metsanurk
6. Kevadised vood — M. Mõtslane	6. Mu kodu — M. Mõtslane
7. Puhastustuli — A. Kirsimägi	7. Andekas parasit — R. Morn
8. Kivina pesa — A. Mäik	8. Valge pliv — M. Metsanurk
9. Tõde ja õigus III — A. Tammsaare	9. Lelli — A. Saal
10. Kuldsete lehtede all — O. Luts	10. See millest avalikult ei räägita — R. Roht

Loetakse peamiselt proosat ja esijoones algupäraseid teoseid, eelistatakse romaani. A. Tammsaare

¹⁾ Pärnu Saksa lugemise seltsi raamatukogu (3 188 raam.) ei näita loetud raamatuid liikide järgi.
²⁾ Banna Vabat. tuletõrje ühingu av. (285 raam.) ja Kolgi asund. Rahvaraamatukogu seitai (425 raam.) raamatukogude aruanded ei näita loetud raamatuid liikide järgi.
³⁾ Valgu Haridusring „Valguse“ (261 raam.) ja Haridusselts „Juta“ (267 raam.) raamatuk. aruanded ei näita loetud raamatuid liikide järgi.
⁴⁾ Lohusuu Vene Haridusseltsi (738 raam.), Mäksa Haridusseltsi (457 raam.), Elistvere valla (395 raam.), Kavastu Haridusseltsi (1 140 raam.), Jõgeva Haridusseltsi (1 094 raam.) ja Ülenurme Rahvarahmatuk. seltsi av. raamatuk. (1 466 raam.) aruanded ei näita loetud raamatuid liikide järgi.
⁵⁾ Kulgatsi Hariduse Seltsi (425 raam.), Hummuli Rahvaraamatukogu Seitai (858 raam.) ja Bestu algk. av. rahvaraamatukogu (773 raam.) aruanded ei näita loetud raamatuid liikide järgi.
⁶⁾ Kaagvere av. raamatuk. (1 142 raam.) aruanne ei näita loetud raamatuid liikide järgi.
⁷⁾ Suur Meltaa (831 raam.) ja Laura ühendatud raamatuk. (1 017 raam.) aruanded ei näita loetud raamatuid liikide järgi.

saare romaan — Tõde ja õigus — püsib loetavana esimese osa ilmumiseest saadik, I ja V osale kuulub eriline loetavus, III ja IV osa esinevad samuti 10 loetavama teose hulgas, kuna II osale on pühendatud tähelepanu võrdlemisi vähe. B. Alveri „Tuulearmuke“ samuti on nii varem kui nüüd loetavamate hulgas. Vanemaist raamatuid 1928/29. a. A. Saali ajalooline teos „Leili“ (ilm. 1892/3) tõusis 10 loetavama hulka maal. Ka 1934/35. a. eriti Saaremaal näeme A. Saali teoseid loetavamate seas, kuigi nende loetavus ei ulatu ülemaalisele 10 esimese hulka.

Kokkuvõttes Tallinna Linna Noortekogus annavad ülevalde noorsoo lemmikteoseist, millest selgub, et noored loevad esijoones tõlketeoseid — ükski algupärane noorsooraamat pole loetavuselt 10 esimese hulgas.

10 loetavamat eestikeelset raamatut Tall. L. Noortekogus 1934/35. a.

1. Winnetou jälgedes — K. May	6. Winnetou — K. May
2. Laane kuningas — K. Hänninen	7. Huck. Finni selklused — M. Twain
3. Väiksed metslased — E. Setou-Thompson	8. John Workman — H. Dornik
4. Doktor Dolittle — H. Lotting	9. Tapani Lõrvingi selklused — K. Viikuna
5. Kapten Granti lapsed — J. Verne	10. Bibi I — K. Michaelis

Raamatukogude kasutamise intensiivsus.
Intensité l'utilisation des bibliothèques.

5.	Koeffitsiendid — Coefficiente			
	1934/35			1933/34
	1	2	1 × 2	
	Liikuvuse ¹⁾ (loetud raam. 1 raam. kohta)	Loetavuse ²⁾ (loet. raam. 1 lugeja kohta)	Intensiiv- suse Intensité	Intensiiv- suse Intensité
Linnad —				
Villes . . .	4,8	24,7	118,6	133,3
Tallinn . . .	9,2	25,5	234,6	303,0
Haapsalu . . .	1,9	21,0	41,0	17,5
Kuressaare . . .	0,6	15,7	8,4	5,2
Narva . . .	2,1	34,2	71,8	132,2
Nõmme . . .	3,7	26,2	96,9	90,4
Paide . . .	1,2	44,3	53,2	29,8
Paldiski . . .	1,7	11,6	19,7	
Petsari . . .	3,5	30,7	107,5	124,6
Pärnu . . .	2,8	22,1	61,9	55,2
Põltsamaa . . .	2,9	48,9	141,8	154,0
Rakvere . . .	4,2	37,7	158,3	183,8
Tapa . . .	2,4	46,8	112,3	75,9
Tartu . . .	3,0	18,6	55,8	51,8
Tõrva . . .	2,7	21,3	57,5	35,9
Türi . . .	2,4	15,4	37,0	11,7
Valga . . .	5,0	47,4	237,0	264,1
Viljandi . . .	2,6	30,5	79,3	83,4
Võru . . .	1,8	19,9	35,8	42,0
Maad —				
Arvud . . .	1,2	11,0	24,0	16,7
Viru . . .	2,1	18,2	38,2	36,7
Järva . . .	1,1	14,6	16,0	19,6
Harju . . .	1,3	11,0	14,8	18,2
Lääne . . .	1,2	7,5	9,0	13,7
Saare . . .	1,2	9,1	10,9	12,7
Pärnu . . .	1,0	11,0	11,0	18,9
Viljandi . . .	0,9	11,7	10,5	12,1
Tartu . . .	1,1	10,9	12,0	13,8
Valga . . .	1,1	9,1	10,0	14,2
Võru . . .	1,1	7,1	7,8	9,2
Petsari . . .	1,3	8,8	11,4	14,8
Üldse —				
Total . . .	2,3	16,9	38,9	45,5

¹⁾ Du mouvement (nombre de livres prêtés par un livre). ²⁾ De la lisibilité (nombre de livres prêtés par un lecteur).

5. Kulud ja tulud. Kassaaruande saatis 711 raamatukogu. Kulu oli neis kogudes, arvamata kaasa tagasimakstud tagatisi, Kr 208 553, linnas Kr 118 645, maal Kr 89 908; seega kulud on kasvanud üldse ja eriti maal, hoolimata, et viimases aruandeid puudub ja kulusumma tegelikult veel vähe suurem.

Kulutati tuh. kr:

	üldse	linnas	maal
1934/35	208,5	118,6	89,9
1933/34	196,8	118,2	78,6
1931/32	189,3	110,9	78,4
1930/31	233,1	114,9	118,2
1929/30	235,6	113,4	122,2
1928/29	229,6	107,2	122,4

Uute raamatute soetamiseks kulutati 82,0 tuh. kr, ehk 39,3% kuludest, linnas 26,8 tuh. kr ehk 22,6%, maal 55,2 tuh. kr ehk 61,4%. Ajalehtedele ja kirjadele kulus 8,2 tuh. kr, linnas 6,2 tuh. kr, maal 1,8 tuh. kr. Kõitiskulud ulatusid 25,6 tuh. kr, linnas 12,0 tuh. kr, maal 13,6 tuh. kr.

Kirjanduse soetamiseks raamatukogudele ühes kõitmisega kulus üldse:

	tuh. kr	% kuludest
1934/35	115,8	55,5
1933/34	100,6	51,1
1931/32	90,7	47,9
1930/31	130,6	56,0
1929/30	128,2	56,8
1928/29	124,0	54,0

Ühes kulude kasvuga kasvab eriti raamatukogude täiendamiseks kirjandusega kulutatud summa osatähtsus.

Palkadeks kulutati:

	tuh. kr	% kuludest
1934/35	57,0	27,3
1933/34	56,1	28,5
1931/32	60,0	31,7
1930/31	58,9	25,3
1929/30	56,8	25,2
1928/29	50,3	21,9

Tulusid oli avalikel raamatukogudel üldse 205,4 tuh. kr, peale selle saldo eelnevast aastast 18,7 tuh. kr ja tagatisi raamatute kasutajailt 12,2 tuh. kr. Riigi toetus aruandnud kogudele oli 37,7 tuh. kr ehk 13,3% tegelikest kuludest; omavalitsusilt saadi 124,7 tuh. kr ehk 59,8%. Linnades riigi toetus ulatus 4,9%, omavalitsuste summad 75,4%; maal on riigisummade osatähtsus suurem — 35,5%, omavalitsusilt saadi 39,1% tegelikest kuludest.

Peale selle mõned kogud pole arvestanud riigilt raamatutena saadud toetust.

Raamatukogude tulud ja kulud kr 1934/35 a. — Dépenses et recettes des bibliothèques en kr en 1934/35.

6.	Kogude arv Nombre des bibliothèques	Kulud — Dépenses						Saldo Solde	Tagasi- maksatud Cantions reversées	Tulud — Recettes						Saldo Solde	Bilans États	Tagatised Cautionsnements
		Muud raamatud Achats de livres	Ajalised ja aja- kirjad Achats de journaux	Kõrvaline Reliève de livres	Palgad Salaires du personnel	Muud Autres	Kokku Total			Haridus- ja sotsiaalmisli- De l'Etat	Omavalitsust Administrations locales	Erastislik ja isikult Sommes privées	Muud Autres	Kokku Total	Saldo Solde			
Linnad —																		
Villes	40	26 826	6 236	11 973	47 084	26 526	118 645	2 675	9 690	5 850	89 452	2 137	20 529	117 968	3 352	121 320	11 736	
Tallinn	5	15 078	2 518	7 490	26 050	10 927	62 058	—	7 142	3 344	51 492	—	7 222	62 058	—	62 058	8 148	
Haapsalu	2	568	—	18	96	185	857	37	180	269	280	—	7	215	771	123	894	
Kuressaare	3	320	106	62	103	78	729	112	419	106	420	73	184	783	68	841	528	
Narva	4	707	353	330	1 117	250	2 757	1 187	455	220	614	36	1 794	2 664	1 280	3 944	1 047	
Nõmme	1	689	—	127	455	58	1 329	—	—	220	1 088	—	21	1 329	—	1 329	—	
Paide	2	473	21	70	30	121	715	18	50	143	301	—	140	584	147	731	290	
Paldiski	1	109	—	60	120	13	392	9	—	147	235	—	1	383	18	401	—	
Petseri	2	593	86	124	140	246	1 189	33	22	80	490	288	364	1 222	—	1 222	46	
Pärnu	6	2 859	295	995	2 734	1 656	8 539	156	607	227	4 938	845	2 524	8 534	101	8 635	738	
Põltsamaa	1	188	—	78	180	31	477	5	—	141	250	—	71	462	20	482	—	
Rakvere	2	322	520	180	850	636	2 517	100	—	105	1 500	—	863	2 468	149	2 617	—	
Tapa	1	307	—	66	50	7	430	51	2	112	172	—	102	386	95	481	3	
Tartu	3	2 977	1 484	1 977	12 518	10 011	28 967	456	419	225	21 538	617	6 255	28 635	788	20 423	100	
Tõrva	1	78	—	26	90	106	300	7	4	50	251	—	2	303	4	307	7	
Türi	1	226	16	69	240	172	723	—	—	28	893	—	802	723	—	723	—	
Valga	2	459	372	141	740	754	2 466	480	240	188	2 155	—	123	2 466	480	2 946	351	
Viljandi	1	291	116	104	1 031	657	2 259	19	97	75	1 720	267	203	2 265	13	2 278	124	
Võru	2	507	280	56	480	618	1 941	7	38	170	1 615	4	143	1 932	16	1 948	164	
Maad —																		
Arrond.	671	55 190	1 916	13 590	9 973	9 239	89 908	12 866	267	31 890	35 227	12 617	7 666	87 400	15 374	102 774	463	
Viru	75	7 200	428	1 713	1 879	672	11 952	1 505	21	4 039	5 809	1 434	484	11 740	1 711	13 457	24	
Järva	65	4 941	93	1 069	661	760	7 524	1 284	10	2 874	1 830	2 057	852	7 619	1 189	8 758	145	
Harju	98	8 751	276	2 261	1 213	670	13 171	1 527	10	4 640	5 638	1 968	444	12 690	2 008	14 698	61	
Lääne	48	4 113	56	1 117	643	293	6 222	1 073	29	1 756	2 864	665	347	5 632	1 603	7 295	37	
Saare	40	2 440	112	673	398	764	4 387	792	—	1 793	1 851	443	362	4 440	700	5 140	—	
Pärnu	78	4 559	245	1 605	1 328	831	8 568	1 651	1	2 673	2 938	1 403	1 109	8 303	1 918	10 219	14	
Viljandi	68	4 067	227	1 344	1 042	858	7 538	1 057	42	2 490	3 143	1 302	736	7 671	924	8 595	30	
Tartu	103	11 470	185	2 078	1 618	738	16 037	1 248	133	7 730	5 505	1 288	1 058	16 581	1 764	17 345	128	
Valga	26	1 376	90	345	71	1 709	3 591	339	1	787	993	386	227	2 803	1 537	3 930	2	
Võru	61	4 334	122	1 049	654	1 673	7 832	1 727	20	2 379	2 801	1 151	1 854	8185	1 374	9 559	22	
Petseri	24	1 879	82	336	468	271	3 036	743	—	729	1 849	430	123	3 131	648	3 779	—	
Üldse —																		
Total	711	82 016	8 152	25 563	57 037	35 765	208 553	15 541	9 957	37 740	124 679	14 754	28 195	205 368	18 726	224 094	12 199	

Avalikkude raamatukogude kohta varem Keskbüroo väljaandets Hmunud artiklid:

- Avalikkud raamatukogud 1933/34 a., A. Tuisk, Eesti Statistika nr. 159(2), lhk. 81—84.
 Avalikkud raamatukogud 1931/32 a., A. Tuisk, Eesti Statistika nr. 138(5), 1933 a., lhk. 272—277.
 Avalikkud raamatukogud 1929/30 a., A. Tuisk, Eesti Statistika nr. 122(1), 1932 a., lhk. 39—44.
 Avalikkud raamatukogud 1928/29 a., A. Tuisk, Eesti Statistika nr. 107(10), 1930 a., lhk. 551—557.
 Avalikkud raamatukogud 1926 ja 1927/28 a., A. Tuisk, Eesti Statistika nr. 91, 1929 a., lhk. 358—367.

KANAPIDAMISE TASUVUS 1935 a.*)

RENTABILITÉ de L'ÉLEVAGE de POULES en 1935.

Sis u: 1. Andmete iseloom, lhk. 70. 2. Vaatluskanapidamiste kapitalid ja hindude arv, lhk. 70. 3. Kanapidamise kogusaak, lhk. 71. 4. Kanapidamise käitiskulutus, lhk. 73. 5. Puhtesaak, lhk. 75. 6. Tulu, lhk. 76.

1. Andmete iseloom. Kanapidamise tasuvuse andmed on pärit Eesti Linnukasvatajate seltsi poolt iga aasta korraldatavaist kanapidamise võistlustest osavõtvaist majapidamisist. Kanapidamiste omavahelisi võistlusi korraldatakse, et võistlevate kanapidamiste hulgast valida järgmiseks aastaks paremaid ja tunnustada sugulavadeks. Võistlusest osavõtjad on kohustatud Eesti Linnukasvatajate seltsi juhtnõuete kohaselt teostama arvepidamist oma kanapidamiste kohta. Arvepidamise teostamisel on abiks kanapidajail Eesti Linnukasvatajate seltsi kohapealsed nõuandjad. Võistlus-aasta ja lõpetuse sellega ka arvepidamine algas võistlevate kanapidamiste kohta 1. XI ja lõppes 31. X. 1935 a. valiti võistlevate kanapidamiste arvepidamiste, arvult 74, hulgast 56 kanapidamise andmed ja nende varal on püütud valgustada arveaasta kanapidamise majanduslikku kandepinda, tasuvust ja selle arendamisvõimalusi. Andmete töötlemine toimus Põllumajanduslikus Raamatupidamistalitusel. Ülevaatlikkuse mõttes on kanapidamiste andmed jaotatud 2 rühma. I rühmas kanapidamised, kus munatoodang ühe munemisvõimelise kana kohta oli üle 155 muna aastas ja II rühmas kanapidamised, kus munatoodang kana kohta on alla 155 muna aastas. I rühmas oli 27 ja II — 29 kanapidamist. Need on molo paremad kanapidamised, kus ka kanade eluruum enam-vähem korralik ning kus hooldus ja söötmine ei jäta soovida. Seetõttu on keskmine munatoodang kana kohta 155 muna, mis tunduvalt kõrgem üleriiklikust keskmisest, sellele vastavalt on aga ka kõrgem vaatluskanapidamises kõrgemad üleriiklikust keskmisest. Peab mainima eeskätt söödakulu ja hoonete üleriiklikusid. Käesolev andmestik annab arvulisi aluseid kalkulasioonide tegemiseks kanapidamise korraldamiseks. Munaahindade tõusuga käesolevas käib ka kanakasvatuse laiendamine. Mell on praegu miljon kana ümber ja see arv näitab aastast aastasse tõusu. Kuid üldiselt nende kanade munatoodang on väga madal, nagu andmed näitavad, kõigub see 75—110 muna ümber kana kohta. Telselt poolt ei ole küll sellise madala munatoodanguga kanapidamine nii kulukas, kui vaatluskanapidamises, aga siiski lõpptulemus, majanduslik tasuvus on madal. Võistlusmajapidamises seevastu näeme väga kõrget kanapidamise taset ja sellega ühenduses ka tasuvust, mis näitab, et hea hoolduse juures ja kanamunahindade praegusel tasemel on võimalik kuni 50% kanapidamisse investeeritud kapitalist aasta jooksul saada tagasi. Eesti Linnukasvatajate seltsi poolt anti 1935 a. 74 võistlevast kanapidamisest 57 eeskujulikumale ja tasuvamale kanapidamisele auhindu ja viimastest tunnustati 33 paremat 1936 a. kanapidamise sugulavadeks.

2. Vaatluskanapidamiste kapitalid ja hindude arv. Kanapidamine on väikemajapidajate ja alevielanike loomulikuks tegevusalaks, kuid tänini ei ole see arenenud siiski vajalisel määral ja vastavalt selle tähtsusele. Selles on süüdi kanapidamis-
Capital des exploitations d'élevage et nombre de volailles.
 saaduste kaubanduslik kül ja teatav tagasihoidlikkus.

kulutuses kanapidamise edendamise ning nõuande tööks. Eesti Linnukasvatajate selts oma piiratud sissetulekute juures on teinud mis võimalik. 1935 a. oli seltsi kontrolli all 30 sugulava. Sugulavade kaudu levitati väärtuslikku tõumaterjali — kanade haudumismune 15 400 tk., päevaseid poegi 1500 tk., sugukanu 376 ja sugukukki 223 tk. Tõumaterjali värskendamiseks toodi Rootsist sugukukki jne. Kuid need summad, mis linnukasvatamise edendamiseks kulutatud, on liiga väikesed, et anda hoogsat tõuget linnupidamisele, eriti kanakasvatusele üleriiklikus ulatuses. 1934 a. loodi esmakordselt kanamunahindade kindlustus kevadkuudel. See aitas kanamunade väljaveo suurenemisele tunduvalt kaasa, ja kanapidamine omas 1935 a. juba laiemate hulkade tähelepanu. Valitsuse poolt oli 1935 a. kanamunade hind aprillis, mais, juunis ja juulis kindlustatud 45 *sent* kg kogumispunkti. Kanamunahinna kindlustamine ja hinnatõus välisturgudel aitas kaasa, et 1935 a. kanamunade väljavedu kujunes rekordiliseks ja põllumehed said kanakasvatusest tähtsa kõrvalissetuleku allika, mis ei jäta avaldamata mõju kanakasvatuse edaspidiseks hoogsaks arenemiseks.

Kanapidamise tasuvuse ja tuluolude selgitamisel tuleb teha kindlaks need kapitalid, s. t. nende varandusosade väärtus, mis kanapidamisega seotud. Valdavas osas talundis, ja ka väikemajapidamises, on kanakasvatuse kõrvalharuna, siin tuleb teadlikult ja vilunud hindajal need kapitalid eraldada kanakasvatuse arvele, mis tõeliselt vastavad selle haru osatähtsusele talundis. Kapitalide hindamist ja eraldamist kanapidamise arvele teostasid E. Linnukasvatajate seltsi konsulendid.

Neis majapidamises, kus teostatud kogu talundi kohta üksikasjaline arvepidamine, on see kergesti läbiviidav, kuid ka ülejäänud osas on tulnud eraldada kanapidamisega seotud kapitalite. Ehitised ja riistad on hinnatud soetamisväärtuse järgi, linnud ostumüügi hindade alusel. Et söödatabavarad kanapidamisele sageli eraldamata, siis on kapitalide all neis kanapidamises söödatabavarana arvestatud ¼ aastastest söödakulutusest.

*) Kanapidamise tasuvuse kohta varem ilmunud artiklid vt. „E. Stat.“ nr 159(2), lhk. 91.

Kapitalide jaotus kanapidamises.
Partition des capitaux par l'élevage des poules.

	Sellest — Dont					
	Aktivakapital kokku — actif	Ehitis- kapital — de base-cour.	Masin- riist- kapital Cap. d'appar.	Lindude kapital Cap. de volaille	Tagavarad	
				Munad Oufs	Söödad Fourrage	
I rühm üle 155 mu- natoodanguga . . . % koostis	1085,57 100	604,51 55,69	95,26 8,77	282,91 26,06	42,33 3,90	60,66 5,58
II rühm alla 155 mu- natoodanguga . . . % koostis	645,49 100	365,69 56,64	67,46 10,45	163,44 25,32	7,60 1,18	41,36 6,41
Vaatluskanapida- miste keskmiselt: Moyenne de basse- cour observée						
1935 a.	857,68	480,81	80,86	221,04	24,35	50,63
% koostis	100	56,06	9,43	25,77	2,84	5,90
1934	733,35	422,60	80,14	180,22	12,34	32,15
1933	737,01	433,75	72,28	184,17	14,20	32,63
1932	897,86	466,89	96,22	205,05	19,11	40,69
1931	1180,87	659,37	127,32	290,92	16,81	66,45
1930	1178,98	656,50	151,83	203,07	0,71	97,82
1929	1019,56	—	—	—	—	—
7 a. keskmiselt . . .	932,19	—	—	—	—	—

Ühe vaatluskanapidamise kohta oli 1935 a. keskmiselt investeeritud kr 858, peeti aasta keskmiselt 72 lindu, 68 kana ja 4 kukke.

Kanapidamise tasuvuse andmed üksikuis toodangrühmis pole eelmise aastaga võrreldavad, kuna rühmituse alus muudetud, küll aga keskmised kõigi vaatlusmajapidamiste kohta. Arveaastal on ühe kanapidamise kohta investeeritud kapital veidi suurenenud, mis tingitud vaatluskanapidamiste koosseisu muutusest, kui ka üldisest hinnatasemest 1935 a. Investeeritud kapitalidest on 56% ehitiskapitali, 9% masin-riistkapitali, 26% lindkapitali, ülejäänud 9% on munade ja söödatagavarade kapital. Lindude arv kõigub suuris piires, suurimas kanapidamises oli 289 ja väiksemas 17 lindu.

Aktivakapitali ühe linnu kohta igas majapidamises tuli kõigi kanapidamiste keskmiselt 11,5 kr, s. o. enam-vähem eelmise aastaga võrdselt. Aktivakapital on linnupidamise kohta suurenenud, kuid ka lindude arv suurenes, seega on kapitali koormis 1 linnu kohta jäänud eelmise aasta kõrgusele.

Vaatluskanapidamises on kapitalikoormis I rühmas kr 12,5, II rühmas kr 11. Kõrgema toodanguga rühma on koondunud eriehitistega suuremaid kanapidamisi ja siis võib siin märkida kõrgema toodanguga rühma kõrgemat kapitalikoormist, eriti ehitiskapitali arvel. I rühmas kr 7,2 ja II rühmas kr 5,9 linnu kohta.

Kõrgema toodanguga I rühma on koondunud ka meie suuremad võistluskanapidamised; selles rühmas on keskmine lindude arv 84 — 4 kukke ja 80 kana. II rühmas on keskmiselt 61 lindu 1 kanapidamise kohta — 4 kukke ja 57 kana. Ka riistade ja lindude kapitalide poolest on I rühm suurema koormisega kui II rühm. Kanapidamise kapitali koormises on 90% ehitiste, riistade ja lindude väärtus.

Tavaliselt talumajapidamises, kus peetakse 15—25 kana ja kanade jaoks ei ole eriehitisi, ning neid hoitakse voise- või sealaudas, nii öelda „täite loomadena“, ei etenda ehitiskapital kanapidamiskapitalides nime-tamisväärselt osa. Kanapidamise kaudu on talundi kapitalid sel juhul kasutatud ainult täielikumalt ja otstarbekohasemalt. Kanapidamise eriarvepidamises ei ole niisugustel juhtudel shitiskapital nimetamisväärsena kanapidamise arvele hinnatud.

Siinkohal peab veel tähendama, kuidas kanapidamiste munatoodang võistlusmajapidamistes kava-kindlalt aastast aastasse on paranenud.

1929 a. oli keskmine munatoodang 120 muna kana kohta, 1930 a. 138 muna, 1931 a. 129 muna, 1932 a. 135 muna, 1933 a. 145 muna, 1934 a. 150 muna ja 1935 a. 155 muna kana kohta, kuna üldsummas kanapidamisolud, eriti kanalaudad jätavad soovida, siis ilmastik ja söötmissolud, eriti söötade koosseis, mõjub meie oludes tunduvalt munatoodangu suurusele. 1934/35 a. oli kõrgem toodang 246 muna kana kohta 85 kana keskmiselt. Eelmisel aastal oli samas majapidamises keskmine munatoodang 243 muna kana kohta, 70 kana keskmiselt, ja 1932/33 a. 158 muna. Vanust võistlusmajapidamisist on 27 majapidamist, kus munatoodang kana kohta on eelmise aastaga võrreldes tõusnud ja 16 juhul langenud ehk jäänud samale tasemele. Kanapidamises, kus pidamisolud viletsamad, söötmine jätab soovida ja välised ilmastiku jne. mõjud end andnud tugevamini tunda, on munatoodangu langus suurem.

3. Kanapidamise kogusaak. Rendement brut.
Kanapidamise kogusaagi moodustavad rahalised sissetulekud kanapidamissaaduste müügist, majapidamises ja väljaspool kanapidamist ainetena tarvitatud saaduste väärtus ning inventari väärtuse suurenemine aasta lõpuks.

Kõigi vaatlusmajapidamiste keskmiselt oli kogusaak kr 662 kanapidamise ehk 8,65 kr linnu kohta, millest munakogusaagi osa 77% ja linnumüügi osa 14%.

Kanapidamine on põllumehel-väikemajapidajal parimaks rahalise sissetuleku allikaks, kuna otstarbekohase hoolitsuse ja söötmise juures saavutatakse väikese kapitali-investeeringuga järjekindel ja praaguse turukonjunkturi juures rahuldav rahaline sissetulek.

Vaatluskanapidamiste kogusaangist (kr 8,65 ühe linnu kohta) on kr 7,06 ehk 82% puhtrahaline sissetulek. Nimetatud sissetuleku summat kana kohta ei saa kohandada hariliku talu kanapidamistele, kuna nende munatoodang ei ole esiteks nii kõrge ja teiseks on vaatlusmajapidamistest kr 0,55 eest ühe linnu kohta müüdnud tõumaterjale, kuid kr 4 ümber oli ka korraliku kanapidamise juures hariliku kanapidamise rahaline sissetulek ühe linnu kohta. Muna müügi-hinnad olid müügihooaegadel 1935 a. kõrgemad eelmise aasta omadest. Kanapidamise kogusaagi suurus etendab olulist osa muna müügihind munatoodangu peahooaegadel, s. t. kevad- ja suvekuudel.

Kanapidamise kogusaak — Rendement brut de l'élevage des poules.

1.	Kogusaak hindudest — Rendement de volaille																				
	Kogusaaki kapital Capital actif de l'éc.		Kogusaaki arv—Nombre de volaille	Kogusaaki muudatus muutmismäär (kõik) kaasa kohtaks)	Kogusaaki kogusaak kokku Rendement brut total kr	Müüdud tõulinde Vente de vol. de race				Müüdud tapalinde Vente pour gibier				Kodus toiduks tarvitatud — Pour alimentat. propre				Ära kingitud Cédés gratuits.		Kokku Total	
	Aktiivkapital kokku Total kr	Seltest hindude väärtus Dont valeur de volaille kr				Vanu Vanu	Päevaseid poegi Par un kr	Kokku kr	Tk. kr	Total kr	Par un kr	Kokku kr	Tk. kr	Kokku kr	Tk. kr	Vanu Vanu	Poegi Poegi	Kokku kr	Tk. kr	Kokku kr	Tk. kr
			Oiseau	Poussins	Kokku kr																
A. Ühe kanapidamise kohta.																					
I rühm (üle 155 munatood.) 27 kanap.	1085,57	282,91	84	—	006,63	40,08	2,20	22,45	0,98	21,65	1,03	18,36	0,55	14,90	1,01	8,08	0,46	1,86	0,88	127,38	0,77
II rühm (alla 155 munatood.) 29 kanap.	645,44	163,44	61	—	433,45	12,17	2,36	1,05	1,02	20,33	0,96	7,48	0,41	6,55	0,98	4,41	0,55	2,84	1,71	54,83	0,89
Keskmiselt 1935 a.	857,68	231,04	72	—	661,59	25,62	2,24	11,37	0,99	20,97	0,99	12,72	0,50	10,57	1,00	6,18	0,49	3,37	1,26	89,50	0,80
1934	733,95	180,29	68	—	500,33	11,08	1,82	11,31	0,38	15,07	0,89	8,80	0,33	10,03	0,85	4,69	0,40	0,87	0,64	62,75	0,60
1933	737,01	184,17	63	—	479,10	13,77	1,97	11,57	0,61	17,63	0,88	4,75	0,35	8,63	0,86	3,53	0,35	0,81	0,81	69,69	0,78
1932	837,80	205,95	62	—	511,28	27,30	1,74	12,82	0,37	16,82	1,01	6,02	0,30	11,75	0,96	6,68	0,33	1,72	1,00	83,77	0,83
1931	1160,87	290,92	74	—	799,09	35,48	2,77	37,16	0,52	23,44	1,39	10,61	0,43	16,66	1,38	8,66	0,45	1,53	1,78	138,54	0,88
1930	1178,93	263,07	65	—	835,29	39,65	3,47	28,51	0,59	37,31	1,86	11,06	0,54	15,65	1,53	6,55	0,68	2,63	1,22	141,36	1,10
1929	1019,56	—	60	—	729,43	40,28	3,38	9,90	0,45	26,00	1,61	10,33	0,75	17,95	1,47	4,71	0,07	1,19	2,29	116,45	1,36
7 a. keskmiselt	932,10	—	66	—	653,85	28,59	2,48	17,53	0,46	23,18	1,23	9,27	0,46	13,03	1,15	6,88	0,48	1,59	1,28	99,05	0,74
B. Ühe hinu kohta.																					
I rühm	12,78	3,21	—	181	10,66	0,62	—	0,28	—	0,27	—	0,16	—	0,25	—	0,14	—	0,08	—	1,75	—
II rühm	10,59	2,60	—	131	8,77	0,19	—	0,02	—	0,29	—	0,11	—	0,12	—	0,08	—	0,05	—	0,86	—
Keskmiselt 1935 a.	11,65	2,89	—	155	8,65	0,40	—	0,15	—	0,28	—	0,14	—	0,19	—	0,11	—	0,03	—	1,29	—
1934	11,14	2,63	—	150	8,21	0,21	—	0,13	—	0,22	—	0,13	—	0,17	—	0,08	—	0,02	—	0,96	—
1933	12,11	2,81	—	145	7,43	0,28	—	0,16	—	0,25	—	0,06	—	0,15	—	0,08	—	0,02	—	0,98	—
1932	13,95	3,18	—	135	8,37	0,32	—	0,22	—	0,25	—	0,11	—	0,17	—	0,10	—	0,03	—	1,20	—
1931	15,01	3,83	—	129	10,41	0,44	—	0,30	—	0,39	—	0,15	—	0,22	—	0,11	—	0,03	—	1,73	—
1930	18,23	—	—	138	12,56	0,57	—	0,34	—	0,52	—	0,19	—	0,24	—	0,12	—	0,05	—	2,03	—
1929	17,29	—	—	120	11,90	0,74	—	0,11	—	0,36	—	0,23	—	0,32	—	0,09	—	0,02	—	1,87	—
7 a. keskmiselt	14,33	—	—	180	9,06	0,42	—	0,21	—	0,32	—	0,15	—	0,21	—	0,10	—	0,08	—	1,44	—

A. Par une basse-cour.	Kogusaak munadest — Rendement des œufs											Muud kogusaak Autre rendement								
	Müüdud sugumuna Œufs de race vendus		Müüdud tarvitamisel muna Œufs pour consomm. vendus		Kodus toiduks tarvitatud Œufs consommés		Välja kingitud Cédés gratuitement		Kokku Total		Inventari ja sõltuete jällemüük)									
	Kokku kr	Tk. snt	Total kr	Piice snt	Kokku kr	Tk. snt	Kokku kr	Tk. snt	Kokku kr	Tk. snt	Üldse Gr. tot. kr	Tk. snt	Inventari ja sõltuete jällemüük)	Inventari eel kr	Lõpet. de l'invent. kr	Linnumõõniku väärtus Valeur de l'engr. rest. kr	Kokku muna sisseostu- kand kr — Autres kr	Inventari väärtuse suurendamine de l'invent. kr		
																			5	4
I grupp (2 basse-cours avec rendem. moyen excédant 155 œufs par poule et par an)	55,28	10	584,63	5	60,30	4	0,95	4	701,16	5	0,32	1,37	28,44	30,13	47,96					
II grupp (29 basse-cours avec rendem. moyen moins 155 œufs par poule et par an)	13,56	10	282,80	4	31,74	4	0,79	4	328,95	6	1,23	0,26	14,86	16,35	33,32					
Moyenne 1935	33,67	10	428,36	5	45,51	4	0,87	4	508,41	5	0,79	0,79	21,42	23,00	40,38					
1934	26,46	9,5	348,12	5	39,53	4	0,64	4	414,75	5	0,07	0,76	14,79	16,52	66,31					
1933	14,78	9	280,15	4	42,04	3,5	1,07	4	347,04	4	1,51	—	23,35	24,86	46,61					
1932	23,10	10	282,39	4	39,95	4	0,96	6	346,40	5	3,32	1,71	25,04	29,87	51,24					
1931	67,65	16	415,65	6	45,87	6	1,41	6	530,08	6	6,29	—	27,57	38,86	87,51					
1930	47,18	17	494,50	7	55,33	6	1,87	6	601,88	7	2,93	—	30,07	33,00	53,93					
1929	27,83	18	445,92	8	69,64	8	1,09	8	544,83	8	9,96	—	21,84	31,80	37,05					
Moyenne de 7 a.	34,36	13	386,30	6	48,62	5	1,13	6	470,41	6	3,65	0,47	23,41	27,53	66,80					
B. Par un oiseau.																				
I grupp	0,90	—	6,25	—	0,99	—	0,01	—	8,15	—	0,01	0,03	0,29	0,39	0,43					
II "	0,26	—	4,22	—	0,62	—	0,02	—	5,12	—	0,02	0,01	0,26	0,29	0,50					
Moyenne 1935	0,57	—	5,20	—	0,80	—	0,01	—	6,58	—	0,01	0,03	0,28	0,31	0,47					
1934	0,43	—	4,96	—	0,78	—	0,02	—	6,19	—	0,02	0,01	0,23	0,28	0,80					
1933	0,21	—	4,32	—	0,68	—	0,02	—	5,41	—	0,02	—	0,37	0,39	0,65					
1932	0,33	—	4,15	—	0,88	—	0,02	—	5,88	—	0,03	0,01	0,42	0,46	1,33					
1931	0,92	—	5,31	—	0,83	—	0,03	—	7,09	—	0,08	—	0,37	0,45	1,14					
1930	0,82	—	7,01	—	1,12	—	0,04	—	8,99	—	0,04	—	0,45	0,49	1,05					
1929	0,49	—	6,76	—	1,48	—	0,02	—	8,73	—	0,25	—	0,88	0,61	0,73					
Moyenne de 7 a.	0,54	—	6,39	—	0,96	—	0,02	—	6,91	—	0,06	0,01	0,35	0,42	0,89					

*) Rendement des œufs par poule. *) Revente de l'inventaire et du fourrage kr.

Neil kuudel oleneb munahindade kujunemine välis-
turu hindadest, ja kui see langeb kogumispunktes
alla 45 *snt kg*, siis maksetakse vahe riigi poolt juurde.
1935 a. üldiselt kanamunatoodang oli ümmarguselt
120 miljonit muna, sellest veeti välja 48 miljonit,
s. o. üle $\frac{1}{3}$ kogu munatoodangust. Väljaveetava $\frac{1}{3}$
kanamunatoodangu hind määrab ka toodangu hooajal
siseturule jääva osa hinna. 1934 a. oli munamüügi
peahooajadel munahind madalam 1935 a. hindadest.
Nii maksusid 55 *gr* rasked eksportmunad 1934 a.
maist augustini 23,5 *snt* 10 tk. 1935 a. oli munahind
kindlustatud ja 10 tk. 55 *gr* raskused eksportmunad
maksusid munahinna noteerimisandmeil 24,5 *snt* kuni
augustini, mil algas munahindade tõus välisturgudel,
siis tõusis ka meil munahinna noteering 10 tk. à 55 *gr*
27,2 *snt*, septembris 30,8 *snt*, oktoobris 41 *snt*, novemb-
ris 51,2 *snt* 10 tk. 1934/35 a. keskmine hind on veidi
kõrgem eelmise aasta omast ja hariliku kanakasvataja
sissetulekud kanapidamisest 1934/35 a. olid seetõttu
kõrgemad eelmise aasta omadest, kuna munamüügi-
hooajadel hind oli kõrgem. Lindude hind oleneb
siseturu nõudmiste ja pakkumiste vahekorrrast. Lin-
dude realiseerimisest saadi 1934/35 a. keskmiselt *kr* 1,29
ühe linnu kohta kogusaaki. Viimane koosneb raha-
listest sissetulekutest, tõulindude müügist, kui ka
kodus tarvitatud ja väljaspoole kingitud lindude
väärtusest. Tõulindude müügihind on 1935 a. eel-
mise aastaga võrreldes tõusnud kahekordseks. Ühest
tõulinnust saadi vaatluskanapidamiste keskmiselt
kr 2,24 eelmise aasta *kr* 1,82 vastu. Tapalinnud
müüdi 1934/35 a. keskmiselt *kr* 0,99 tükk, päevased
pojad *kr* 0,39 tükk. Tähtsama osa kanapidamise
kogusaagis moodustab kanamunade kogusaak, mis
oli arveaastal *kr* 508 ühe vaatluskanapidamise kohta
ehk *kr* 6,58 ühe linnu kohta. See on tegelik kana-
munade minemi väärtus, kuna see osa munade vää-
rtusest, mis aasta vahetusel realiseerimata, on arves-
tatud tagavarade all inventari väärtuse suurenemise
osas. Kanamunade minemi väärtusest on 7% sugu-
munade müük, 84% tarvitamismunade müük, 9%
kodutarvitus ja kinkimised. Sugumunadest saadi
aasta keskmiselt 10 *snt*, tarvitamismunadest 4—5 *snt*
tükk, seega on tarvitamismunad realiseeritud vaatlus-

kanapidamistes ümmarguselt 50% kõrgema hinnaga,
kui see oli võimalik tavalistes talukanapidamistes,
mida tuleb ka pidada silmas käesoleva kanapidamis-
tasuvuse andmestiku käsitamisel. Tabelis toodud
kanamunade noteerimishinnad I. XI 34 — I. XI 35
kujutavad hindu, mis makseti maal vastuvõtupunkti-
des munatootjatele üksikult kuudel. Aasta keskmiselt
1935 a. oli üle 60 *gr* kanamunade hind 3,56 *snt* tükk
seega 2% ja 55 *gr* munade hind 3,10 *snt*, seega 1%
kõrgem kui 1934 a. Seetõttu suurenesid üldiselt kana-
kasvataja sissetulekud, kuna suurmüügi hooajadel
hind oli kõrgem.

Inventari suurenemine — *Accroissement des capitaux.*

	Linde <i>Oiseaux</i>		Muno <i>Oufs</i>		Kokku inv. seis suurenemine Tükk
	arv	kr	arv	kr	
A. Kanapidamise kohta. <i>Par une basse-cours</i>					
Kanad toodanguga üle 155 muna	11	28,05	240	10,31	47,06
Kanad toodanguga alla 155 muna	15	32,10	15	1,13	33,32
Keskmiselt ühe kanapid. kohta	13	30,49	128	9,89	40,38
B. Ühe linnu kohta. <i>Par un oiseau</i>					
Kanad toodanguga üle 155 muna — I grupe	0,13	0,34	1,21	0,09	0,43
Kanad toodanguga alla 155 muna — II grupe	0,23	0,48	0,28	0,02	0,50
Keskmiselt ühele linnule	0,18	0,41	0,71	0,06	0,47

Muu kogusaak koosneb inventari ja söötainete
jällemüügist, inventari tüürist, kui ka kanasõnniku
väärtusest. Valdava osa muust kogusaagist teeb
just kanasõnniku väärtus, mis arvestatud kanadele
antud sööda koguse alusel ja mis teeb keskmiselt
28 *snt* linnu kohta ehk ümmarguselt 8% linnu sööda-
väärtusest. Kanasõnnik on sel juhul väärtusena
kogusaagis arvestatud, kui seda ka tõesti kogutakse,
vastasel juhul pole seda arvestatud. Inventari tüür
ja inventari osade ning söötade jällemüügid on juhus-
likud ja ei etenda nimetamisväärtet osa kogusaagis.

Kanapidamise kogusaak, mis oli 1935 a. *kr* 11,65
ühe linnu kohta, on 5 a. järele esmakordselt eelmise
aastaga võrreldes veidi tõusnud. 1930 a. oli kana-
pidamise kogusaagi kõrgseis *kr* 18,23 linnu kohta
ja 1934 a. madalseis *kr* 11,14 linnu kohta. Ühenduses
selle kavakindla kogusaagi langusega linnu kohta, on
ka kulused püütud tõmmata järjest kokku, mis on
ka teataval määral õnnestunud.

4. Kanapidamise Kanapidamise kaitiskulutus
kütiskulutus. näitab kogu kanapidamisega
Frais d'exploitation. seotud kulutuse suurst, võt-
mata arvesse kanapidamisse mahutatud kapitalide
protsendinõudlust.

Kanamunade hinnad I. XI 34 — I. XI 35 (tükk *snt*).
Prix des oeufs (1 snt par pièce).

	Tallinna noteering (Eksport)	
	Üle 60 <i>gr</i> <i>Excédant 60 gr</i>	55 <i>gr</i>
November	5,5	5,12
Detsember	—	—
Januar	—	—
Vebruar	—	—
Märts	—	—
Aprill	2,7	2,45
Mai	2,7	2,45
Juuni	2,7	2,45
Juuli	2,8	2,45
August	3,6	2,72
September	3,8	3,08
Oktoober	4,7	4,1
Keskmiselt — Moyenne	3,56	3,10

Kanapidamise käitiskulutus ja puhtsaak (kr) — Frais d'exploitation de l'élevage des poules et rendement net (kr).

2.	S e l l e s t — D o n t														Puhtsaak Rendement net				
	Kokku — Total	Juureostetud Achats			Söödakulu Frais d'alouragem.	Töökulu Coût du travail	Inventari väärtuse vähenemine — Diminution de la valeur de l'invent.	Muu kulu — Autres frais								Kokku Total	% aktiivkap. (kaalut.) — % au cap. actif (pond.)	% aktiivkap. (aritm.) — % au capital actif	
		Linde Oiseaux	Suguline Oeufs de race	Muud — Autres				Pakkumise ja veo- kulu — Emballage et transport	Määrant ja inven- tari üür — Bail et loyer	Küte ja valgustus Chauff. et éclair.	Maksud, kalandusta- sed — Impôts, assu- rances	Arstirahud Médecaments	Aluspõhk — Paille	Kokku muud kulud Total					
A. Ühe kanapidamise kohta.																			
I rühm (üle 155 muna- toodang.)	614,53	8,65	3,23	3,49	342,99	135,40	65,45	4,78	11,00	10,89	19,33	0,67	8,67	55,32	292,10	26,91	26,60		
II rühm (alla 155 muna- toodang.)	367,08	4,69	1,75	1,04	208,50	73,98	51,28	2,30	4,02	6,61	9,92	0,20	3,79	26,84	66,37	10,28	12,29		
Keskmiselt 1935 a.	486,39	6,60	2,46	2,32	273,34	103,08	58,12	3,49	7,38	8,67	14,46	0,43	6,14	46,57	175,20	20,43	19,19		
1934 "	473,10	6,50	2,78	7,19	277,09	106,43	43,15	2,02	6,32	7,16	11,06	0,34	3,08	29,96	87,23	11,59	11,03		
1933 "	429,68	3,71	1,06	29,49	234,32	86,10	49,51	3,13	5,17	7,27	11,28	0,39	4,25	31,49	49,42	6,71	6,78		
1932 "	481,15	4,71	3,13	22,28	240,13	110,08	64,05	4,10	6,48	9,11	11,36	0,32	4,28	36,15	30,15	3,60	4,46		
1931 "	703,02	3,55	7,02	60,52	350,72	136,43	90,24	7,00	10,77	13,04	16,26	0,30	7,19	57,62	93,89	8,09	6,63		
1930 "	703,62	7,33	3,14	13,53	401,64	150,73	74,36	4,32	9,61	11,93	17,52	0,67	8,29	52,34	131,60	11,16	10,25		
1929 "	656,83	5,72	2,90	5,94	462,16	98,19	60,13	4,90	5,36	8,77	1,81	0,57	0,33	21,79	72,60	7,13	5,90		
7 a. keskmiselt	562,41	5,52	3,21	19,32	319,91	113,09	62,30	4,14	7,30	9,42	11,96	0,94	4,80	38,56	91,44	9,86	9,26		
Ühe linnu kohta. Par un oiseau																			
I groupe (basse-cours avec rendem. moyen exécutant 155 oeufs par poule et par an)	7,63	0,12	0,08	0,06	4,12	1,72	0,84	0,07	0,11	0,16	0,24	0,01	0,10	0,69	3,03	—	—		
II groupe (basse-cours avec rendem. moyen, moins 155 oeufs par poule et par an)	5,76	0,08	0,02	0,02	3,26	1,14	0,79	0,03	0,07	0,11	0,16	0,01	0,06	0,44	1,02	—	—		
Moyenne 1935 a.	6,66	0,10	0,05	0,04	3,68	1,42	0,81	0,05	0,09	0,14	0,19	0,01	0,08	0,56	1,99	—	—		
1934 "	7,04	0,12	0,05	0,13	3,99	1,61	0,67	0,03	0,09	0,13	0,16	0,01	0,05	0,47	1,17	—	—		
1933 "	6,80	0,07	0,02	0,28	3,66	1,45	0,80	0,03	0,09	0,14	0,18	0,01	0,07	0,52	0,63	—	—		
1932 "	7,95	0,11	0,06	0,62	3,82	1,78	0,94	0,07	0,12	0,16	0,19	0,01	0,07	0,62	0,42	—	—		
1931 "	9,35	0,06	0,08	0,69	4,71	1,80	1,24	0,10	0,15	0,17	0,22	0,04	0,09	0,77	1,06	—	—		
1930 "	10,73	0,18	0,06	0,22	6,13	2,18	1,12	0,07	0,17	0,19	0,28	0,01	0,12	0,84	1,83	—	—		
1929 "	10,97	0,07	0,05	0,06	7,83	1,78	0,96	0,07	0,11	0,15	0,08	0,01	—	0,37	1,02	—	—		
7 a. keskmiselt	8,50	0,10	0,05	0,29	4,81	1,72	0,94	0,06	0,12	0,15	0,18	0,01	0,07	0,59	1,16	—	—		

Käitiskulutus (tab. 2) oli kanapidamise kohta keskm. 486 kr, sellest söödakulu 56%, töökulu juhatamistasuga 21% ja inventari väärtuse vähenemine aasta lõpuks 12%. Kanapidamise käitiskulutus oli ühe linnu kohta kr 6,66. Käitiskulutus vaatluskanapidamistes on vähenenud linnu kohta arveaastal 0,38 kr. Vaatlusmajapidamises selgub, et lindude arvu suurenedes kanapidamise kohta vähenevad jooksvad kulud linnu kohta, kuid kanade toodanguvõime suurenedes, suurenevad neis ka ülalpidamiskulud. Käitiskulutus on 1935 a. 5% langenud eelmise aastaga võrreldes.

Juureostudest, mis arveaastal 11,28 kr vaatluskanapidamise ehk 0,10 kr linnu kohta, on enamus jooksev kulutus.

Söödakulu on vaatluskanapidamise kohta 273,34 kr ehk linnu kohta 3,68 kr, s. o. eelmise aastaga võrreldes 0,81 kr ehk 9% langenud. Üksikasjalise ülevaate söödakulust saame tab. 3. Selgub, et 1934/35 a. on kulutatud linnu kohta keskmiselt 45 sü sööte, keskmiselt 8,2 ent, eelmisel aastal oli vaatlusmajapidamistes keskmine söödatarvitus linnu kohta 46 sü, söötühiku hind oli veidi kõrgem. Söödakulu on püsinud eelmiste aastate tasemel, on muutunud peamiselt antud söödasegu kogused. Arveaastal on söödatud tera- ja kaunvilju 23 sü, muid jõusööte, nagu kliid, sojatangud ja liha 9 sü, piimasaadusi 3 sü, kartuleid

5 sü, haljassööte 4 sü ja muid sööte 1 sü. Jõusööte on 32 sü, mis 71% kogu söödast. Jõusööda väärtus on 2,78 kr ehk 74% kogu söödakulust. Madalama toodanguga rühmas on söötmine nõrgem. I rühmas on jõusööte antud 36 sü linnu kohta ehk 73% kogusöödast. II rühmas anti jõusööte 30 sü linnu kohta ehk 71% kogusöödast. Söötade osatähtsuse poolest on madalama ja kõrgema toodanguga rühmas jõusööte antud võrdselt, kuid absoluutselt oli jõusööte 6 sü ühe linnu kohta vähem. Madalama ja kõrgema toodangurühma söödakulu vahe on 7 sü, sellest 6 sü jõusööte ja 1 sü muid sööte. Kanapidamises ei etenda põhipanevat osa mitte ainult söötade kogus, vaid ka söötade koostis ja nende etteandmine ja hoolitsemine kanade eest. Üksikkanapidamiste andmeist selgub, kui võrd kanade eest hoolitsemine ja söötmine mõju- tanud toodangu kõrgust.

Söödakulu on 56% kanapidamise käitiskulutusest ning selle osatähtsuse on vähenenud eelmiste aastate käitiskulutuses. Töökulu on vaatluskanapidamise kohta 103,08 kr ehk 1 linnu kohta 1,42 kr. Töökulude hulgas on arvestatud peale kehalise töötasu ka juhatamise lisatasu. Iga kanapidamine nõuab peale hariliku kehalise töö, mis töötunni hinnaga hinnatud, veel erilist hoolt ja tähelepanu, mille tasuna on töökulude hulgas juhatamislisatasu. Juhatamislisatasu suuruse määramise aluseks oli ühelt poolt kassa läbikäik (sisse-

Tarvitatud söötainete kogus ja väärtus — Quantité et valeur des produits employés pour affouragement des poules.

8.	Ühe kanapidamise kohta Par une basse-cour						Ühe linnu kohta Par un oiseau						
	I rühm		II rühm		Keskmiselt		I rühm		II rühm		Keskmiselt		
	kg	kr	kg	kr	kg	kr	kg	kr	kg	kr	kg	kr	
Tera- ja kaunviljad*) — Céréales et légumineuses	1 939	177,61	1 426	124,84	1 673	150,27	24	2,17	23	1,94	23	2,06	
Nisü — Froment	415	41,64	218	17,25	312	29,01	4,18	0,40	3,03	0,25	3,59	0,33	
Oder — Orge	257	23,61	276	23,90	267	23,70	4,53	0,42	4,23	0,38	4,40	0,40	
Kaer — Avoine	1 127	81,34	658	50,37	884	65,30	12,79	0,90	11,34	0,80	12,04	0,85	
Segaviil — Cult. mixte	384	30,76	430	31,14	408	30,95	5,50	0,44	6,62	0,47	6,12	0,46	
Miud — Autres	4	0,26	39	2,18	22	1,25	0,10	0,01	0,55	0,04	0,33	0,02	
Muud jõusöödad*) — Autres fourrages concentrés	990	71,04	538	37,59	756	53,71	12	0,82	7	0,52	9	0,67	
Kliid — Sons	428	30,29	286	21,61	354	25,79	5,41	0,38	4,07	0,30	4,73	0,34	
Sojatangud — Grains de soya	64	7,51	21	2,75	41	5,04	0,68	0,07	0,36	0,05	0,51	0,06	
Lõha — Viande	584	33,24	282	13,23	427	22,88	6,25	0,37	2,99	0,17	4,56	0,27	
Õlikoogid — Tourteaux	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Piim ja selle saadused*) — Lait et produits laitiers	257	22,55	120	11,05	186	16,50	3	0,28	2	0,18	3	0,24	
Täispiim — Lait naturel	20	1,30	18	1,16	19	1,22	0,31	0,02	0,24	0,01	0,27	0,02	
Kooritud piim — Lait écrémé	1 363	21,25	643	9,90	990	15,38	17,97	0,26	12,07	0,17	14,91	0,22	
Kartul ja juurvili*) — Pommes de terre et légumes	428	35,59	259	20,92	341	28,00	4	0,38	5	0,37	5	0,37	
Kartul — Pommes de terre	1 298	24,63	890	16,23	1 087	20,31	14,06	0,26	16,03	0,30	15,11	0,28	
Juurvili — Légumes	630	10,96	361	4,64	490	7,69	7,33	0,12	5,44	0,07	6,35	0,09	
Haljasrohi ja karjamaa*) — Herbes et pâturage	334	15,38	193	6,59	260	10,83	5	0,24	3	0,12	4	0,17	
Haljasrohi — Herbes	62	1,79	51	1,45	56	1,61	0,70	0,03	0,94	0,03	0,83	0,03	
Karjamaa*) — Pâturage	363	13,59	178	5,14	267	9,22	4,64	0,21	3,20	0,09	3,80	0,14	
Muud söödad*) — Autres	47	20,82	78	7,51	63	13,93	1	0,33	2	0,13	1	0,17	
Fosforilubi — Chauv phosph.	140	12,97	34	3,10	85	7,86	1,74	0,14	0,70	0,05	1,20	0,09	
Mitn. söödad — Diverses	79	7,85	126	4,41	103	6,07	0,93	0,00	2,32	0,08	1,66	0,08	
Kokku kõik söödad*) — Total pour tous les produits	1935	3 995	3 429	2 614	2 085	3 279	273,34	49	4,12	42	3,26	45	3,68
1934	3 207	295,55	3 154	259,05	3 180	277,09	40	4,53	42	3,50	46	3,09	
1933	2 958	260,07	2 770	204,61	2 855	234,32	48	4,23	42	3,18	44	3,68	
1932	3 176	292,61	2 734	192,03	2 945	240,13	50	4,55	43	3,14	46	3,82	
1931	3 508	415,36	2 908	253,76	3 267	350,72	46	6,36	40	5,73	44	4,71	
1930	3 631	471,22	2 957	342,49	3 267	401,64	52	6,60	49	5,74	50	6,13	
1929	4 015	560,01	2 340	352,35	3 271	462,16	68	7,90	48	7,38	54	7,98	
7 a. keskmiselt — Moyenne	3 490	370,82	2 782	259,10	3 152	319,91	50	5,33	44	4,28	47	4,81	

tulek lindudest ja munadest + väljaminek söötade ostuks) võttes viimasest 2,5% ja teiselt poolt kanapidamise investeeritud kapitalilt, olude kohaselt 0,50—1,50%. Töökulu osatähtsus käitiskulutusest on 21%, seega moodustavad sööda- ja töökuulu kokku ligi 4/5 kogu kanapidamise käitiskulutusest.

Inventari väärtuse vähenemine, s. o. lindude, ehitiste ja masinriistade amortisatsioon on kanapidamise kohta 58,12 kr, sellest lindude vähenemine 22,77 kr ja ehitiste ning masinriistade vähenemine 35,33 kr.

Inventari väärtuse vähenemine on 0,81 kr linnu kohta, sellest lindude amortisatsioon ja riisiko 30 snt ja ehitiste ning masinriistade amortisatsioon 51 snt. Lindude amortisatsioon ja riisiko oli arveaastal suurem kui eelmisel aastal ja on arvestatud 10% vastavast kapitalist; ehitiste ning masinriistade amortisatsioon 6,2%. Lindude amortisatsioon tuleb kõne alla ainult töökanapidamises, kuna harilikus kanapidamises on tegemist ainult riisikoga, s. t. suremised ja muud õnnetused. Ka käesolevais andmeis amortisatsioon kui niisugune on väiksem ja riisiko on 5—6% ümber lindude kapitalist.

Kõrge toodanguga rühmas on 1934/35 a. lindude amortisatsioon 27 snt linnu kohta ehk 8% vastavast kapitalist, ja madala toodanguga rühmas 33 snt linnu kohta ehk 13% vastavast kapitalist. Ehitiste ja riistade amortisatsioon on kõrge toodanguga rühmas

57 snt ja II rühmas 46 snt linnu kohta. Ehitiste ja riistade amortisatsioon on protsendiliselt vastavast kapitalist: I rühmas 6,6% ja II rühmas 6,3%.

Muud kulud kanapidamises on 40,57 kr kanapidamise kohta ehk 56 snt linnu kohta. Muude kulude all on arvestatud: pakkimis- ja veokulu, maarent, kanajalutused, maa jne. pealt, juhuslikult maksetud inventari üürid, kütte, valgustuse, maksude, kindlustuse, arstirohtude ja aluspõhu kulud. Muud kulud on eelmise aastaga võrreldes 9 snt linnu kohta, s. o. 10% tõusnud. Pakkematerjali, aluspõhu kulu ja makukohustused lindude kohta on tõusnud.

5. Puhtsaak. Rendement net.

Kogusaagi ja käitiskulutuse vahe näitab, palju kanapidaja saanud puhtsaaki ehk teiste sõnadega, palju jäänud kanapidajale kanapidamises mahutatud kapitalide tasuks (protsentideks), kui kõik muud kulud kaetud. Vaatlusaluste kanapidamiste keskm. jäi 1 linnu kohta puhtsaaki (kapitali protsentideks) kr 1,00, mis tasus investeeritud kapitali 20,43%.

Üksikute majapidamiste järgi ei jäänud 5 kanapidamises, s. o. 9% vaatluskanapidamiste arvust, kapitalide tasuvuseks midagi üle. 1935 a. oli kanapidamisele hea aasta, tasuvus oli kõrge. Kui mõned kanapidamised pole tasunud, siis on seal põhjused mitmesugused; tihelt poolt halb hoolitsus, suured investeerimised, kallis sööt, mitte õige söödakoostis ja pea-

*) Kokkuvõtteis kg asemel snt, üksikainell kg.

miselt mitte korrapärane söötmine. Sageli on kanapidamised liig suure ja kalli tööjõuga koormatud ja seetõttu töökulud ebanormaalselt kõrged, teinekord on võrdlemisi väikesed kanapidamised kõrgelt kapitalidega koormatud, mis suurendab jooksvat kulu suuremate korrahoiu- kui ka amortisatsioonikulude näol, ning kolmandaks jätab sageli asutuste majapidamistes kanade söötmine ja hoolitsus palju soovida. 51 kanapidamist on peale eelpool kanapidamise käitiskulude all loetletud kulude katmist, kapitalide tasuvuseks jätanud võrdlemisi suured summad.

Vaatlusmajapidamiste hulgas on majapidamisi, kus 1 linnu kohta kapitali tasuks jäi 6,99 kr ülejääki (puhtsaaki), teiselt poolt on ka majapidamisi, kus kanapidamised andsid kahju kr 1,45 linnu kohta. Kõige olulisemaks tasuvuse teguriks on kanade söötmine, sööda koostis ja siis juba kanade vanuslik koostis ning nende munatootmisvõime. Parema tasuvusega kanapidamistes on võrdlemisi kõrge munatoodang ja kanade munemishooaeg algab tunduvalt varemalt, kui harilikes kanapidamistes ning seetõttu munade realiseerimishind tunduvalt kõrgem.

6. Tulu.

Revenu.

Kanapidamine on suures osas majapidamises kõrvalharuks, seetõttu ei ole otstarbekohane kanapidamise tasuvust käsitada ainult kapitali tasuvusena. Valdavas enamikus ei ole kanapidamine eriliseks kapitalimahutamise paigaks, vaid kõrvalteenistuse hankimiseks, ühenduses sellega majapidamisega leiduva tööjõu ja võib olla ka ruumide paremaks ning otstarbekohasemaks kasutamiseks. Sellises olukorras on tulu enamikul juhtudel kujukumaks kanapidamise kasulikkuse mõõdupuuks kui kapitali tasuvus — puhtsaak.

Andmed näitavad, et 1 rühmas, kus keskm. 84 lindu, on tulu 428 kr kanapidamise ehk 4,75 kr linnu kohta (suhtarvude keskmine).

Välkomaanomaanik-kanapidaja saab kanapidamise läbi oma perekonna tööjõudu kasutada paremini kui muidu ja seetõttu kanapidamisega tulusa majapidamise kõrvalharna. Kui kanapidamiseks olemas ruumid, mida muul viisil kasulikult ei ole võimalik majandada, siis jääb kanapidamise juures suurimaks kululiigiks söödakulu. Andmed näitavad, et korrapärase pidamise juures kanapidamine katab sööda ja muud kulud, taab tööpalga ja jätab investeeritud kapitali tasuks teatava summa. Vaatluskanapidamiste ulatus oli väike ja see nõudis keskmiselt $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{6}$ inimese tööjõudu, kuid tulu saavutati 1934/35 a. keskmiselt 278 kr kanapidamise kohta, kus aasta ringi peeti keskm. 72 lindu.

Käesoleval juhul kujuneb kanapidaja tulu veelgi suuremaks kui võtta arvesse, et söötade hulgas arvestatud karjamaa söödakulu ei tingi suure osa kanapidajate juures oieti mingit kulu, vaid kanad otsivad vabalt ise mahapudenend teri ja söövad rohtu, mis muidu ehk üldse oleks jäänud kasutamata. Kui jätta arvestamata kahjud, mis kanad vabalt liikudes sünnitavad ja kui kanade karjamaa eristatav kulu ei

nõua, siis kujuneb vaatluskanapidamistes kanapidaja tulu veelgi suuremaks. Järgn. tabel annab ülevaate tuludest kanapidamises, kui see ei ole eritööjõudu nõudvaks kõrvalharuks.

Tulu kanapidamisest vaatlusmajapidamistes 1934/35.
Revenu de l'élevage de poules 1934/35.

	Tulu <i>Revenu</i>		Tulu, kui karjamaasööt ei ole kuluna arvestatud <i>Revenu sans frais de fourrage de pâturage</i>	
	Ühe kanapidamise kohta kr <i>Par une basse-cour</i>	1 linnu kohta kr <i>Par 1 oiseau</i>	1 kanapidamise kohta kr <i>Par une basse-cours</i>	1 linnu kohta kr <i>Par 1 oiseau</i>
I rühm	427,50	4,75	441,00	4,96
II "	139,35	2,16	144,40	2,25
Keskmiselt 1935	278,28	3,41	287,50	3,55
<i>Moyenne</i> 1934	193,06	2,78	200,45	2,89
1933	135,62	2,08	138,87	2,14
1932	140,83	2,20	153,38	2,41
1931	230,32	2,86	254,64	3,18
1930	282,33	4,01	316,91	4,51
1929	170,79	2,80	227,00	3,80
7 a. keskmiselt . .	204,53	2,88	225,54	3,21

Võrreldes kanapidamiste viimase arveaasta tulemusi eelmiste aastatega selgub, et võistlevatest kanapidamistest on osa väiksemaid võistlejaid ja paremaid kanapidajaid ning nende töö on palju edenenud.

Toodang üksikutes võistlusmajapidamistes on paranenud. 1926/27 a. tuli keskm. 1 kana kohta 111 muna (kõikumised olid 88—140 munani), 1927/28 a. 112 muna (kõikumised 51—172 muna), 1928/29 a. 120 muna (kõikumised 72—162 muna kana kohta) ja 1929/30 a. 138 muna (kõikumised 91—177 muna). 1930/31 a. munatoodang võistlevate kanapidamiste keskmiselt langes 129 munale kana kohta. 1931/32 a. 135 muna (kõikumised 82—192 muna), 1932/33 a. 145 muna (kõikumised 83—226 muna), 1933/34 a. 150 muna (kõikumised 79—243 muna) ja 1934/35 a. 155 muna (kõikumised 94—246 muna) kana kohta.

Kõrgem puhtsaak 1 linnu kohta kr 6,99 saavutati 1934/35 a. linnakanapidamises, kus peeti aasta keskmiselt 143 lindu ja kus munatoodang oli 1 munemisevõimelise kana kohta 215 muna. Kanapidamisest saadi kr 1 324 suurune tulu, s. o. keskmiselt kr 110 kuus, mis on kr 9,22 linnu kohta. Kogusaak kanapidamisest aastas oli kr 2 261, sellest puhtrahaline sissetulek kr 2 067, mis ühe linnu kohta on kr 14,45. Aasta jooksvat realiseeritud 29 001 muna kr 1 843 väärtuses ja linde müüdud ning kodus tarvitatud kr 299 väärtuses.

Kanapidamisega seotud kulud — käitiskulutus oli 1 257 kr, sellest puhtrahaline osa kr 1 107, mis ainult seetõttu nii suur, et söödakulu kr 672 on terves ulatuses puhtrahaline ja et on tulnud kasutada ka palgalist tööjõudu, mis suurendas puhtrahalise kulu osa. Võistluskanapidamiste andmed näitavad, et hea söötmine ja hoolitsuse juures võib meil kanu pidada ka puht äriksilisel alusel, ja see tasub rikkalikult investeeritud kapitali ning tehtud töökulud.

RIIGI METSAMAJANDUS 1934/35 m.-a.
 FORÊTS de L'ÉTAT et L'ÉCONOMIE FORESTIÈRE en 1934/35.

Sisuu: 1. Administratsioon, lhk. 77. 2. Metsade üldpind ja koostis, lhk. 77. 3. Metsakasustus, lhk. 78. 4. Puidumüük, lhk. 80. 5. Metsauendamise ja hooldamise, lhk. 82. 6. Maaparandustööd, lhk. 83. 7. Metsakaitse, lhk. 83. 8. Metsakorraldustööd, lhk. 83. 9. Asundus- ja renditalude metsade hindamine, lhk. 84. 10. Tulud ja kulud, lhk. 84.

1. Administratsioon. Dekreedina 16. V 1934 anti
 Administration.

Riigivanema poolt uus Metsaseadus (RT 45 — 1934, art. 398), ja kaotas kehtivuse veneaegne Metsaseadus (VSK VIII köide I jagu, 1905 a. väljaanne). Metsavalitsuse struktuuri uus seadus jättis endiseks, moodustati vaid Riigi maade ja metsade valitsuse juurde uus nõuandev organ — Metsandusnõukogu. Metsamajanduse arendamise ja toetamisega ühenduses olevate rahaliste ülesannete täitmiseks kutsuti ellu „Metsamajanduse kapital”. Era- ja omavalitsuse metsade kaitse ja hoidu alal loodi kindel kord ja selle ala juhtimiseks kutsuti ellu Metsahoiukomitee. Riigi metsadest puidu väljaandmise korras jäid ära kõik senised tasuta andmised, peale riigi metsamajapidamise ja metsakooli tarvituseks mineva puidu, samuti kaotasid kehtivuse senised soodustatud tingimustel puidumüügi alused, arvatud välja maa päraldisena metsa andmised Maareformi teostamise määruste alusel. Metsaseaduse põhjal antud vastava määrusega (RT 80 — 1934) asunikud, kes olid seni ehitusmaterjalide saamises ja ehitusmetsa võla tasumises eriti eesõigustatud seisukorras, arvati ühele alusele teiste maapidajatega, s. o. kruntide hoonestamiseks antakse neile edaspidi puitu taksihinnaga 3-aastase järeelmaksuga.

Peale loetletute sisaldab seadus veel rea suuremaid ja väiksemaid muudatusi seni kehtinud korras.

Riigi maade ja metsade valitsuse administratiivseks ja majanduslikuks üksuseks kohtadel on metskond, arvult 102, neist 76 metsaülemate juhtimisel, 26 aga revident-metsaülemate juhtimisel. Revident-metsaülematel on peale otseselt alluva metskonna juhtimise täita inspeksiooni ülesandeid kolmes, kahel juhul kahes, naabermetskonnas (revidentiringkond). Uue Metsaseadusega metsavahtide ametisse määramine läks revident-metsaülematelt Riigi maade ja metsade valitsuse direktorile.

Metskonna keskmine pindalaline suurus m./aastal oli 10 844 ha, metsniku-jaoskonna (arvult 255) — 4 337 ha ja vahtkonna (1 439) — 769 ha.

2. Metsade üldpind ja koostis.

Superficie totale et composition des forêts.

Riigi maade ja metsade valitsuse haldamisel olevate metsamaade pindala vähenes m/a. kestel 7 699 ha võrra (708 791 —

701 092); vähenemine on tingitud peamiselt metsamaade äraplaneerimisest, osalt aga ka täpsamast pinnaarvestusest uuesti korraldatud metskonnis. Peale 701 092,2 ha metsamaade oli metsavalitsuse haldamisel põllumajanduslikke maid — põllud, niidud, karjamaad — 45 831,3 ha, ebatootvaid maid — sood, rabad, luited — 357 343,7 ha, korraldamata maid 1 771,5 ha, kõik kokku seega 1 106 038,7 ha. 1934/35 a. planeeriti metsavalitsuse haldamisel olnud maadest juurelõigeteks ja asundamiseks ning anti üle teistele riigiasutistele ja end. mõisomanikele kokku 7 031,2 ha metsamaid, 1 798,7 ha põllumajanduslikke ja 1 869,8 ha ebatootvaid, kekku 10 699,7 ha maid.

1920—1934/35 a. on Metsavalitsuse haldamisel olnud maadest planeeritud ära, resp. määratud planeerimisele asundamiseks ja muuks eriotstarbeks (ha):

	Metsamaad	Põllumaj. maad	Ebatootvat maad	Kokku
1920—1933/34 a. incl.	94 167	26 044	34 437	154 648
1934/35 a.	7 031	1 799	1 870	10 700
Kokku	101 198	27 843	36 307	165 348

Peale selle on omariikluse algpäevil planeeritud 1 076 ha, mille liigitus kõlvikute järgi ei ole teada.

Metsade koostis. Metsamaast (701 092,2 ha) oli kaetud metsaga 648 584,1 ha (92,5%), harvikuid ja lagendikke 9 526,1 ha (1,4%), uuendusklassis (kultuurid, turbarside alad, lageraismikud) 42 982,0 ha (6,1%). Uuendusklassis näidatud pindalast umbes 13 500 ha okasmetsa raismikke vajab kunstlikku metsamist, kuna ülejäänud osa on juba taas metsumisel võib metsub lähemal ajal loomulikult teel — loomuliku seemendumise või kannuvõrsete abil.

Valdava puuliigi järgi oli okasmetsa 491 024,0 ha (70,0%) ja lehtmetsa 210 068,2 ha (30,0%).

Metsade jaotus vanusklasside järgi — Répartition des forêts d'après l'âge.

I.	I	II	III	IV	V +	Uuendus- klass Classe de régénération	Legendikud, harvikud Vides et clairières	Kokku Total
Okasmets — Forêts à conti- nières	1—20 a.	21—40 a.	41—60 a.	61—80 a.	81—100 a. ja vanem — et davantage	— — —	— — —	— — —
ha	87 339,4	73 816,2	73 734,7	77 989,0	138 320,0	31 888,7	7 925,5	491 024,0
%	17,8	15,0	15,0	15,0	28,2	6,5	1,6	100
Lehtmets — Forêts à feuilles	1—10 a.	11—20 a.	21—30 a.	31—40 a.	41—50 a. ja vanem — et davantage	— — —	— — —	— — —
ha	46 148,3	31 989,0	28 743,2	22 392,8	68 101,0	11 098,8	1 600,6	210 063,2
%	22,0	16,2	13,7	10,6	32,4	5,3	0,8	100

Suhteliselt palju vanu okasmetsi (V ja vanemad klassid) on Pärnu- ja Virumaal, kuna eriti Võru- ja Petserimaa okasmetsad on võrdlemisi noored. Vanemate lehtmetsade poolt on esikohal Virumaa.

Okasmetsad majandatakse 100—120-aastase, lehtmetsad keskmiselt 70-aastase raieringiga. Arvestades neid raieringe, oleks okasmetsas tarvilik eraldada vähemalt 6, lehtmetsas aga 7 vanusklassi. Käsiloleva metsade korraldamise juures arvestatakse selle vajadusega ning selgema ülevaate saamine vanametsade vanuslikust koostisest osutub võimalikuks korraldustööde lõpulejõudmisel, s. o. vast alates 1938 a. Näib olevat tõenäoline, et küpsed vanusklassid 120-a. raieringi juures on esindatud okasmetsades normaalsest väiksema pindalaga. See asjaolu on tingitud laialdastest sõjaaegsetest kasustustest, omariikluse ajal kasustatud erakordsest langist, etteraltest asunikkude varustamiseks ehitusmaterjaliga, end. mõisaomanikkudele võõrandatud maade eest tasumaksmise kokkulepete põhjal tekkinud raismikest ja muudest erakordse ja ülemineku aja tarvete rahuldamiseks ette võetud tilikasustustest.

Lehtmetsa I ja II vanusklasside suhteliselt suur pindala on seletatav asjaoluga, et kuuse enamusega metsades raismikud uuenduvad alul kännuvõrsete kaudu lehtpuiega ning lehtpuu võsa all tekkiva kuuse uuenduse vabastamine ja noore metsa tagasi viimine okasmetsa majandusse viibib krediitide vähesuse ja üldise töörohkuse tõttu väga tihti kauem, kui see oleks olnud otstarbekohane. Sel juhul on tegemist ajutise lehtmetsa tüübiga.

Tarbemaad. Metsavalitsuse haldamisel oli m/a. lõpul metsadega ühenduses olevaid tarbemaad:

põllumaid	10 245,8 ha
heinamaid	80 453,2 „
karjamaid	5 132,3 „
Kokku 45 831,3 ha	

Metsa administratiiv-ametkonnal (revident-metsa-ülemaad, metsaülemaad, abimetsaülemaad) oli sellest maast kasustada rendi alusel 2 297,0 ha (m/a. laekunud renti kr 4 731,00) ja käitisametkonnal (metsnikud, metsavalhid) palgamaana 24 058,3 ha; ülejäänud osa, kuivõrt sellele leidis soovijaid, oli renditud välja oraisikutele ja nimelt 6 091 ühikut pindalaga 19 279,4 ha nastarendiga kr 32 826,05.

Peale ülaltähendatud tarbemaade renditi välja mitmeotstarbelisi maatihikuid, nagu ehituskruunte, saetööstuste kohti (12), tõrva- ja terpentiniitööstuste kohti (6), spordiplatse jne. Metsamaterjalide laoplatse oli renditud välja 38,6 ha, roostikke 802,9 ha.

Ebatootvad maad. Metsavalitsuse haldamisel oli:

Soid ja rabu	319 072,8 ha
Metsamata luitelid ja tuiskilivu	2 279,5 „
Muid kõlbmata maid ja veekogusid	35 921,4 „
Kokku 357 343,7 ha	

Hooned. Hoonetest m/a. lõpul metsavalitsus kasustas ise ametruumeks ja ametisikute korteriteks ning kõrvalruumeks 1 940 elumaja ja 6 039 muud ehitist (kõrvalhooned, käbikuivatised jne.), kuna 186 elumaja ja 312 kõrvalhoonet oli renditud välja. Ehitiste (arvult 8 477) koguväärtus oli 3 267 108 kr.

3. Metsakasustus. Metsa peakasustuse moodustab puit; kõrvalkasustuste mõiste alla on koondatud kõik teised metsast saadavad kasustused peale puitaine, nagu rohu kasustamine heinama ja karjatamise teel, kivi, liiva, sambla ja turba kasustamine, kalastamine, küttimine.

Peakasustus. Pea- ehk puidukasustus koosneb: a) eelarvelisest lõppkasustusest, b) hooldamisraietel saadavast eelkasustusest ja c) juhuslikkudest sarunud ja vigastatud puude ja kändude kasustamisest. Tegelik eelarveline lõppkasustus üksikul m/a.aastal koosneb omakord sellele aastale määratud raieküpse metsa kasustusnormist, kuivõrt see tegelikult tuleb raiumisele, siis raiumisele võetavatest eelmiste aastate raie-normide jääkidest ja lõpuks erakordseist nõudeist tingitud etteraiumistest eelolevate aastate raie-normide arvel.

Eelkasustuste saadus on puit, mis raiutakse puistust välja enne selle lõplikku likvideerimist lage-või järguliste raiete korras, s. o. puit, mis saadakse noore ja küpseva metsa hooldamisraietel.

Kuigi kehtiva korra järgi iga-aastane lõppkasustuse raie-norm riigimetsades määratakse pinna järgi, ei anna ometi need pinnanormid (1934/35 a. määratud 3 885,3 ha okas- ja 2 392,3 ha leht-, kokku 6 277,6 ha) kujutlust tegelikust asetleidnud kasustusest antud aastal, sest tegelik kasustus haarab, nagu öeldud eelpool, poolikuid ja puutumata eelmiste

aastate normi jääke, jooksva aasta lanke (neist osa jällegi poolikult), etteraided, kasustusi järgulistele raietele määratud aladel, seemnepuudest jne., milliste kasustussükli pindalaline arvestamine ja kokkuvõtmine ei ole mõeldav. Antud aasta puidukasustuse ulatust näitab selgesti ainult kasustatud mass.

Peale riigimetsade kasustati metsavalitsuse korraldusel m./aastal puitu ka mittemetsana majandatavate maadelt, nagu palga-, rendi-, planeeritud ja muud puidukasvatamiseks määratud maade nimekirjas mitte seisnud või jälle sealt jäädavalt ära läinud maad.

Kasustamisele võetud mass 1934/35 m/a. (tihumeetrites) — Masse utilisée en 1934/35 (m³ réél).

2.	Okaspuu — Conifères		Lehtpuu — Feuilles		Kokku — Total		
	Lageraide lankidelt Coupes rases	Turbe- ja muud ralded Autres coupes	Lageraide lankidelt Coupes rases	Muud ralded Autres coupes	Lageraide lankidelt Coupes rases	Turbe- ja muud ralded Autres coupes	Üldao Gr. total
A. Lõppkasustus — Utilisation finale	791 525,2	99 307,8	692 488,5	2 034,4	1 484 013,7	101 342,2	1 585 355,9
1. Arveaasta eelarvest — De l'année en cours	580 011,6	07 402,3	500 331,6	1 755,6	1 087 243,2	99 157,9	1 186 401,1
2. End. aastate jäägist — Restes des années précéd.	145 021,0	—	140 996,9	—	295 617,9	—	295 617,9
3. Etteraietead — Coupes d'avance	64 092,6	1 905,5	36 160,0	278,8	101 152,6	2 184,3	103 336,9
B. Eelkasustus hooldamisraietel — Coupes de nettoyage							62 512,7
C. Surnud mets — Forêt morte							441 896,2
1. Metsakulvad ja vigastatud puud — Arbres séchés et endommagés							435 100,3
2. Kännud — Souches							6 795,9
Kokku riigimetsade kasustus — Utilisation totale des forêts d'État							2 089 764,8
Kasustus mitte metsana majandatavalt maalt — Utilisation des terres non forestières							411 921,7
Kokku metsavalitsuse korraldusel kasustatud — Utilisation totale par l'administration des forêts							2 501 686,5

Riigimetsades võeti m/a. kasustamisele kokku 2 089 764,8 *tm* puitu, sellest lõppkasustusena 1 585 355,9 *tm* ja eelkasustusena 62 512,7 *tm*; surnud, tuulemurtud ja heidetud puudena kasustati 435 100,3 *tm*. Surnud mets läheb peamiselt kohaliku maa-elanikkonna tarvete rahuldamiseks.

Tabelis 2 lõppkasustuse massi jaotus okas- ja lehtpuu massiks ei ole täppis, sest kehtiva raamatu-

pidamiskorra järgi arvestatakse okaspuu enamusega segametsa lankidel raiutav mass okaspuu massina, lehtpuu enamusega aga lehtpuu massina — ilma et vähemuses oleva puuseltsi mass lahutataks enamusest massist.

Tabelist 3 nähtub, et 1934/35 m./aastal riigimetsade kasustamine lõppkasustuse osas oli 333,4 tuh. *tm* võrra väiksem eelmise aasta vastavast osast, milline

Riigimetsade kasustamine 1928/29—1934/35 m/a. — Masse utilisée de 1928/29—1934/35.

3.	Lõppkasustus Utilisation finale			Eelkasustus Coupes de nettoyage			Surnud ja vigast. puud — Arbres séchés et endommagés			Kännud Souches			Kokku Total	
	Tuh. tihumeetr. (1 000 m ³)	Metsamaa ha kohta <i>tm</i>	% kasustatud üldmassist	Tuh. tihumeetr. (1 000 m ³)	Metsamaa ha kohta <i>tm</i>	% kasustatud üldmassist	Tuh. tihumeetr. (1 000 m ³)	Metsamaa ha kohta <i>tm</i>	% kasustatud üldmassist	Tuh. tihumeetr. (1 000 m ³)	Metsamaa ha kohta <i>tm</i>	% kasustatud üldmassist	Tuh. tihumeetr. (1 000 m ³)	Metsamaa ha kohta <i>tm</i>
1934/35	1 585,4	2,26	75,0	62,5	0,09	3,0	435,1	0,62	20,8	6,8	0,01	0,3	2 080,8	2,98
1933/34	1 918,8	2,71	77,9	63,3	0,09	2,6	474,4	0,67	19,2	7,6	0,01	0,3	2 404,1	3,48
1932/33	1 548,4	2,15	74,6	66,0	0,09	3,2	449,4	0,62	21,7	10,7	0,01	0,5	2 075,4	2,87
1931/32	1 246,5	1,70	73,1	50,3	0,08	3,5	390,7	0,53	22,9	8,2	0,01	0,5	1 704,7	2,32
1930/31	1 210,0	1,64	72,9	50,3	0,07	3,1	392,7	0,53	23,6	6,7	0,01	0,4	1 660,2	2,25
1929/30	1 583,1	2,14	79,3	65,0	0,09	3,2	336,3	0,45	16,9	11,6	0,02	0,6	1 996,5	2,70
1928/29	1 680,3	2,28	80,1	90,6	0,12	4,3	325,7	0,45	15,6	—	—	—	2 090,8	2,85
Keskmielt aastast — Moyenne	1 538,9	2,13	76,2	65,5	0,09	3,3	400,7	0,55	20,1	7,4	0,01	0,4	2 012,5	2,78

nähtus on tingitud asjaolust, et enamus madala konjunktuuri aastatel müümata jäänud metsalanke realiseeriti juba 1933/34 aastal. Vaadeldava aasta kasustus läheneb viimase seitsme aasta keskmisele. Nii raiuti m./aastal eelmiste aastate raienormide jääke 295,6 tuh. *tm*, aasta varem aga 564,1 tuh. *tm*. Etteraietead eelolevate aastate normi arvel lubati

1934/35 aastal kõigest 103,3 tuh. *tm* 279,9 tuh. *tm* vastu aasta varem.

Surnud, vigastatud, tuulemurtud ja heidetud metsa osa on kujunenud 400—500 tuh. *tm*'le aastas, s. o. umbes 20% kasustatavast üldmassist, milline mass läheb peamiselt kohaliku maatarvitajakonna varustamiseks.

Metsamaa ha kohta m./aastal tuli lõppkasustuse massi 2,28 tm, hooldamisraietel saadud eelkasustust 0,09 tm, surnud metsa 0,82 tm. Hooldamisraiete saaduste osatähtsus kasustatud üldmassis on väheldane ja peaks edaspidi metsamajanduse intensiivsemaks muutudes tõusma, osalt surnud metsa arvel. Eel-arvelise krediidi arvel tehtavate puhastustööde puhul noortes I kl. metsades raiumisele tulev hagu, osalt aga ka peenem küttepuit jäävad metsarikkamates maakohdades tarvitajate puudumisel metsa maha, ning vastav mass ei kuulu arvestamisele ega esine seetõttu ka siintoodud tabelis.

Kõrvalkasustused. Jahimajandusele pandi kindel alus uue Jahiseadusega (RT 45 — 1934). Uus Jahiseadus on sihitud jahiloomade ja lindude tõhusale kaitsele, kuna senikehtinud vene põllumajanduse seaduse vastav osa seda ei võimaldanud: rõõv- ja omavoliline kütmine olid kergete trahvide tõttu väga levinud, jahikeelujad ei vastanud meie oludele jne. Uus seadus reguleerib jahimajandust era- ja riigimaadel, samuti jahisaadustega kauplemist. Jahti võib uue seaduse normide kohaselt pidada nüüd vaid omal maa-alal või selleks eriti moodustatud

era- või riigi-jahipiirkonnas, riigimetsades aga ka vastavate metakondadest väljaantavate päeva- ja keskasutisest antavate aastalubadega. Metsavalituse haldamisel olevatest maadest ja veekogudest oli loodud ja antud rendile 180 jahipiirkonda pindalaga 69 322,0 ha, mille aastarent kr 9 610. Jahimajanduse alal sissetulevad summad laekuvad uue Jahiseadusega loodud „jahikapitali“, millist omakord kasustatakse sama majandusala elustamiseks.

Kalastamisest laekus m./aastal kr 15 912, karjatamisest kr 38 552, rohukorjamisest kr 20 922, kivide, liiva, sambla jne. müügist kr 32 281. Kalapüügi ühikuid oli antud rendile 302 — pindalaga 31 278,5 ha — aastarendiga kr 11 690.

Turbarabu turbalõikuseks oli renditud välja 5 028 ühikut pindalaga 12 058,8 ha, aastarendiga kr 19 843; turbarabade kasustamine levib aastastalt enam.

4. Puidumüük.

Ventes de bois.

Puitu müüdi endiste aastate eeskujul: 1) enampakkumistel — kõigile soovijale, 2) püüratud enampakkumistel — kohalikkudele maaelanikkudele oma majapidamise nõuete rahuldamiseks, 3) kindla hinnaga — ilma enampakkumiseta — peamiste kohalikkude rahvale ning erijuhtudel ka teistele ostjatele, kusjuures

Puidumüük 1934/35 m/a. — Ventes de bois en 1934/35.

4.	Mass tihumeetrites Masse en m ³ réel	Üldmassist % Auz total en %	Takshind kr Prix de taxe en kr	Müügihind kr Prix de vente en kr	Takshind ± % ± % aux prix de taxe	Ühe tm keskmine müügihind kr Prix moyen par m ³ en kr
I. Enampakkumistelt — Auz enchères	481 563	19,3	947 935,09	1 335 972,45	+40,9	2,77
II. Püüratud enampakkumistelt — Auz enchères limitées	134 142	5,4	239 327,13	292 617,85	+18,1	2,11
III. Kindla hinnaga — A prix fixe	611 347	24,4	1 105 324,00	1 175 786,78	+6,4	1,92
1. Kohalikkude rahvale	507 425	—	884 706,00	900 405,70	+1,8	1,77
2. Omavalitustele	16 113	—	43 955,88	44 117,89	+0,4	2,74
3. Riigiasutistele	8 840	—	17 944,76	18 550,07	+3,4	2,22
4. Vineeri- ja paberivabrikutele	8 019	—	27 838,03	38 611,50	+38,7	4,32
5. Metastöösturitele ja metasauplejatele	80 827	—	47 939,11	53 725,90	+12,1	1,74
6. Tööstusl. ja ärilistele ettevõtetele	32 901	—	60 340,44	93 688,27	+55,2	2,85
7. Muudele	0 813	—	22 599,78	26 687,50	+18,1	3,91
IV. Alandatud hinnaga — A prix abaissé	44 623	1,8	79 955,24	66 957,23	-16,3	1,50
1. Aunikele	5 923	—	20 403,51	17 114,57	-16,1	2,88
2. Riigirentnikele	924	—	2 021,29	1 397,41	-30,9	1,51
3. Surnud mets, peam. koh. rahv.	32 157	—	49 752,09	42 880,77	-13,8	1,33
4. Hooldamisraiete saadused	3 342	—	3 069,88	1 962,72	-36,4	0,58
5. Kraavitööde ettevõtjatele	1 470	—	2 786,67	2 305,92	-17,3	1,57
6. Muudele	807	—	1 921,80	1 305,84	-32,0	1,62
V. Hinnata — Cédés gratuits	53 328	2,1	92 784,28	—	-100	—
1. Riigi metsamajapidam.	11 063	—	40 014,53	—	-100	—
2. Metsavalits. ametruumide kütteks	382	—	434,15	—	-100	—
3. Metsametn. korterite kütteks ja palgamaade korrashoiuka	20 525	—	21 637,45	—	-100	—
4. Teistele riigiasutistele	664	—	837,26	—	-100	—
5. Põllutöökoolidele	221	—	1 013,55	—	-100	—
6. Riigirentnikele	2 434	—	5 528,59	—	-100	—
7. End. mõisomaanikele 1910 a. langija võrandat. maade tasu arvel	11 579	—	20 490,32	—	-100	—
8. Hooldamisraiete saadused töötasuks	3 696	—	1 928,38	—	-100	—
9. Muudele	2 164	—	895,05	—	-100	—
VI. Riigi Metsatööstusele — Pour l'Industrie forestière de l'État	1 175 653	47,0	2 505 335,19	2 502 393,76	-0,1	2,13
Kokku — Total	2 590 056	100	4 970 660,93	5 363 728,07	+7,9	2,15
1933/34	3 400 887	—	4 788 662,34	5 677 202,42	—	—
1932/33	2 736 831	—	3 415 432,35	3 089 430,54	—	—
1931/32	1 845 200	—	3 378 716,34	2 998 834,80	—	—
1930/31	1 832 064	—	4 850 185,88	4 366 136,42	—	—
1929/30	2 234 260	—	5 848 342,32	6 010 371,28	—	—
1928/29	2 375 538	—	5 814 158,58	5 830 713,04	—	—

müügihinnaks oli kas keskmine turu-, kohalik turu- või taksihind, 4) alandatud hinnaga — kohalikele rahvale rünnete ja rouspuude ning puhastus-harvendusarvete saaduste müügi puhul, samuti mõnel juhul kraavivõtte ettevõtjale kraavivõtetel kasava metsa müügi puhul. Hinnata anti puitu riigi metsamajapidamiseks, põllutöökoostele, kohalikele maarahvale hooldamisarvete töötasuks ja end. mõisaomanikele 1910 a. raielangil arvel. Riigi metsatööstusele ülestöötamiseks anti puitu taksihinnaga ning mõnel üksikul juhul kahjuritest vigastatud, surnud ja tuulemurtud metsa ning hooldamisarvete saadusi alandatud hinnaga.

Olenevalt väljaandmise viisist tolmub metsamüük riigi metsadest kas raielangil osatükkidena (müük maapinna suuruse järgi), kusjuures sel juhul kõik osatükil kasvavad puud on ette ära hinnatud kehtivate massi- ja takstabelite alusel, või üksikute numbrerdatud ja hinnatud puudena (müük „kännu loo järgi“), või ostja enese poolt ülestöötatud valmismaterjalina, milline hinnatakse ära pärast ülestöötamist.

Enampakkumistelt müüdi m./aastal 481 563 *tm* ehk 19,3% müüdnud üldmassist, kusjuures taksihinnale pakuti juure 40,9%. 1934 a. sügisel peetud enam-

pakkumiste tulemuste tagajärjel tösteti alates 10. XII 1934 taksihinnad ühe taksijärgu ehk keskmiselt 13% võrra. Piiratud enampakkumistel pakuti taksihinnale juure 18,1% ja müüdi 134 142 *tm*. Kindla hinnaga müüdi 611 347 *tm* ehk 24,4% üldmassist, keskm. hinnaga taks + 6,4%. Alandatud hinnaga müüdi 44 623 *tm* ehk 1,8% üldmassist keskm. müügihinnaga taks — 16,3%. Hinnata anti 53 328 *tm* puitu, mille taksihind oli 92 784,28 *kr*. Riigi metsatööstusele ülestöötamiseks müüdnud metsa keskm. müügihind oli 0,1% alla taksihinda; peale ülestöötamisele võetud metsa hinna (kännuraha) kannab riigi metsatööstus riigitulusesse ka oma puhta ülejäägi (nettotulu).

M./aastal oli määratud müügile metsa üldse vähem kui eelmisel aastal, mille tõttu on langenud enampakkumistelt, piiratud enampakkumistelt ja

Metsamüük 1927/28—1934/35 m/a. — *Ventes de bois de 1927/28—1934/35.*

5.	Enampakkumistelt <i>Aux enchères</i>		Piiratud enampakkumistelt <i>Aux enchères limitées</i>		Kindla hinnaga <i>A prix fixe</i>		Alandatud hinnaga <i>A prix abaissé</i>		Hinnata <i>Gratuitement</i>		Riigi metsatööstusele — <i>Pour l'Industrie forestière de l'Etat</i>		Kokku <i>Total</i>	
	mass <i>tm</i>	% üld- massist	Mass <i>en m³</i> <i>réal</i>	% au <i>total</i>	mass <i>tm</i>	% üld- massist	mass <i>tm</i>	% üld- massist	mass <i>tm</i>	% üld- massist	mass <i>tm</i>	% üld- massist	mass <i>tm</i>	% üld- massist
1934/35	481 563	19,3	134 142	5,4	611 347	24,4	44 623	1,8	53 328	2,1	1175 053	47,0	2 500 056	100
1933/34	907 090	26,7	195 668	5,7	941 020	27,7	187 661	5,5	108 540	3,2	1060 050	31,2	3 400 887	100
1932/33	490 816	17,9	102 034	3,7	813 032	29,7	168 443	6,2	144 856	5,3	1017 820	37,2	2 736 831	100
1931/32	312 348	10,9	70 384	4,3	571 083	31,0	135 050	10,1	72 708	3,0	622 827	33,2	1 845 200	100
1930/31	258 055	14,1	76 168	4,2	376 900	20,6	157 870	8,6	73 785	4,3	384 100	48,2	1 832 064	100
1929/30	453 207	20,3	139 539	6,3	431 804	19,3	238 825	10,7	101 370	4,5	869 398	38,9	2 234 260	100
1928/29	400 720	19,4	123 093	8,1	542 257	22,8	308 272	13,0	149 815	6,3	722 376	30,4	2 375 638	100
1927/28	620 452	23,9	188 407	7,1	653 794	24,0	456 390	17,2	164 822	6,2	666 402	21,3	2 656 417	100

Puidu tihumeetri keskmised müügihinnad 1927/28—1934/35 m/a. (kroonides).
Prix moy. de vente par m³ réel de 1927/28—1934/35 (en kr).

6.	Enampakkumistelt <i>Aux enchères</i>	Piiratud enampakk. <i>Aux enchères limitées</i>	Kindla hinnaga müügil <i>A prix fixe</i>	Alandatud hinnaga müügil <i>A prix abaissé</i>	Hinnata andmistelt <i>Gratuitement</i>	Riigi metsatööstusele <i>Pour l'Industrie forestière de l'Etat</i>	Tihumeetri keskmine taksihind <i>Prix moy. de taxe par m³ réel</i>	Tihumeetri keskmine müügihind kõigi müügiviiside järgi <i>Prix moy. de vente par m³ réel</i>	Tihumeetri keskmine müügihind = kesk. taksihind
									±% — <i>Prix moy. de vente par m³ = prix moy. de taxe ±%</i>
1934/35	2,77	2,11	1,92	1,50	—	2,13	1,99	2,15	+8
1933/34	2,42	1,62	1,55	1,33	—	1,37	1,41	1,67	+18
1932/33	1,04	1,36	1,03	1,06	—	1,11	1,25	1,13	-10
1931/32	1,08	1,33	1,53	1,47	—	1,74	1,33	1,63	-11
1930/31	2,99	2,42	2,41	1,66	—	2,53	2,65	2,38	-10
1929/30	4,09	2,85	2,58	1,77	—	2,56	2,32	2,60	+8
1928/29	3,80	2,83	2,28	1,60	—	2,49	2,45	2,45	0
1927/28	8,72	2,89	2,30	1,64	—	2,60	2,61	2,48	-1

kindla hinnaga müüdnud metsa kogus. Alandatud hinnaga puidumüük asunikele lõppes uue Metsaseaduse kehtimahakkamisega, mille tõttu m/a. ka selle müügiviisi järgi realiseeritud puidukogus vähenes tunduvalt. Riigi metsatööstusele antud puidukogus aga on võrreldes eelmistel aastatel antud kogusega suurenenud suhteliselt ja absoluutselt, moodustades 1 175 053 *tm*'ga 47% müüdnud üldmassist. Riigi metsatööstus suurendas oma esialgset töökava põhjusel, et tema valmismaterjalide, eriti küttepuidu tagavarad olid õige väheldased, ka mõjus töökava suurendamisele Alutaguse kuusemetsades tekkinud

laialdase tuulemurru kiire likvideerimise vajadus.

Enampakkumistelt pakuti 1933/34 m/a. välja 6 446,6 *ha* metsa ja müüdi sellest 4 737,0 *ha*, 1934/35 m/a. pakuti välja 3 147,0 *ha* metsa ja müüdi sellest 2 333,0 *ha*.

Müüdnud puidumassi vähenemise põhjuseks oli, et 1) asetleidnud metsade äraplaneerimiste tagajärjel tuli vähendada ka aastalanki (lõppkasutuse aastast raienormi) ja 2) 1933/34 m./aastal müüdi palju metsa 1931 ja 1932 aastate normi jäägina, mil puiduturul valitses surutis ja müügivõimalused olid õige piiratud. Kui müüdnud puidumass m./aastal võrreldes eelmisega

vähenes 26,5% võrra, siis tõusis tihumetri keskmine taksihind 41,1% ja keskmine müügihind 28,7% võrra.

M./aastal kännud müüdid puidust läks kohalikule maarahvale 28% (692 208 *tm*); peale selle massi pidi 1934/35 tegevusaastal (I. IX — 30. VIII) riigi metsatööstuse poolt ülestöötatud valmismaterjalidest minema kohaliku maarahva varustamiseks (eelarve järgi) 331 900 *tm* (1933/34 tegevusaastal tegelikult läinud 404 443 *tm*).

Kuna uue Metsaseaduse kehtimahakkamisega lõppes alandatud hinnaga ja eriti soodustatud maksutingimustega ehitusmetsa müük asunikele, kes nüüd saavad puitu ühel alusel teiste maaelanikkudega

taksihinna ja 3-aastase järeilmaksuga, siis on huvitav jälgida, kui palju on asunikele maareformi teostamisel antud odavat ehitusmaterjali. Tabelist 7 selgub, et 1921—1934/35 a. on antud välja kokku üle 3 miljoni *tm* ehitusmaterjali, mille müügiaegne taksihind oli ligi 11 miljonit *kr*, müügiaegne turuhind 15 miljonit *kr*, müügihind asunikele aga 5 miljonit *kr*. Seega on riigimetsad odava ehitusmaterjali andmise teel toetanud maareformi ümmarguselt 10 miljoni *kr* (turu- ja müügihinna vahe), kusjuures pealegi suurem osa (umbes $\frac{4}{5}$) müügihinnast ei laekunud metsavalitsuse kassasse, vaid läheb omakord asunduskapitali kaudu asundustegevuse arendamiseks.

Asunikude varustamine odavahinnalise ehitusmaterjaliga 1921—1934/35 m/a.

7.	Maas tihumetrites	Müügiaegne taksihind <i>kr</i>	Müügihind asunikele <i>kr</i>	Müügiaegne turuhind <i>kr</i>	Turu- ja müügihinna vahe <i>kr</i>
1934/35	5 023	20 403,51	17 114,57	28 749,24	11 034,67
1933/34	89 009	250 849,85	186 641,47	428 434,71	256 793,24
1932/33	58 943	156 748,21	107 995,61	107 877,11	59 881,50
1931/32	79 155	281 356,19	145 835,18	289 205,83	143 370,65
1930/31	127 914	540 755,91	224 322,89	561 799,28	357 476,39
1929/30	190 668	808 803,58	340 760,07	1 329 834,85	983 074,18
1928/29	238 712	857 359,40	385 232,04	1 370 831,04	985 599,00
1927/28	339 095	1 228 778,40	565 493,50	1 980 879,08	1 415 385,58
1926/27	415 020	1 011 134,70	799 232,02	1 899 366,70	1 190 134,68
1926 a. 3 kuud	210 828	811 945,90	343 090,00	957 203,02	614 112,42
1925	318 557	1 251 932,93	527 072,93	1 419 441,56	892 368,63
1924	385 094	1 456 140,42	628 732,00	1 812 312,37	1 183 580,31
1923	292 677	897 894,74	454 274,82	1 377 348,96	923 074,13
1922	217 241	614 346,24	358 481,82	1 228 792,48	870 310,66
1921	67 466	182 801,30	91 400,65	182 801,30	91 400,65
Kokku	3 036 632	10 939 251,38	5 071 661, 3	15 049 878,42	9 978 196,69

5. Metsa uuendamise ja hooldamine. *Régénération des forêts.*

Uuskultuure m./aastal tehti 4 171,1 *ha*, sellest külviga 2 834,7 *ha*, istutamisega 1 336,4 *ha*. Uuskultuurid maksusid pro *ha*: külv *kr* 21,28, istutamine *kr* 38,57, keskmiselt *kr* 26,81. Kulud võrreldes eelmise aastaga on tõusnud pro *ha* (26,81—25,88) 0,93 *kr* võrra, mis on tingitud tööhindade tõusust ja eriti lühikesest kevadisest tööhooajast, kus suurem osa maarahvast oli kinni põllutöödel. Olemasolevaid kultuure parandati ja täiendati 2 483,5 *ha*,

sellest külviga 563,5 *ha*, istutamisega 1 920,0 *ha*. Ühe *ha* täiendamine maksus keskmiselt *kr* 9,14. Puukoolides ja taimeaedades tehti jooksivaid töid 28,5 *ha* pindalal.

Kultuuritöödeks tarvitati 6 670,3 *kg* seemet ja 1 161 *li* tammetõrusid ning kastaneid, omahinnaga *kr* 26 350. Sellest kültiti metsa 5 842,3 *kg* seemet ja 800 *li* tõrusid, taimeaedadesse 828,0 *kg* seemet ja 361 *li* tõrusid ning kastaneid. Puuseltside järgi tarvitati seemet: männi — 4 028,9 *kg*, kuuse —

Kultuuritööd 1934/35 m/a. — Travaux de culture en 1934/35.

8.	Pindala <i>ha</i> <i>Superficie ha</i>	Kulu <i>kr</i> <i>Frais kr</i>	Kulu pro <i>ha</i> <i>kr</i> <i>Frais par ha kr</i>
I. Uusi kultuure tehtud — Nouvelles cultures.	4 171,1	111 865,07	26,81
1. Külviga — <i>Ensemencées</i>	2 834,7	80 323,19	21,28
Mänd — <i>Pin</i>	2 067,7	—	—
Kuusik — <i>Sapin</i>	471,2	—	—
Segakultuur — <i>Cultures mixtes</i>	275,0	—	—
Kask, tamm, lehis jnc. — <i>Bouleau, chêne, larix etc.</i>	20,8	—	—
2. Istutamisega — <i>Plantées</i>	1 336,4	51 541,88	38,57
Mänd — <i>Pin</i>	414,2	—	—
Kuusik — <i>Sapin</i>	834,7	—	—
Segakultuur — <i>Cultures mixtes</i>	74,7	—	—
Kask, saar, paju, lehis jnc. — <i>Bouleau, frêne, saule, larix etc.</i>	12,8	—	—
II. Vanu kultuure täiendatud — Amélioration des cultures existantes	2 483,5	23 689,87	9,14
1. Külviga — <i>Ensemencées</i>	563,5	4 157,32	7,38
2. Istutamisega — <i>Plantées</i>	1 920,0	18 532,55	9,66
III. Muud tööd — Autres travaux:			
1. Taimeaedades — puukooles	28,5	21 663,43	759,94
2. Kultuuride puhastamine rohust ja võsast	3 184,0	9 255,72	2,96
3. Pinnase ettevalmistamine eeloleva aasta kultuureks	797,2	12 498,37	15,68

2 554,7 kg, lehise — 24,0 kg, kase — 45,0 kg, ilupuude ja põõsaste — 16,8 kg. Tarvitatud seemnete keskmine omahind oli: mänd kr 4,97 ja kuusk kr 2,32 kg. Maapidajatele-eraisikutele, riigi- ja omavalitsuse asu-

Kultuuritööd 1920—34 a. — Travaux de culture en 1920—34.

9.	Uusi kultuure tehtud ha <i>Nouvelles cultures ha</i>	Vanu kultuure täiendatud ha <i>Amélioration des cultures existantes ha</i>	Kokku ha <i>Total ha</i>
1934 . . .	4 171,1	2 483,5	6 654,6
1933 . . .	3 423,0	2 592,0	6 015,0
1932 . . .	3 893,1	2 338,4	6 231,5
1931 . . .	3 198,8	2 565,2	5 764,0
1930 . . .	4 443,5	2 571,5	7 015,0
1929 . . .	3 274,9	2 310,5	5 585,4
1928 . . .	3 402,8	2 309,5	5 712,3
1927 . . .	3 948,7	2 364,5	6 313,2
1926 . . .	3 247,7	1 539,4	4 787,1
1925 . . .	4 175,4	1 570,4	5 745,8
1924 . . .	4 289,7	974,7	5 264,4
1923 . . .	4 182,4	622,5	4 804,9
1922 . . .	2 131,0	342,7	2 473,7
1921 . . .	1 101,7	218,7	1 320,4
1920 . . .	174,2	97,5	271,7

Metsahooldamisraiate ulatus 1927/28—34/35 m/a. (ha) — Travaux d'éclaircie (ha).

10.	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35
Puhastus — I van. klassi puistides — <i>Nettoisement</i>	4 200	4 760	5 550	5 838	4 975	6 348	4 184	5 822
Harvendustööd — II van. klassi puistudes — <i>Coupes de nettoiem.</i>	3 023	2 440	7 270	1 707	3 615	5 401	4 346	5 146
Põimendused keskealistes puistudes — <i>Eclaircie</i>	1 913	1 307	1 050	685	1 374	763	1 842	1 327

6. Maaparandustööd. M/a. kaevati 195 km uusi kuivenduskraave, puhastati ja seati korda 796 km vanu, üldkuluga kr 298 427. 1923—1934/35 a. on uusi kraave kaevatud kokku 1 668 km ja puhastatud vanu 3 572 km.

7. Metsakaitse. Metsapõlemised. Metsapõlemiste ärahoidmiseks puhastati pinnakattest kvartaali- ja piirisilte ning asutati ja seati korda tulekaitseribasid. Ühiselt kaitseväge võimudega chitati m/a. 9 vaatetorni, millised oma asetusest ja chituslaadilt vastavad mõlema asutise nõuetele.

Metsapõlemiste põhjused 1934 a. — Causes des incendies de forêts.

11.	Korda
Telstelt maadelt levinud metsa — <i>Extension de l'incendie à travers la frontière</i>	22
Raudtee veduritest süttinud — <i>Locomotives des chemins de fer</i>	7
Hooletu tulega käitumine — <i>Imprudence avec feu</i>	125
Kuritahtlik süttamine — <i>L'incendie volontaire criminel</i>	14
Põhjused teadmata — <i>Inconnue</i>	188
Kokku — Total	351

Riigi kahju 351 metsapõlemisest pindalal 18 886,3 ha oli 373 868 kr, kustutamise maksus 58 207 kr, kokku seega 432 075 kr. Põlenud pindalast oli kaetud metsaga 7 538,1 ha.

tistele, seitskondl. organisatsioonidele jne. anti tasuta välja maade metsamiseks ja kaunistamiseks 1 852,6 kg männi ja kuuse seemet ja 299 829 puustikut ning tasuta eest 204,0 kg seemet ja 35 659 taime.

Metsade hooldamistööd noorte metsade puhastus- ja harvendusraiate näol tehakse osalt eelarvelise krediidiga, osalt antakse töötasuks hooldamisraiatele saadav materjal. Keskealistes puistudes teostatakse põimendusraideid puude müümise teel. Need metsamajanduse alad väärivad senisest suuremat tähelepanu. Puhastus- ja harvendusraiateks lubatakse eelarvelisi kredite võrdlemisi vähesel määral, teisest küljest eriti metsarikkamates maakohdades ei ole kohalikul rahval huvi selle töö saaduste, s. o. hagude, peenema küttepuidu, teivaste jne. vastu, mis takistab tööde läbiviimist töötasuks antava materjali eest. Põimendusraiate väheldane pindala on tingitud asjaolust, et nende raiate ettevalmistustööd (ette märkimine, hindamine) nõuavad rohkesti aega, ka on metsarikkais rajoones raskusi saaduste turustamisega.

Metsakahjurid. Kooreüraskeid esines rohkesti Järvamaal Huuksi ja Rava metskondades ning Pärnemaal Audru metskonnas — kuusepuistudes. Üraskite levimise tõkestamiseks jätkati tuulest heidetud, viigastatud ja infitseeritud puude hoolikat koristamist, ka langetati tarvilisil kohtades püünispuid.

Metsaseaduste rikkumised. 1934. a. pandi toime 6034 omavolilist metsaraiumist nõude suurusega kr 37 210, 249 metsamaterjalide vargust, 1 564 omavolilist karjatamist, 188 jahipidamist, 36 kalapüüki ja 290 heinaniitmist. Muid seaduserikkumisi oli 368. Administratiivkorras lahendatud seaduserikkumiste asjus on nõutud sisse kr 36 533.

Kriminaalprotsessides rahuldati tsiviilnõuded 1 251 juhul kr 36 964 ulatuses, liikati tagasi 515 juhul kr 20 601 ulatuses.

8. Metsakorraldustööd. Metsakorraldustööd teostatakse metsakorralduse büroo ametnike — metsataksaatorite ja tehnikute poolt. Välistööd kestsid 7. maist 7. oktoobrini. Korraldati Aakre, Sangaste, Taagepera, Erastvere, Veriora, Vastseliina ja Räpina metskonnas kokku 14 metsandikku pindalaga 61 823,0 ha.

Kokku on seni täis-metsakorraldus viidud läbi pindalal:

1923—33 a. incl.	848 763,7 ha
1934 a.	61 823,0 „

Kokku 910 586,7 ha

Metsavalitsuse haldamisel on . . . . . 1 106 038,7 ha
Sellest korraldatud . . . . . 910 586,7 „
korraldamata 195 452,0 ha,

mille korraldamisega jõutakse lõpule vast 1938. a.

9. Asundus- ja renditalude metsade hindamine.

Taxation des forêts des exploitations nouvellement fondées et des fermages.

M./aastal jätkati asundus- ja renditalude metsade hindamist riigimaade likvideerimise otsustarbel. I. IV 1935 olid lõplikult hinnatud 44 102 asundus- ja 14 838 renditalu metsad. Hinnatud metsade keskmine puiduvara talundi kohta oli 173 tihumeetrit.

10. Tulud ja kulud.

Recettes et dépenses. Riigi metsamajapidamise tulud sisaldavad sissetulekuid ka mittemetsana majandatavatelt maadelt, nagu puidumüük rendi- ja planeeritud maadelt, turbalõikuse rabades, kalapiük jne., mille tõttu ei ole võimalik arvutada tulusid metsamaa hektaari kohta.

¹⁾ Sisaldab tulusid Põllutööstusministeeriumi kõigi asutiste alal.

Riigi metsade alal laekunud tulud 1934/35 a. kr:

Puidu müük	4 405 880
Riigi Metsatööstuse ülejääk	624 511
Metsa kõrvalkasustused	115 721
Mitmesugused rendid	46 050
Trahvid ja vilvitumaksud ¹⁾	59 744
Muud tulud ¹⁾	64 587

Kokku kr 5 316 482

1934/35 m/a. oli Riigi maade ja metsade valitsuse asutistes kulusid puht-metsamajanduslikel aladel kr:

Metsakorraldustööd	41 090
Lankide ajamine	6 882
Kultuuritööd	204 680
Metsahooldamine	23 559
Hüdrotehniline maaparandus	298 427
Metsateede ehitamine ja korrashoid	13 299
Metsakahjurite tõrje	1 150
Metsapõlemiste ärashoidmine ja tõrje	9 043
Metsavaheliste teetärtle puhastamine	1 948

Kokku kr 600 067

Metsamajapidamise bruto-tulust moodustavad puht-metsamajanduslikud kulud 11,3%.

Metsanduse kohta varem Keskbüroo väljaandets ilmunud artiklid ja andmed:

- Riigi metsamajandus 1933/34 m/a., B. Tiismann, Eesti Statistika nr. 159(2) 1935 a., lk. 57—63.
Riigi metsamajandus 1932/33 m/a., B. Tiismann, Eesti Statistika nr. 148(3) 1934 a., lk. 117—124.
Riigi metsamajandus 1931/32 m/a., B. Tiismann, Eesti Statistika nr. 135(2) 1933 a., lk. 65—71.
Riigi metsamajandus 1930/31 m/a., B. Tiismann, Eesti Statistika nr. 125(4) 1932 a., lk. 212—218.
Riigi metsamajandus 1929/30 m/a., B. Tiismann, Eesti Statistika nr. 112(3) 1931 a., lk. 148—155.
Riigi metsamajandus 1928/29 m/a., B. Tiismann, Eesti Statistika nr. 98(1) 1930 a., lk. 20—20.

P. Semper.

TOODANG JA TÖÖJÕUD SUURTÖÖSTUSES 1934. a.

PRODUCTION et MAIN-D'OEUVRE dans les GRANDES ENTREPRISES INDUSTRIELLES (ayant 20 et plus travailleurs) en 1934.

SISU: 1. Üldarve, lk. 84. 2. Tööstusettevõtete arv, lk. 85. 3. Töötanud isikute arv, lk. 88. 4. Toodangu koguväärtus, lk. 88. 5. Märksusi üksikute tööstusrühmade kohta, 91.

1. Üldarve. Suurtööstus, mille tegevus kriisiaastail pidevalt koondus alates 1930 a. II poolest, jõudis arvude madalaima seisuni 1932 ja 1933 a. Tagasimineku oli u. 25% tööstuse kõrgeseisuga 1928 ja 1929 a. võrreldes, kui otsustada tehtud töötundide arvu järgi; hindade languse tagajärjel valmistatud kaupade ja tarvitatud materjalide kogusumma läks tagasi veelgi suuremal määral — 31% ja 43%. Töötajate arv vastava ligikaudse arvestuse järgi vähenes eksportikaupade valmistamise alal ca 4,5 tuh. ja siseturu kaupade valmistamise alal ca 1 tuh. isiku võrra. Andmed näitavad seega, et kriisiaastad olid töötamiseks ebasoodsad peamiselt eksporttööstusele; siseturule töötav osa, olles kujunenud sisemaa tähtsamate tarvituste rahuldamise seisukohalt,

esineb võrdlemisi stabiilsena isegi kahe kontrastseima perioodi — kõrge- ja madalseisu a. andmete valgustusel.

Vaatluseloleva 1934 a. andmed näitavad tunduvalt tõusu tööstuse tegevuses. Töötajate arv suurenes eelmise a. võrreldes ümmarguselt 4 000 isiku võrra; üldarv jäi veel vaid 4,4% ning tehtud töötundide

Üldarve suurtööstuse kohta 1928—34 a.

	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1928
Ettevõtete arv	203	268	248	261	273	279	266
Töötanud isikute arv	29208	25209	24876	27268	29904	30855	30132
Töötundide arv tšil. (1 000)	56400	46102	44423	51149	58658	61069	.
Makstud töötaasu kogusumma (1000 kr)	20682	17266	17133	20672	24162	24534	23296
Toodangu nettoväärtus (1000 kr)	54641	40581	42713	49001	52667	52017	52060

arv 6,9% võrra madalamale kõrgeseisu aastate arvust. Töötajate juurekasvust 1934 a. u. $\frac{1}{3}$ rakendus siseturu- ja $\frac{2}{3}$ väljaveokaupade valmistamisele; esimeses osas jõuti ületada kõrgeseisu a. tase, kuna teises osas viimane saavutati ca 85%-lises osas. Olemasolevad eelkõikuvõtted 1935 a. kohta näitavad tööstuse siseturu osa edasist aktiveerumist 1935 a. eelmisest a. veelgi suuremal määral.

Tööstuse elavama tegevuse põhjuste suhtes tuleb tähendada mitmele asjaolule. Rahva sissetulekud suurenesid heade saagiaastate ja metsamajanduse läbikäikude suurenemise tagajärjel. Rahva ostujõudu suurendavalt mõjusid laenuprotsendi alandamine, põllumajanduse võlgade ümberkorraldamine ja põllumajandussaaduste hindade kindlustamine; valuuta väljaveokitsendused ja sisseveo kontroll tõkestasid ebaotstarbekohaste välisostude tegemist, vähendades raha väljavoolu ning soodustades tootmist omal maal. Eksporti suurendavalt mõjus kroonikursi ümberhindamine 1933 a. teisel poolel. Rahakursi alandamine tähendab eksporttööstuse sisuliselt kulude vähendamist nende siseturu osas (siseturu materjalid, tööpalgad, veokulud j.n.e.), kuna viimaste ümberkohanemine olukorra muutustele paratamatult sünnib teatud hilinemisega. Kroonikursi alandamise järgi juba 1933 a. teisel poolel eeskätt algas elav metsamaterjalide töötlemine ja nende saaduste väljavedu.

Üldarvude järgi suurenes 1934 a. eelmise a. võrreldes töötajate arv 15,5% ja tehtud töötundide arv 22,0%; vahe tuleb lühendatud tööpäeva ja -nädalaga töötamisest 1933 kui ka selle eelnevatel a. Töötaja pikkuse mõttes 1934 a. olukord lähenes normaalsele, kõigil aladel viimast siiski veel mitte saavutades. Tööpäeva pikkus oli keskmiselt: 1934 a. 7,91 tundi, 1932 a. 7,86 t., 1928 a. 8,42 t., lühendatud tööpäevala töötü kaotailinud aega suurtööstuses 1934 a. võib hinnata 4,4%-le (1933 a. 7,5%). Valmistatud kaupade koguväärtus (arvatud ühes saadud töötasu klientide materjalide töötlemise ja parandustööde cest) suurenes

22,0% ja tarvitatud materjalide kogusumma 27,6% võrra. Tarvitatud materjalide kogusumma on eelmise a. võrreldes tõusnud suuremal määral kui valmistatud kaupade koguväärtus. Kuna mitmel eelmisel aastal toorainete hinnad langesid suuremal määral kui valmisaaduste hinnad, ilmneb käesolevast võrdlusest vastupidine nähtus. Viimane tuleb peamiselt sellest, et kroonikursi ümberhindamise ajal ettevõtete ladudes olnud varem sisseostetud materjalid viisid materjalide tarvituse kogusumma 1933 a. kohta valmiskaupadega võrreldes alla; 1934 a. kokkuvõtetes aga esinevad peamiselt uute hindadega muretsatud materjalid, millega ongi seletatav materjalide kogusumma suhteliselt suurem tõus 1934 a. Võttes võrdluseks 1932 a. arvud, näeme et 1934 a. toodangu väärtus suurenes 28,1% ja tarvitatud materjalide väärtus 29,5%, s.o. ligikaudu võrdsele määral. Neile arvudele lähedane oli ka töötundide arvu tõus — 27,5, mis laseb järeldada, et hindade läbistlikuses tasemes 1932 ja 1934 a. ei võinud olla kuigi suurt lahkuminekut, kuna vastupidisel korral valmistatud kaupade ja tarvitatud materjalide summad oleksid liikunud erinevalt võrreldes tehtud töötundide arvu liikumisega. Öeldut tõendab ka siseturu suurmtüüghindade käik; viimane näitab tööstussaaduste osas 1932—34 a. kohta tõusu ainult ca 2% võrra.

Töötajale makstud palkade kogusumma töömahu suurenemise tagajärjel tõusis 1932 a. võrreldes ca 21% võrra. Tööliste keskmise tunnitasu seejaluures vähenes läbistlikku ca 3,5% võrra. Kuna elatusmaksumuse indeks sama aja kohta näitab langust u. 7% võrra, võib tunnitasu ostujõudu 1934 a. hinnata veidi kõrgemaks 1932 a. omast.

2. Tööstusettevõtte arv. 1934 a. nimekirjades oli registreeritud rekordne arv suur- tööstusettevõtteid — 293. Muutused nimekirjades tulevad peamiselt ettevõtete ülekandmisest kesktööstusest suurtööstusse ja vastupidi, mida mõnikord põhjustab võrdlemise väikesed

Suurtööstusettevõtete arv 1920—34 a. — Nombre des grandes entreprises.

	1934													1933	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1924	1923	1922	1921	1920				
	Üldse Total	Sellest — Dont		1933	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1924															1923	1922	1921	1920
		Rühm A) Gr. A	Rühm B) Gr. B																												
Murrud ja kaevandused — Ind. extractives	18	16	2	18	17	10	17	18	16	15	10	14	17	17	18	3	8														
Mineraalide töötlemine — Industrie des pierres et des terres	20	7	13	16	18	10	15	20	20	19	16	21	25	23	16	13	13														
Metalitööstus — Industrie de métaux	34	17	17	30	33	38	44	33	32	34	40	41	38	28	28	19	19														
Keemiatööstus — Industrie chimique	13	8	7	13	12	15	12	13	12	12	14	13	10	8	8	8	8														
Nahatööstus — Industrie de cuirs et peaux	9	2	7	10	7	8	9	9	11	11	10	11	14	11	12	8	8														
Tekstilitööstus — Industrie textile	39	20	16	33	28	24	22	27	24	24	22	20	22	22	16	14	14														
Puutööstus — Industrie du bois	80	31	49	61	51	60	66	63	69	57	52	40	50	45	20	20	24														
Paberitööstus — Industrie du papier	10	5	5	9	10	11	12	13	13	9	10	13	15	15	14	13	13														
Põllgraafiatööstus — Industrie polygraphique	17	9	8	21	20	21	23	20	16	18	18	20	21	17	13	7	7														
Toit- ja maitseainete töötlemine — Industrie d'alimentation	28	14	14	30	27	31	32	39	34	30	20	34	36	33	27	21	5														
Kehakatte- ja pudukaupade tööstus — Conf. de vêtements et fab. de mercerie	21	5	16	20	18	16	15	8	9	7	7	7	7	4	4	2	2														
Elektri- ja gaasijaamad — Usines électriques et à gaz	7	4	3	7	7	7	7	7	7	7	8	8	8	8	8	7	0														
Kokku — Total	293	136	157	268	248	261	273	279	266	241	240	252	279	246	198	163	122														

¹⁾ Ettevõtted vähemalt 50 töötajaga. ²⁾ Ettevõtted 20—49 töötajaga.

Suurtootustegevõttead, nende töötajad, makstud palk ja töötundide arv tööstist 1934. a. — Grandes entreprises industrielles, leur main-d'oeuvre et montant des salaires payés en 1934.

I.	Ettevõtte arv Nombre des entreprises		Sellest		Töövõv. isik. arv (headm. aast.) — N. des travailleurs (moyenne pour l'année)	Sellest		Suurtootus üldse	Sellest		Suurtootus üldse Grandes entreprises üldse	Doon		
	Suurtootus üldse	Rahm A (ettevõtte- töajaga)	Rahm B (ettevõtte- 20—49 töötajaga)	Ettevõtte arv agent 50 et plus		Ettevõtte arv agent 20—49 tra-	Rahm A		Rahm B	Gr. A		Gr. B	Doon	
													Gr. A. Du nombre total les entrepr.	Gr. B. Du nombre total les entrepr.
I.	18	16	2	2 625	17	1 791 277	1 775 319	5 258	4 937 894	4 916 710	21 184	21 184	—	—
	5	5	—	1 902	—	1 312 024	1 312 024	—	3 572 884	3 572 884	—	—	—	—
	10	8	2	586	17	450 246	414 288	5 958	1 168 522	1 142 388	21 184	21 184	—	—
	1	1	—	53	—	28 505	28 505	—	96 456	96 456	—	—	—	—
	1	1	—	57	—	16 829	16 829	—	80 625	80 625	—	—	—	—
	1	1	—	27	—	3 708	3 708	—	24 457	24 457	—	—	—	—
II.	30	7	13	1 299	265	822 648	659 709	122 339	3 479 830	3 036 369	443 461	443 461	—	—
	1	1	—	404	—	294 900	294 900	—	732 006	732 006	—	—	—	—
	12	2	10	310	191	156 174	67 728	90 446	569 513	235 638	333 877	333 877	—	—
	4	4	—	513	—	337 072	337 072	—	1 068 727	1 068 727	—	—	—	—
	1	—	—	26	—	14 872	—	14 872	50 451	—	50 451	—	—	—
	2	—	—	46	—	17 021	—	17 021	50 133	—	50 133	—	—	—
III.	34	17	17	3 510	591	3 284 976	2 801 563	423 413	6 654 995	5 444 947	1 210 048	1 210 048	—	—
	1	1	—	428	—	411 850	411 850	—	814 246	814 246	—	—	—	—
	5	5	—	1 168	—	1 316 484	1 316 484	—	2 248 871	2 248 871	—	—	—	—
	14	6	8	1 235	923	963 767	757 453	206 314	2 353 845	1 728 828	625 117	625 117	—	—
	2	2	—	158	158	118 178	118 178	—	216 795	216 795	—	—	—	—
	1	1	—	117	117	96 484	96 484	—	197 177	197 177	—	—	—	—
	1	1	—	30	30	25 909	25 909	—	59 127	59 127	—	—	—	—
	2	1	1	115	87	111 673	84 067	27 606	224 648	182 080	62 568	62 568	—	—
	2	2	—	54	54	39 197	39 197	—	105 210	105 210	—	—	—	—
	2	1	1	38	38	17 038	17 038	—	76 967	76 967	—	—	—	—
	2	1	1	78	—	55 601	—	55 601	174 748	—	174 748	—	—	—
	3	—	—	89	—	68 780	—	68 780	182 258	—	182 258	—	—	—
IV.	13	6	7	1 056	185	859 590	709 690	129 900	2 223 026	1 882 884	337 142	337 142	—	—
	4	—	—	107	—	69 341	—	69 341	176 005	—	176 005	—	—	—
	1	1	—	88	88	63 332	63 332	—	148 478	148 478	—	—	—	—
	1	1	—	20	—	26 798	—	26 798	39 848	—	39 848	—	—	—
	1	1	—	29	—	14 694	—	14 694	57 893	—	57 893	—	—	—
	3	3	—	426	426	378 690	378 690	—	1 011 434	1 011 434	—	—	—	—
	1	1	—	29	—	19 066	—	19 066	63 390	—	63 390	—	—	—
	1	1	—	175	175	132 447	132 447	—	348 979	348 979	—	—	—	—
	1	1	—	176	176	145 280	145 280	—	376 993	376 993	—	—	—	—

1. Murud ja kaevandused — Industries extractives
 Põlevikukaevandused — Carrières de schiste combustible
 Turbatõstus — Tourbières
 Fosforiidikaevandused — Carrières de phosphore
 Kaltsiidikaevandused — Carrières de marbre
 Kipsikaevandused — Carrières de plâtre
 II. Mineraalide töötlemine — Industrie des pierres et des terres
 Tsemendivabrikud — Fab. de ciment
 Telliskivi- ja savitõstus — Fab. de briques
 Klaasitõstus — Fab. de verre
 Iudjatõstus — Fab. de charbon
 Kipsitõstus — Fab. de plâtre
 III. Metallitõstus — Industrie de métaux
 Laevatõstus — Chantiers de construction navale
 Raudteetõstus — Constr. et réparat. du matériel de chem. de fer
 Masinamõist. ja metallitõstus — Usines de travail des métaux et de constr.
 mehaanika
 Elektrimasinatõstus — Constr. de machines et appar. électriques
 Telefonivabrikud — Fab. d'appareils téléphoniques
 Kaalatõstus — Fab. de balances et bascules
 Naalatõstus — Fab. de clous
 Plekti-karupade töstus — Fab. de boîtes en fer blanc
 Aluminiumpõstus — Fab. d'articles en aluminium
 Kullaspatõstus — Orfèvrerie
 Mitmesuguste metallkarupade töstus — Ateliers
 IV. Keemiatõstus — Industrie chimique
 Keemiatõstus ja laboratooriumid — Usines chimiques
 Tuletikavabrikud — Fab. d'allumettes
 Lõmi- ja kondijahvatõstus — Fab. de colle et de poudre d'os
 Linaõli- ja värvitõstus — Fab. d'huile de lin et de vernis
 Põlevikuvabrikud — Fab. de schiste combustible
 Puderitõstus — Fab. de pouzzolane
 Kummitõstus — Fab. des articles en caoutchouc
 Kunstservetõstus — Fab. de corne artificielle

V.	Nahatööstus — Industrie des cuirs et peaux	9	2	7	369	154	215	297 102	143 026	154 076	697 784	275 255	482 529
	Tuornahtöödlemine — Tanneries	9	2	7	368	154	215	297 102	143 026	154 076	697 784	275 255	482 529
VI.	Tekstiil-tööstus — Industrie textile	36	20	16	9 179	8 714	465	5 540 490	5 284 554	355 936	18 311 994	17 440 993	871 001
	Puvillavabrikud — Filatures et tissage de coton	3	8	—	3 326	3 326	—	2 112 928	2 112 928	—	7 070 115	7 070 115	—
	Puuvillatöödlemine — Apprêt de cotonnades	3	3	—	388	388	—	207 156	207 156	—	782 687	782 687	—
	Kalevivabrikud — Fab. de draps	3	3	—	1 456	1 456	—	988 477	988 477	—	2 784 603	2 784 603	—
	Puuvilla- ja kunstsiidiriide kudumise- ja trikotaažitööstus — Fab. de coton- naides et de tricotage	9	6	3	1 698	1 626	72	1 052 505	1 015 867	36 638	3 244 926	3 092 252	152 674
	Villatööstus — Cardage et filature de laine	4	1	3	154	73	81	94 700	45 122	49 578	280 076	144 951	135 125
	Niidivabrikud — Fab. de fils à coudre	1	—	1	41	—	41	27 858	27 858	—	62 612	—	62 612
	Linaketrus- ja kudumistööstus — Filature et tissage de lin	6	5	1	1 742	1 721	21	838 877	824 770	8 601	3 839 907	3 807 583	39 324
	Linapuhastamistööstus — Travail de lin brut	1	—	1	40	—	40	15 867	—	15 867	84 131	—	84 131
	Kõide-, nõel- ja võrgutööstus — Corderies et fabr. des filets de pêche	4	1	3	150	72	78	105 167	60 312	44 855	317 565	157 966	159 599
	Riidevarvimistööstus — Ateleurs de teinture	5	1	4	184	52	132	102 655	29 916	72 739	345 372	100 836	244 536
VII.	Puitööstus — Industrie des bois	80	31	49	4 316	3 415	903	2 857 594	2 356 446	501 151	8 636 867	6 876 132	1 750 735
	Vineeri- ja vineerkaupade tööstus — Fab. de bois de placage	7	2	5	1 409	1 257	152	1 248 149	1 140 550	107 599	2 780 103	2 491 528	297 575
	Mööbli- ja puutööstusvabrikud — Fab. de meubles et de charpenterie	71	29	42	2 930	2 158	772	1 579 701	1 215 896	363 865	5 768 900	4 384 604	1 374 296
	Kaevavabrikud — Scieries	1	—	1	22	—	22	12 647	—	12 647	48 846	—	48 846
	Kõrgvabrikud — Fab. d'articles en liège	1	—	1	17	—	17	17 140	—	17 140	29 948	—	29 948
	Liikrite immutustööstus — Injection de traverses de chemins de fer	1	—	1	17	—	17	17 140	—	17 140	29 948	—	29 948
VIII.	Paberitööstus — Industrie de papier	10	5	5	1 932	1 839	133	1 727 499	1 632 085	95 414	4 222 559	3 984 030	238 529
	Paberivabrikud — Fab. de papier	4	4	—	1 692	1 692	—	1 582 716	1 582 716	—	3 691 857	3 691 857	—
	Puupapivabrikud — Fab. de pâte de bois	2	1	1	152	137	15	76 110	69 369	6 741	327 390	292 143	35 217
	Paberi- ja pappkaubavabrikud — Fab. d'articles en papier et carton	4	—	4	108	—	108	68 673	—	68 673	203 312	—	203 312
IX.	Põlgrasvatööstus — Industrie polygraphique	17	9	8	1 086	946	170	1 044 171	909 641	131 530	2 081 694	1 730 653	351 011
X.	Toidi- ja maitseainete tööstlemine — Industrie d'alimentation	28	14	14	2 052	1 680	392	1 245 282	972 166	273 116	3 306 370	2 624 296	671 974
	Jahuveskid ja leivatööstus — Fab. de farine et de pain	3	2	1	269	251	18	204 990	195 937	9 053	341 956	316 594	25 362
	Sokolaidi- ja kompvetikotööstus — Fab. de chocolat et de bonbons	9	6	4	307	667	140	364 021	300 871	63 150	1 467 555	1 194 986	272 569
	Täinevõi- ja niitööstus — Fab. de beurre végétal	1	—	1	31	—	35	31 856	—	31 386	41 995	—	41 995
	Turklitööstus — Fab. d'amléon	3	—	3	75	—	75	52 800	—	52 800	138 637	—	138 637
	Parmatvabrikud — Fab. de levure	1	—	1	25	—	28	25 047	—	25 047	27 437	—	27 437
	Piritusepuhastusvabrikud — Raffinerie d'alcool	1	—	1	35	—	25	28 516	—	28 516	42 316	—	42 316
	Õllevabrikud — Fab. de bière	4	2	2	182	181	51	170 502	135 132	44 370	327 406	245 490	81 946
	Karustavate jookide tööstus — Fab. de boissons rafraichiss.	1	—	1	25	—	25	18 754	—	18 754	41 752	—	41 752
	Tubakavabrikud — Fab. de tabac	5	—	5	911	611	—	340 176	340 170	—	877 246	877 246	—
XI.	Kehakohve- ja pudrikaupade tööstus — Confect. de vêtements et fab. de mercerie	21	5	16	1 006	612	394	591 003	386 511	204 492	1 857 496	1 145 254	712 242
	Riievalamisus — Confect. de vêtements	5	5	5	125	—	125	53 497	—	53 497	241 010	—	241 010
	Kammid- ja nõel-tööstus — Fab. de peignes et boutons	4	—	4	325	281	44	146 625	130 315	16 310	679 959	600 777	79 182
	Jalaõude vahm, ja parandus — Fab. de chaussures	7	2	5	393	263	130	306 773	215 112	91 660	639 765	403 048	236 717
	Pudu- ja mookkaupade tööstus — Fabr. de mercerie et d'articles de mode	5	1	4	163	68	95	84 108	41 083	43 025	280 702	141 429	155 833
XIII.	Elektri- ja gaasijaamad — Usines électriques et à gaz	7	4	3	702	589	113	714 625	606 797	107 828	1 060 011	809 024	250 987
	Elektrijaamad — Usines électriques	5	3	2	582	510	72	588 216	518 903	72 313	847 648	659 024	188 624
	Gaasvabrikud — Usines à gaz d'éclairage	2	1	1	120	79	41	126 309	90 894	35 415	212 363	150 000	62 363
	Kokku — Total	233	136	157	29 206	25 317	3 891	20 682 560	16 297 507	2 385 053	56 460 416	49 179 371	1 280 833

tähtsusega muudatus ettevõtte personaalis; suurtööstusettevõtete juureasutamise, samuti ka likvideerimise juhte tuleb võrdlemisi vähe ette; juure asutatakse peamiselt väiksemad, kesk- ja väiketööstusse kuuluvaid ettevõtteid, milledest üksikud tegevuse suurenemisel hiljem kantakse üle teise suurusrühma. 1934 a. suurtööstuse nimelkirjades oli tosinat ümber ettevõtteid, millised asutamisaastana märkisid 1933 ja 1934 a.; nende hulgas olid: J. Lorpup'i õonesklaasitehas Tallinnas, Müller'i ja Aranovitsch'i kunstsiidriidekudumise vabrikud, kindatööstus „Simplex“.

Töötanud isikute arv suurtööstuses 1925—34 a. — *Main d'oeuvre des grandes entreprises de 1925—31.*

3.	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926	1925
Murrud ja kaevandused — <i>Ind. extractives</i>	2 625	2 378	2 430	2 586	2 776	3 031	2 328	2 400	3 130	2 530
Mineraalide töötlemine — <i>Industrie des pierres et des terres</i>	1 200	951	1 063	1 130	1 207	1 553	1 650	1 492	1 467	1 440
Metallitööstus — <i>Industrie de métaux</i>	3 510	3 138	3 237	3 705	4 105	4 004	3 736	3 553	3 829	4 517
Keemiatööstus — <i>Industrie chimique</i>	1 050	928	854	908	634	770	861	860	864	1 428
Nahatööstus — <i>Industrie de cuirs et peaux</i>	809	369	203	240	359	350	301	402	430	804
Tekstiiltööstus — <i>Industrie textile</i>	9 179	8 216	8 222	8 529	9 137	9 825	9 550	8 983	8 910	8 630
Puutööstus — <i>Industrie du bois</i>	4 378	2 896	2 400	3 190	3 733	3 733	4 625	4 052	4 337	3 998
Paberitööstus — <i>Industrie du papier</i>	1 952	1 772	1 804	2 071	2 337	2 278	2 333	2 036	2 277	2 240
Polligraafiatööstus — <i>Industrie polygraphique</i>	1 080	1 087	1 118	1 202	1 317	1 255	1 073	1 127	1 022	1 078
Toit- ja maitseainete töötlemine — <i>Industrie d'alimentation</i>	2 052	2 011	2 030	2 243	2 263	2 301	2 182	1 900	1 916	1 975
Kehakatte- ja pudukaupade tööstus — <i>Conf. de vêtements et fab. de mercerie</i>	1 006	875	738	858	1 342	965	877	803	738	1)
Elektri- ja gaasijaamad — <i>Usines électriques et à gaz</i>	702	678	618	593	694	700	610	544	503	508
Kokku — Total	29 208	25 299	24 876	27 268	29 904	30 885	30 122	28 232	29 542	29 235

3. Töötanud isikute arv. *Main d'oeuvre.* Töötajate keskmine arv suurtööstuses tõusis 25 299-lt 1933 aastal 29 208-le vaatlusoleval aastal. Poolaastate järgi arvud olid 28 522 ja 29 855 (1933 a. 24 836 ja 25 592). Suvekuude maksimaalarvuks oli juunikuu arv — 32 631 (1933 a. 27 686). Üksikutest rühmadest näitas suurimat suhtelist kasvu puutööstuse rühm, kus töötajate arv suurenes 52% — 1 482 isiku võrra. Tekstiiltööstuse rühm suurenes 963 isiku ehk 12% võrra; juurekasvu andsid peale selle metallitööstus 372, mineraalide töötlemine 348, paberitööstus 180, kehakatte- ja pudukaupade rühm 131 isiku võrra.

kaelasidemet ja mitmesuguste tekstiilartiklite vabrik „Elegant“, Tartu alumiiniumkaupade tehas TAV, bakeliitkaupade tehas „Plastika“, ETK tubakatehas j.t.

Eelmise a. võrreldes suurenes ettevõtete arv üldse 25 võrra, sellest puutööstuse rühm saeveskite arvu suurenemise tagajärjel 19 ettevõtte võrra. Suurenesid peale selle metallitööstuse rühm 4, mineraalide töötlemise rühm 4, tekstiiltööstuse rühm 3 ettevõtte võrra; vähenes arv 4 ettevõtte võrra poligraafiatööstuse ja 2 võrra toit- ja maitseainete rühmas; mujal muutused olid väiksemad.

Tehtud töötundide arv töölisel tõusis 46,2 milj-lt 1933 a. 56,5 milj-le 1934 a., s.o. 10,3 milj. töötundi võrra. Tehtud töötundide arv jäi veel umbes 7,5% võrra alla 1929 a. arvust. Eelmise a. võrreldes suurenes töötundide arv puutööstuse rühmas 3,5 milj., tekstiiltööstuses 3,1 milj., metallitööstuses 1,1 milj. võrra. Töötundide arvu järgi olid suurimateks rühmadeks tekstiiltööstus (18,3 milj. t-t.), puutööstus (8,6 milj.) ja metallitööstus (6,7 milj.); neile järgnesid murrud ja kaevandused (4,9 milj.), paberitööstus (4,2 milj.), toit- ja maitseainete ümbertöötamine (3,8 milj.); väikseim oli tehtud töötundide arv nahatööstuse rühmas — 0,7 milj.

Töötanud isikute arvu liikumine kuu järgi 1924—34 a.

	Jaanuar	Vebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	Aasta keskmine
1924	25 556	26 387	27 792	28 712	30 053	32 631	32 308	30 920	29 067	29 284	28 917	28 290	29 208
1925	23 086	23 992	24 446	23 839	25 900	27 686	27 166	25 833	24 957	25 110	25 212	25 263	25 299
1926	24 134	24 389	24 702	24 767	25 904	27 198	26 944	24 859	23 984	23 916	23 878	23 733	24 876
1927	27 372	27 592	27 347	27 530	28 018	29 158	29 352	27 230	26 480	26 073	25 576	25 491	27 288
1928	28 913	29 058	29 660	30 726	31 786	32 905	32 041	30 498	28 779	28 240	27 894	28 283	29 904
1929	28 981	29 849	30 390	30 392	30 659	33 921	33 939	32 065	30 901	29 835	29 923	29 786	30 885
1928	26 934	27 981	28 038	29 470	30 709	31 323	32 335	32 882	31 586	30 107	29 812	29 416	30 132
1927	28 313	26 232	26 830	27 855	28 906	30 437	31 130	29 470	29 085	27 863	27 581	27 073	28 235
1926	27 517	28 192	28 285	28 934	30 440	31 140	32 167	30 745	30 510	29 840	29 196	28 115	29 542
1925	26 008	26 528	27 595	29 152	31 492	32 014	30 174	29 865	29 788	30 055	29 926	28 944	29 290
1924	28 738	28 986	28 969	27 049	30 850	32 114	29 341	28 181	27 318	27 204	27 274	25 404	28 368

4. Toodangu koguväärtus. *Valeur de la production.* Kokkuvõtted valmistatud kaupade ja tarvitatud materjalide väärtuse kohta tehakse üksikute ettevõtete andmete liitmise teel. Seeläbi osaliselt tekib samade väärtuste kahe- ja rohkemakordset

arvestamist, nimelt juhtudel, kui kusagil ettevõttes valmistatud kaubad veel edasi töötletakse teistes ettevõtetes; nii esimene kui ka järgmised tootjad näitavad neid väärtusi enda toodangu juures täie väärtusega. Teisest küljest aga juhtudel, kui toor-

1) Arvud tekstiil- ja nahatööstuse r. arvude juures.

Suurtööstuse toodang väärtnuse järgi 1934 a.
Production des industries et la valeur des matières employées en 1934 (grandes entreprises).

5.	Töötanud isikute arv ottevõtteks, kelle kohta andmeid <i>Nombre des travailleurs</i>	Valmistatud kaupade väärtus — <i>Valeur brute des marchandises fabriquées</i>	Saadud töötajate klientidele <i>Somme br. pag. p. la transformation de matières premières, non appartenant aux entrepr.</i>	Müüdud elektrivoolu <i>Vente de l'énergie électrique</i>	Tarvitatud materjalide väärtus — <i>Valeur des matières empl.</i>			Toodangu nettoväärtus <i>Valeur nette de la production</i>	Töötanud isikutele makstud palk <i>Gains de la main d'oeuvre</i>	Töötundide arv tööstel (mln.) <i>N. des heures du travail (en millions)</i>
					Üldse — <i>Total</i>	Sellest — <i>Dont</i>				
						Kütteained <i>Combustibles</i>	Väljastpoolt saadud elektrivoolu <i>Énergie électrique reçue ailleurs</i>			
1 000 kroonides — <i>En 1 000 kr.</i>										
I. Murrud ja kaevandused	2 625	3 007	—	—	370	14	7	2 637	1 781	4 938
II. Mineraalide töötlemine	1 299	3 454	16	25	1 302	305	1	2 133	922	2 489
III. Metallitööstus	2 307	5 784	857	7	3 013	204	154	3 630	1 877	4 333
IV. Keemiatööstus	992	7 564	—	7	2 578	52	71	4 904	808	2 102
V. Nahatööstus	300	3 074	—	83	2 235	47	15	927	297	608
VI. Tekstiilitööstus	9 179	30 178	2 038	62	10 201	500	134	16 098	5 540	18 312
VII. Puitööstus	4 301	9 332	752	6	5 641	32	18	4 450	2 840	8 597
VIII. Paberitööstus	1 952	13 883	—	—	7 480	1 118	3	6 397	1 727	4 223
IX. Polügraafiatööstus	1 086	—	2 577	2	812	20	58	1 707	1 041	2 082
X. Töit- ja maitseainete töötlemine	2 052	14 324	185	—	6 067	234	64	7 542	1 245	3 306
XI. Kohakatte- ja pudukaupade tööstus	1 000	2 728	81	—	1 074	8	37	1 130	501	1 857
XIII. Elektril- ja gaasjaamad	702	374	—	3 246	684	672	4	2 936	715	1 060
Kokku arvestatud osa¹⁾	27 930	93 703	6 610	3 356	49 037	3 412	567	54 641	19 283	53 987
Arvestamata osa	1 278	—	—	—	—	—	—	—	1 309	2 474
Üldse	29 208	—	—	—	—	—	—	—	20 683	56 460
ettevõtted 50 ja rohkem töötajaga — <i>du nombre total les entreprises ayant 50 et plus travailleurs:</i>										
Sellest	2 608	2 990	—	—	300	13	7	2 620	1 775	4 917
Dont	1 036	3 052	15	25	1 228	313	1	1 864	700	2 036
I. Industries extractives	1 751	4 522	779	7	2 365	233	122	2 024	1 485	3 196
II. Industries des pierres et des terres	865	6 893	—	7	2 329	31	68	4 571	710	1 886
III. de métaux	154	2 014	7	—	1 477	27	8	545	143	275
IV. chimique	8 714	23 727	1 732	62	15 207	524	120	15 314	5 285	17 441
V. de cuirs et peaux	3 415	7 522	482	2	4 436	30	9	3 570	2 356	6 876
VI. textile	1 820	13 619	—	—	7 375	1 117	1	6 244	1 652	3 084
VII. du bois	916	—	2 186	2	5 698	17	51	1 521	910	1 731
VIII. du papier	1 000	12 042	—	1	5 765	177	50	6 374	972	2 034
IX. polygraphique	612	1 952	—	—	1 186	7	27	765	387	1 145
X. d'alimentation	589	257	—	—	2 732	513	3	2 476	607	800
XI. Conf. de vêtements et fab. de mercerie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Usines électriques et à gaz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	24 149	83 590	5 290	2 837	43 928	2 993	466	48 789	16 981	46 931
<i>Renseignements manquant</i>	1 108	—	—	—	—	—	—	—	1 316	2 249
Grand total	25 317	—	—	—	—	—	—	—	18 298	49 180

Suurtööstuse toodang koguväärtnus 1922—34 a.
Valeur totale de la production nette de l'industrie de 1922—34 (entreprises ayant 20 et plus travailleurs).

6.	Valmistatud kaupade väärtus ja klientidele saadud töötas <i>Valeur brute des marchandises fabriquées et somme total gagnée pour la transformation des matières premières non appartenant aux entreprises</i>	Tarvitatud materjalide väärtus <i>Valeur des matières utilisées</i>	Toodangu netto-väärtus <i>Production nette</i>	Arvestatud osa suurus % -des (töötavate isikute arvu alusel) % de la main d'oeuvre des entreprises dont la production est totale, au nombre total de la main d'oeuvre dans toutes les entreprises	Toodangu nettoväärtuse arva- tay täielik suurus, oletades toodangu proportsionaalsust töötanud isikute arvu mlj. kr. <i>Production nette approxim. pour toutes les entreprises outades proportionnellement, au nombre de la main d'oeuvre en millions de kr</i>
1 000 kr					
1934	108 068	40 027	54 641	94,5	57,1
1933	85 001	33 410	48 581	94,0	48,0
1932	80 877	37 965	42 713	94,4	45,3
1931	85 842	46 841	49 001	94,5	51,9
1930	112 540	59 873	52 667	94,4	50,0
1929	119 298	67 107	52 017	95,0	54,5
1928	119 883	67 223	52 630	94,4	55,5
1927	102 756	57 981	44 775	94,1	47,6
1926	98 771 ²⁾	55 190 ²⁾	49 571 ²⁾	92,3	47,3
1925	100 489 ²⁾	57 688 ²⁾	42 802 ²⁾	92,6	46,2
1924	82 617 ²⁾	45 809 ²⁾	36 747 ²⁾	92,6	39,6
1923	84 597 ²⁾	46 276 ²⁾	36 321 ²⁾	91,0	39,7
1922	57 880 ²⁾	27 573 ²⁾	29 807 ²⁾	91,0	32,7

¹⁾ Kokkuvõtted tehtud lühendamata arvude järgi.
²⁾ Arvesse võtmata kütteainete ja elektrivoolu väärtus.
³⁾ Arvutatud lihtsustatud meetodiga.

materjal kuulub kliendile ja ottevõttesse toodi ainult ümbertöötamiseks, jääb valmistatud kauba väärtus täies summas arvestamata, kuna arvestatakse ainult kliendilt saadud töötasu. Seetõttu kokkuvõttes valmistatud kaupade, samuti ka tarvitatud materjalide väärtuse kohta on teatud määrani ligikaudsed. 1934 a. kohta tuleb märkida erinevusena seniste a. võrreldes, et saeveskitel oli palju klientide materjalide läbitöötamist; metsade kasustamine 1934 a. oli erakordliselt kõrge ja metsakauplejad kasustasid metsalangi lähemalolevat saeveskit. Kokkuvõttes valmistatud kaupade väärtuse kohta iseloomustavad küll ottevõtete rahaliste lähikäikude, mitte aga tööstusliku tegevuse suurust, kuna valmistatud kauba väärtusest suure osa moodustab tarvitatud materjalide väärtus. Tööstusliku tegevuse majanduslikku efekti näitab nettotoodang, mis kujutab endast valmistatud kaupade ja tarvitatud materjalide väärtuse vahet.

1934 a. valmistatud kaupade koguväärtus ühes klientidelt saadud töötasuga võrdub 103 668 tuh. kr (1933 a. 85 001 tuh. kr), ning tarvitatud materjalide kogusumma 49 027 tuh. kr (1933 a. 38 419 tuh. kr). Nettotoodang võrdub 54 641 tuh. kr-le, 46 581 tuh. kr vastu eelmisel a. Nettotoodang vaatlusoleval aastal ületab kõigi seniste, ka kõrgeseisu a. arvud. Siin oli soodustavaks asjaoluks hindade suurem langus toorainete, kui valmiskaupade osas. Eelmise a. võrreldes kõrgeimat suhtelist tõusu näitavad puu-, tekstiil- ja paberitööstuse rühma arvud — 27,5%, 24% ja 18,5%, ligikaudu eelmise a. tasemele jäid naha- ja poligraafiatööstuse arvud. Üksikute rühmade tegevust ligemalt käsitame allpool.

Arvud toodangu tabelites käivad 94,5% kohta kogu suurtööstusest, töötanud isikute arvu järgi võttes. Arvestusest jäävad välja peamiselt raudteetöökodad nende erilaadse arvepidamise tõttu; peale selle jäävad arvestusest välja üksikud muud ottevõttes teadete puudulikkuse tõttu. Arvestamata osa % ka varematal a. oli pea täpsalt samakõrge, mispärast üksikute a. arvud on omavahel küllalt hästi võrreldavad. Tab. 6 on toodud ka oletatavad täielikud arvud nettotoodangu kohta, kusjuures puuduv osa on arvatud juure kalkulaatiivsel teel.

Nettotoodangust ühele töötanud isikule langes 1934 a. 1 960 kr, 1933 a. 1 940 kr, 1932 a. 1 820 kr, 1931 a. 1 900 kr. Palkade arvele langes nettotoodangust 1934 a. 35,2%, 1933 a. 34,4%, 1932 a. 36,8%, 1931 a. 39,2%. Tarvitatud materjalide väärtus moodustas toodangu bruttoväärtusest 1934 a. 47,0%, 1933 a. 45,2 %, 1932 a. 47,1 %, 1931 a. 48,9 %.

5. Märkusi üksikute tööstusrühmade kohta.

Observations sur les diversas industries.

lest 2 riigi- ja 3 orakaevandust) ning töötati ümber kolmes õliabirikus. Põlevkivitoodang tõusis 589 tuh. tn-le ümmarguselt 500 tuh. tn-lt mitmel eelmisel aastal.

Toodangu suurenemine oli tingitud õliabirikute suuremast tegevusest. Õliabirikutes toodeti 1934 a. toorõli 46 877 tn (1933 a. 37 617 tn, 1932 a. 36 595 tn, 1931 a. 17 053 tn). Toorõliat saadi 5 899 tn bensiini (1933 a. 4 992 tn, 1932 a. 4 209 tn, 1931 a. 1 233 tn) ja peale selle mitmesuguseid õlisid, bitumeneit ja muud. Bensiini müüdi siseturule 3 829 tn (1933 a. 3 684 tn, 1932 a. 3 358 tn), välisurgudele 2 060 tn (1933 a. 1 366 tn, 1932 a. 737 tn). Toodetud põlevkivi väärtus (arvatud ühes ümbertöötatud osa) oli 2 155 tuh. kr, õli- ja bensiinivabrikute toodete koguväärtus — 3 619 tuh. kr.

Põlevkivikaevanduste toodang 1920—34 a. (tonnides).

	Üldse	Sellest	
		Riiklikud	Erakaevand.
1934 . . .	588 958	237 400	85351 5
1933 . . .	499 068	209 310	200 658
1932 . . .	501 805	252 883	248 922
1931 . . .	499 495	271 223	228 271
1930 . . .	497 955	290 908	201 047
1929 . . .	517 652	355 058	161 994
1928 . . .	446 118	318 346	127 772
1927 . . .	397 609	255 951	141 658
1926 . . .	431 719	334 130	97 680
1925 . . .	288 104	238 658	49 446
1924 . . .	230 070	227 645	2 425
1923 . . .	208 895	203 295	6 600
1922 . . .	142 132	138 932	3 200
1921 . . .	95 527	95 527	—
1920 . . .	46 125	46 125	—

Turbatööstusele oli hooaeg kuiva suve tõttu töötamiseks soodus. Töötas 10 ettevõtet, millede toodang oli kokku 244 tuh. m³ (1933 a. 238 tuh. m³, 1932 a. 200 tuh. m³). Peale pressturba valmistati Ellamaa ja Ulila tööstustes vähesel määral alusturvast. Kütteturba suurimaiks tarvitajaiks on Ellamaa ja Ulila elektrijaamad, kus vaatlusoleval a. tarvitati kokku 72 tuh. m³ turvast.

Muudest loodusvaradest toodeti fosforiiti 10 610 tn (1933 a. 8 930 tn, 1932 a. 1 133 tn), millest saadi 3 488 tn rikastatud ja jahvatatud fosforiiti — põllurammu (1933 a. 2 819 tn, 1932 a. 365 tn). Tulekindlat savi toodeti 378 tn, 350 ja 403 tn vastu eelmisel kahel aastal. Kaltsiitkivi toodang võrdus 19 383 tn-le (1933 a. 19 850 tn, 1932 a. 22 824 tn); viimast toodetakse välja veoks Rootsi, Saksa ja Soome. Kipsikivi toodeti 4 905 tn, 5 670 tn vastu eelmisel a. Toodetud loodusvarade väärtus oli kokku 3 007 tuh. kr (1933 a. 2 724 tuh. kr), mis summat langeb palkade arvele 1 781 tuh. kr ehk 59,2%; töötajate arv kogu murdude ja kaevanduste rühmas oli keskmiselt 2 625 ning ulatus 4 180-ni juulis, kus töötajate arv turbatööstustes oli kõrgel (1 937).

Mineraalide töötlemine. Tsemendi toodeti 33 589 tn br. ning välja veeti 5 708 tn. Vastavad arvud eelmise a. kohta olid 30 220 ja 4 253 tn. Sisetarvitus on viimastel a. kõikunud 26,5—28 tuh. tn piirides. Tsemendi väljavedu, mis varem ulatus 50 tuh. tn-le aastas, on tõmbunud kokku väikeste arvudeni, kusjuures turgudest on säilinud peagu ainult Läti. Telliskivitehaste toodang oli eelmise a. omast suurem, kuid jäi üldiselt madalale tasemele.

Tsemendiva brikute toodang, sisse- ja väljavedu 1924—34 a. (tonnides br.).

	Toodang	Sisseevedu	Väljavedu	1+2-3
	1	2	3	
1934	38 580	11	5 708	27 892
1933	30 220	521	4 253	26 488
1932	30 256	50	3 600	26 706
1931	41 263	1 282	13 030	28 015
1930	47 205	477	14 203	33 560
1929	61 859	98	23 627	38 330
1928	63 540	9	25 050	38 490
1927	52 200	580	38 761	13 467
1926	80 406	2 008	51 267	31 147
1925	68 360	209	41 205	27 364
1924	60 769	221	45 253	15 767

Valmistati 5,0 milj. tk savitellesskive, 2,0 milj. tk silikaat- ja 1,4 milj. tk põlevkivituhakive. Klaasitööstuse alal Järvakandi tahvelklaasivabrik suurenenud ekspordivõimahuste tagajärjel oli intensiivses tegevuses, kusjuures valmistati ümmarguselt 1 milj. m² tahvelklaasi, 279 tuh. m² vastu eelmisel aastal. Õonesklaasi valmistamise alal alustas tegevust suurim vabrik Tallinnas, peale selle töötasid väiksemad vabrikud Tartus ja Meleskis. Töötas õonesklaasi vabrikutes kokku 321 isikut, 160 vastu eelmisel aastal. Lujja toodeti kolmes tehases, milledest 2 kuulus kesktööstusse kokku 11 450 tn eelmise a. 10 525 tn vastu ja mitmesugust gipsi a.-s. „Gipsi“ ja N. Garšnecki tehastes 6 735 tn (1933 a. 4 559 tn).

Metallitehastes töötajate arv eelmise a. võrreldes suurenes 372 isiku ehk 12% võrra. Töötajate arvu rühmas 1934 a. (3 510) ei saa lugeda kõrgeks, kuid siiski juba võrdlemisi lähedaseks arvule, mida võib pidada metallitööstuse kohta normaalseks tema viimaste aegade jooksul väljakujunenud tegevuse kohaselt. Tehaste toodang ühes parandustöödega võrdus 6 648 tuh. kr-le, 5 072 tuh. kr vastu eelmisel a. Metallitehaste tegevus on väga mitmekesine ja tehtavate tööde nomenklatuur laiaulatuslikum, kui üheski teises rühmas. Uue ettevõtte alustas 1934 a. tegevust alumiiniumõude tehase „FAV“ Tartus; viimane valmistab kaupu peaaesjalikult siseturule, arendades ühtlasi ka väljavedu. Tegevuse laiendamise tõttu tuli kanda üle kesktööstusest suurtööstusse K. Pärmi metallitehas Tartus, milline arendas välja mehaaniliste tulestitajate valmistuse ning viimaseid ekspordib Skandinaavia riikidesse, Hollandisse ja Kanadasse.

Keemiatööstuse rühmas on pidevalt kasvanud kummi- ja kunstsarvete tehaste tegevus. Kummi-

tööstuses töötajate keskmine arv tõusis 175-le 136-ile eelmisel a.; toodeti aasta jooksul 152,5 tuh. paari kummijalatsid ja kalosse (1933 a. 122,5 tuh. paari) ja 57 tn (1933 a. 41 tn) mitmesuguseid muid kummi-kaupu — voolikuid, rihmu, valtsi, kummimänguasju jne. Toodangu- ja sisseveoarvude järgi otsustades kattis omatoodang sisetarvituse kummijalanõude suhtes ca 44% ja muude kummikaupade suhtes ca 70% võrra, kui jätta arvesse võtmata sõidukite kummid, milliseid veel ei valmistatud. Kunstsarvete tehases töötajate arv tõusis 112-ile 1933 a. 175-le vaatluseloleval aastal ning toodang samal ajal 450 tn-ilt 662 tn-le. Kunstsarv esineb peamiselt ekspordikaubana ja läheb väga paljudesse välisriikidesse; sisetarvituseks 1934 a. jäi umbes 17%-line osa toodangust, kasutamiseks kammi-, nõõbi- ja pudukaupadetööstuses, millise ala ettevõtted on vaadeldud kehakatte- ja pudukaupade rühmas. Tuletikutööstuse tegevus on viimasel ajal kordkorralt vähenenud. Vaatluseloleval a. töötas ainult Viljandi tuletikutehas, tootes 36,6 milj. toosi tikke. Välja veeti tikke 18,1 milj. toosi, siseturule müügiks läks 26,6 milj. toosi. Tuletikkude siseturu tarvitus on alates 1928 a-st vähenenud ca 50% võrra. Võrdlemisi edukalt töötas pudestilleerimise ja selle saduete töötlemise tehase „Eesti Destillaat“, viimane valmistab puupiiiritust, atsetooni, amüülalkoholi, äädikhapu lujja j. m. Amüülalkoholi valmistati ka Tartus Ed. Loskiti keemiatehases; viimane on arendanud ka salpeetri, ammoniaagi, glaubersoola ja booraksi valmistamist. Keemiatehaste tegevus parfümearia- ning kosmeetikakaupade ja mitmesuguste majapidamistarvete valmistamise alal oli ligikaudu eelmise a. kõrgusel. Vähenes liimivabriku toodang, kuna liimile on tekkinud võistlejajaks sisseveetavad taimeliimid ja külmliim.

Nahavabrikute tegevus oli võrdlemisi tagasihoidlik, nagu paaril eelmiselgi a. Viimasel ajal on tehtud edusamme karusnahkade väärastamise alal. Eriettevõtteid sel alal tuli 1934 a. arvestusele suurtööstuses Venn. A. ja R. Hoffide karusnahatööstus Viljandis.

Tekstiiltööstus. Kriisiaastail tekstiiltööstuse rühma töötajate arv läks kogusummas ca 15% võrra tagasi kõrgeseisu 1928—29 a. võrreldes. Vähenes kriisiaastail tekstiilsaaduste väljavedu, siseturule töötavad vabrikud aga võisid sisseveo piiramise tagajärjel töötada enamvähem korralikult ehk isegi laiendada tegevust. Vaatluseloleval 1934 a. suurenes puuvillasaaduste väljavedu ning ka siseturuga varustavate ettevõtteid rahva ostujõu suurenemise tagajärjel läbistikku võisid tösta toodangut; selle tulemusena töötajate arv rühmas eelmise a. võrreldes suurenes umbes 11% võrra, üldarv jäi vaid umbes 5% võrra väiksemaks kõrgeseisu aasta arvust.

Puuvillavabrikutes riidetoodang tõusis 16 041 tuh. m-le 13 581 tuh. m-ilt 1933 ning lõngatoodang (müügiks minev osa) — 1 788 tn-le 874 tn-ilt eelmisel a. Siin on arvatud kolme („Kreenholmi“, „Balti“ ja a.-s. „Venn.

Tikuvabrikute tegevus 1924—34 a.

	Töötanud isikute arv	Toodang	Väljavedu	Müüdi sisemaale
		milj. toosi		
1934	88	36,6	18,1	26,6
1933	99	54,7	21,5	29,0
1932	182	56,8	30,2	26,3
1931	173	69,2	44,8	24,9
1930	244	119,5	90,1	37,7
1929	295	192,3	112,5	29,0
1928	301	131,0	89,3	29,2
1927	579	178,0	121,1	54,5
1926	681	163,7	119,0	53,1
1925	1 050	207,0	118,4	83,0
1924	758	122,9	55,4	60,5

Puuvillavabrikute toodang 1925—34 a.

	Puuvillavabrikute ketrusosakondade toodang (tn)	Sellest müügilks (tn)	Kudumiskosakondade toodang (1 000 m)
1934	3 573	1 788	16 041
1933	2 472	874	13 481
1932	2 770	863	15 401
1931	2 807	909	17 883
1930	4 828	2 075	22 260
1929	5 124	2 007	22 762
1928	4 630	1 437	27 600
1927	5 278	1 637	26 329
1926	3 986	1 223	25 252
1925	4 893	1 298	25 110

Toferi¹⁾) vabriku toodang. Välisturgudele müüdi puuvillariiet 1934 a. 5 322 tuh. m, 1933 a. 2 645 tuh. m, 1932 a. 3 378 tuh. m, 1931 a. 7 541 tuh. m. Puuvillalõnga välismaile müüdi 1934 a. 1 109 tn, 1933 a. 265 tn, 1932 a. 431 tn. Siseturule puuvillariiet müüdi 10 245 tuh. m (1933 a. 10 500 tuh. m, 1932 a. 10 600 tuh. m) ja puuvillalõnga 676 tn (1933 a. 525 tn, 1932 a. 541 tn).

Puuvillariide viimistlemise alal Sindi kalevivabriku tegevus oli kõrgem senisest; 1934 a. jooksul töötleti (trükiti, merceriseeriti, apreteeeriti jne.) puuvillast toorriiet üldse 6 841 tuh. m, (1933 a. 5 349 tuh. m, 1932 a. 5 904 tuh. m), sellest Läti ja Leedu vabrikute riit 1 620 tuh. m.

Kolme kalevivabriku villaseriide toodang võrdus kokku 609 tuh. m-le (1933 a. 602 tuh. m, 1932 a. 581 tuh. m). Kolme väiksema villaseriidekudumise ettevõtte toodang 1934 a. (suurtööstus) võrdus u. 150 tuh. m-le, s.o. ligikaudu nagu eelmiselgi aastal.

Linaketrus- ja kudumisvabrikute ning kalevivabrikute toodang 1926—34 a.

	Kalev tuh. m	Linane riie tuh. m	Džuut riie tuh. m	Džuudist kotid tuh. tk
1934	609	1 323	4 699	439
1933	602	1 144	4 056	304
1932	581	1 419	5 209	1 090
1931	494	1 350	4 746	990
1930	442	1 462	4 804	635
1929	329	1 020	4 911	737
1928	448	1 114	1 369	613
1927	370	1 450	1 086	587
1926	364	1 347	1 476	335

Puuvilla- ja kunstiüldriidekudumise, trikotaaži- ja tekstiilpudukaupade valmistamise alal tegutses 10 suurtööstusettevõtet (arvatud ühes Sindi vabriku kirjukudumise osakonnaga); töötajate keskmine arv tõusis eelmise a. võrreldes 1 352-lt 1 698-le ning toodang (valmistatud kaupade koguväärtus) 5,4 milj. kr-lt 6,7 milj. kr-le. Toodangust puuvillane, kunstiüld-, siid- ja villane riie moodustas umbes 4,8 milj. kr, sukad ja sokid 0,7 milj. kr, muud kaupad (paelad, pitsid, pesu jne.) — 1,2 milj. kr.

Linatööstuse toodang 1934 a. eelmise a. võrreldes suurenes, kuid jäi veidi alla 1932 a. toodangust.

¹⁾ Arvatud ühes ka kesktööstus.

Valmistati 1 323 tuh. m linast- ja 4 699 tuh. m džuu-riiet, peale selle 439 tuh. tk džuuudist kotte.

Puutööstuse rühma tegevus oli orakorriliselt kõrge. Suurtööstuse saeveskid tootsid 80 321 std laudu ja muid saetud materjale, senise kujunenud immarguselt 45 tuh. stand. vastu varematal aastatel. Ka kesktööstuse (5—19 töötajaga) saeveskite toodang oli umbes kahekordne senisega võrreldes. Kesktööstuse saeveskite toodang vaatluseloleval aastal võrdus 19,6 tuh. std-le, immarguselt 10 tuh. std. vastu eelmisel aastal. Väiksemate ettevõtete toodangu kohta puudu-vaad andmed. Teise tähtsama puutööstuse ala — vi-nerkaupade tööstuse — tegevus eelmise aastaga võr-reldes samuti suurenes tunduvalt, kuid toodang jäi siiski veel väiksemaks 1927—31 a. keskmisest. Too- deti 16,3 tuh. m³ vineerplaate ja kastilaudu, 10,8 tuh. m³ vastu eelmisel aastal ja 4,7 milj. tk toolipõhju ja seljataguseid (1933 a. 5,9 milj. tk).

Ka paberitööstuse rühma tegevus suurenes tunduvalt — töötundide järgi arvates eelmise aastaga võrreldes umbes 14%. Tselluloositoodang tõusis 70 551 tn-le 65 428-lt tn-lt 1933 a., ning puu-

Faberivabrikute toodang kuni 1934 a. (tonnides).

	Paber	Tselluloos	Puumass ¹⁾
1934	17 510	70 551	15 412
1933	14 872	65 428	12 502
1932	14 035	60 914	15 110
1931	23 622	67 060	15 264
1930	34 096	56 253	17 082
1929	33 683	50 205	17 036
1928	35 735	40 310	21 570
1927	34 712	25 332	10 553
1926	37 950	14 100	18 322
1925	38 370	16 268	18 020
1924	29 805	13 339	16 885
1923	25 984	9 626	9 362
1922	25 557	7 281	11 097
1921	16 951	5 274	5 355
1920	12 344	3 215	5 123
Enne sõda	35 500	11 100	7 700

massi toodang 15 412-le tn-le 12 502-lt tn-lt eelmisel a. Mõlemad kaubad on arvatud õhukuival kujul. Pabe-rit toodeti 17 510 tn, 14 872 tn vastu eelmisel aastal. Üksikutest paberiliikidest olid tähtsamaks rotatsioonipaber (5 461 tn), trüki- ja kontseptpaber (3 504 tn), sulfiitpaber (2 859 tn), kirjutuspaber (1 867 tn) j.t.

Tehtud töötundide arv suurenes poligraafia- tööstuse rühmas 2% ja toit- ning maitse- ainet e rühmas 8% võrra. Viimases rühmas

Tubakavabrikute toodang 1925—34.

	Tubak (kg)	Paberossid (1 000 tk)	Sigarid (1 000 tk)
1934	144 472	619 738	—
1933	138 024	693 097	37
1932	139 391	642 555	12
1931	198 911	1 077 018	121
1930	222 404	1 118 536	75
1929	259 502	1 109 950	145
1928	238 931	1 093 545	228
1927	260 570	1 025 524	—
1926	298 887	832 429	—
1925	299 989	973 689	—

tõusis märgatavalt šokolaadi- ja kompvektivabrikute tegevus, peamiselt maiustusainete maksu ärakaotamise tagajärjel. Toodeti šokolaadi, kompvekke, biskviite ja muid maiustusi (ka kesktööstus arvatud kaasa) kokku 2 108 *tn*, 1 713 *tn* vastu eelmisel aastal. Väljavedu tõusis 463 *tn*-le 342 *tn*-lt 1933 a., seega tõus oli tingitud rohkem siseturu tarvituse, kui väljaveo suurenemisest. Õlevabrikute toodang vähenes 6,2 milj. *l*-lt 1933 a. 5,1 milj. *l*-le 1934 a., s.o. 17,5%. Tubakavabrikute toodang püsis edasi madalal tasemel, nagu see kujunes välja peale aktsiisimaksu tõstmist 1931 a. lõpul.

Kohakatte- ja pudukaupade rühmas oli ca 8%-line töötundide arvu tõus. Üldse tehti 1 857 tuh. töötundi 1 709 tuh. vastu eelmisel aastal; sellest jalanõnde valmistamise ja parandamise alal 640 tuh. (1933 a. 871 tuh.), kammi- ja nõõbitööstuse alal 680 tuh. (1933 a. 553 tuh.), riietusesemete ja pudukaupade alal 538 tuh. (1933 a. 285 tuh.).

Elektrijaamade toodang, mis andis 1931 a. 32 a. võrdlemisi tagasihoidliku aastase juurekasvu, suurenes 1933 ja 34 a. jälle tunduvalt. Toodang suurenes eelmise aastaga võrreldes: 1931 a. 0,2, 1932 0,6, 1933 a. 2,1 ja 1934 a. 2,4 milj. kWh. Nelja suurtööstuse kuuluva jaama toodang 1934 a. oli kokku 28 582 tuh. kWh; sellest läks jaamade endi tarvituseks 3 235 tuh. kWh, kadude katteks 3 555 tuh. kWh ja müügiks 21 789 tuh. kWh (arvatud ühes tänavate valgustamiseks antud vool), kusjuures müügist

saadi 3 246 tuh. *kr*. Eelmisel aastal müüdi voolu 20 484 tuh. kWh 2 865 tuh. *kr* väärtuses.

Tallinna linna elektrijaam müüs voolu kokku 12 071 tuh. kWh, 1 955 tuh. *kr* väärtuses (1933 a. 11 439 tuh. kWh, 1 638 tuh. *kr* väärtuses), sellest valgustuseks (ühes tänavate valgustamisega, milleks läks 240 tuh. kWh, 240 tuh. *kr* väärtuses) 4 965 tuh. kWh, 1 085 tuh. *kr* väärtuses (eelmisel a. 4 776 tuh. kWh, 1 160 tuh. *kr* väärtuses); jõuvooluna müüdi Tallinna jaama poolt 6 867 tuh. kWh 630 tuh. *kr* väärtuses, 6 594 kWh 610 tuh. *kr* vastu eelmisel a. Tartu linna jaam müüs voolu 3 815 tuh. kWh 634 tuh. *kr* väärtuses (1933 a. 3 708 tuh. kWh 624 tuh. *kr* väärtuses). Valgustusvooluna sellest müüdi 1 787 tuh. kWh (sellest tänavate valgustus 154 tuh. kWh), jõuvooluna 1 452 tuh. kWh ja Viljandi linnale 576 tuh. kWh. Eelmise a. arvud olid vastavalt: valgustusvool 1 736 (tänavad 380), jõuvool 1 413 ja Viljandile antud vool 559 tuh. kWh. Ellamaa jaama müük võrdus 5 175 tuh. kWh-le, 514 tuh. *kr* väärtuses (1933 a. 4 698 tuh. kWh 476 tuh. *kr*); voolu jaotuse kohta puuduvad ligemad andmed. Pärnu linna jaam müüs kokku 728 tuh. kWh 143 tuh. *kr* väärtuses (1933 a. 640 tuh. kWh 128 tuh. *kr*); valgustuseks läks 492 tuh. kWh 110 tuh. *kr* väärtuses (1933 a. 451 tuh. kWh 98 tuh. *kr*), jõuks 239 tuh. kWh 34 tuh. *kr* väärtuses (1933 a. 184 tuh. kWh 31 tuh. *kr*). Eelmise a. võrreldes tõusis voolu müük suurtööstuse jaamades valgustusvool 6% ja jõuvool 4%; arvestus on tehtud Ellamaa jaama and-

Elektrijaamade toodang 1923—34 a. (tuh. kilovatt-tundides).

	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1924	1923
Tallinna linna elektrijaam	15 797	14 420	13 016	12 604	12 301	11 987	11 165	9 415	8 658	7 078	6 210	5 301
Tartu linna ja „Ühla“ elektrijaam	5 513	5 094	4 722	4 768	4 751	4 673	4 010	3 374	2 699	1 800	1 818	1 480
Pärnu linna elektrijaam	940	822	840	849	907	870	805	725	716	645	579	578
Ellamaa „	6 332	5 861	5 480	5 237	5 261	4 726	4 262	3 806	2 813	2 840	1 475	250
Kokku	28 582	26 198	24 064	23 458	23 219	22 255	20 242	17 320	14 866	12 363	10 082	7 669

meteta. Kütteainetest tarvitati turvast 74 056 *m*³ ja põlevkivi 38 088 *tn* (1933 a. turvast 71 010 *m*³, põlevkivi 34 178 *tn*). Jaamade installeeritud võimsus oli: Tallinna jaamal 11 500 *kVA*, Tartu jaamal 5 550 *kW*, Ellamaal 5 000 *kW* ja Pärnu jaamal 510 *kW*.

Gaasivabrikutes toodeti kokku 1 609 tuh. *m*³ valgustusgaasi (1933 a. 1 555 tuh. *m*³), sellest Tallinna linna gaasivabrikus 1 227 tuh. *m*³, Tartu linna gaasivabrikus 383 tuh. *m*³. Tarvitati gaasivalmistamiseks 3 348 *tn* kivisütt ja 1 119 *tn* põlevkivi.

Tõõjõu ja toodangu kohta suurtööstuses Keskbüroo väljaandeks varem ilmunud ülevaated ja andmed:

- Toodang ja tõõjõud suurtööstuses 1933 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1935 a. nr. 161(4), lhk. 179—190.
 Sama 1932 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1934 a. nr. 140(1), lhk. 24—36.
 Sama 1931 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1933 a. nr. 134(1), lhk. 26—41.
 Sama 1930 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1931 a. nr. 121(12), lhk. 721—738.
 Sama 1929 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1931 a. nr. 111(2), lhk. 97—111.
 Sama 1928 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1930 a. nr. 100(3), lhk. 129—148.
 Sama 1927 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1929 a. nr. 87(2), lhk. 84—100 ja nr. 91(6), lhk. 336—338.
 Sama 1926 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1928 a., lhk. 110—125.
 Sama 1925 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 37—56.
 Eriväljaanne: Tõõstus Eesti 1924 (seeria „Eesti Majandus“ v. V).
 Kütteainete tarvituse tõõstus 1928 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1930 a. nr. 104/105 (7—8), lhk. 411—414.
 Jõumasinad ja mehaanilise jõu tarvituse suurtööstuses 1928 a. — P. Semper, Eesti Statistika 1930 a. nr. 108(11), lhk. 605—608.

Mõõtmühik Unité de mesure	1934	1933	1934	1933	Mõõtmühik Unité de mesure	1934	1933
A. Muud ja kaevandused. Industries extractives							
tn	388 958	499 963	Kipsitööstus — Fab. de plâtre:		tn	6 735	4 559
"	237 400	209 310	Kips igasugune — Plâtre		"	2 038	1 637
"	351 558	290 659	Sellest — Dont:		"	4 665	2 829
"	243 464	202 098	Tööriist jahvatatud kips		"	27	30
"	46 877	37 617	Krohvikiips		"	15	6
"	5 899	4 902	Sculptuurikiips		"		
"	244 216	238 106	Muu ja toodmata		"		
m ³	105 763	119 264			1 000 kr	997	899
"	138 453	118 802	III. Metallitööstus — Industrie des métaux.		"	3 296	2 000
tn	10 610	8 950	Laevalahused — Chantiers de construction navale:		"	244	200
"	3 458	2 319	Üued ja parandustööd — Construction et réparation divers.		"	106	105
"	378	350	Masinahitus- ja metallitööstus — Usines de travail en métal		"		
"	19 393	19 850	et de constr. mécanique.		"		
"	4 905	5 670	Üued ja parandustööd (suurtööstus) — Construction et réparation (gr. entreprises).		"		
B. Ümber töötlav tööstus Industrie de la transformation.							
tiimi	136 606	167 888	Elektrimehaanika tööstus — Construction de machines et appareils électriques:		tk-pièces	1 758	1 073
tonnanz	86 375	45 292	Elektrivõrgud ja muud — Construction de moteurs élect.		"	30	382
tn	2 417	3 428	Elektrivõrgude tehased (suurtööstus) — Fab. de batteries électriques (gr. entreprises).		"	1 511	1 502
"	1 004	799	Elektrivõrgude tehased (suurtööstus) — Fab. de batteries électriques (gr. entreprises).		"	2 059	777
"	30 886	40 964	Elektrivõrgude tehased (suurtööstus) — Fab. de batteries électriques (gr. entreprises).		"	17	8
"	988 500	279 094	Elektrivõrgude tehased (suurtööstus) — Fab. de batteries électriques (gr. entreprises).		"	831	475
m ²	3 368	3 138	Telefonivõrgud — Fabrication d'appareils téléph.		"	652	698
"	5 062	7 392	Telefonivõrgud — Fabrication d'appareils téléph.		"	2 118	926
tk-pièces	5 901 089	2 775 660	Telefonivõrgud — Fabrication d'appareils téléph.		"	325	1 263
"	1 983 090	2 101 985	Telefonivõrgud — Fabrication d'appareils téléph.		"	183	164
"	1 498 750	2 300 000	Telefonivõrgud — Fabrication d'appareils téléph.		"	127	—
"	2 300 000	2 900 000	Telefonivõrgud — Fabrication d'appareils téléph.		kr	34 537	—
IV. Kreemalitööstus — Industrie chimique.							
tn	3 368	3 138	Tuletikuvabrikud — Fab. d'allumettes:		1 000 toosi	36 604	54 737
"	5 062	7 392	Valmistatud — Produits fabriqués:		boîtes	—	—
"	5 901 089	2 775 660	Valmistatud — Produits fabriqués:		m ³	1 892	8 110
"	1 983 090	2 101 985	Valmistatud — Produits fabriqués:				
"	1 498 750	2 300 000	Valmistatud — Produits fabriqués:				
"	2 300 000	2 900 000	Valmistatud — Produits fabriqués:				

Tihendam valmistatud kaubad ja tarvitatud materjalid (järg) — Principaux produits fabriqués et matières premières employées (suite).

	MOOSÜBIK Unité de mesure		1933	1934	1933	1934	MOOSÜBIK Unité de mesure	1933	1934
	Paber igasugune — Papier de toutes sortes	kg	40 000	50 000					
Fosfor — Phosphore	"	1 100	1 450						
Väeval — Soufre	"	2 150	2 820						
Kloorhappu kaali — Chlorate de potasse	"	25 500	36 750						
Kroomhappu kaali — Chromate de potasse	"	800	1 400						
Prunakivi — Bioxyde de manganèse	"	980	900						
Garut moorium — Ciment mortuaire	"	2 220	2 675						
Ahtimoon — Antimoine	"	900	1 200						
Tsakvahuige — Huile de zinc	"	2 830	4 200						
Parafin — Paraffine	"	25 900	28 500						
Superröstaak — Superphosphate	"	18 900	20 400						
Kummiraasik — Gomme arabique	"	1 275	935						
Nahaliim — Colle de peau	"	4 230	7 150						
Linnaliim ja värniksaadatus — Fab. de vernis et d'huile de lin	tn	950	510						
Linnaliim ja värnik — Vernis et huile de lin	"	2 635	1 566						
Ölivoõli — Huile végétale	"	284	256						
Tarvitatud — Matières employées:	"								
Linnaseemne — Graines de lin	"	8 592	1 884						
Lämmi- ja kondilainetöödatus — Fab. de colle et de poudre d'os	kg	70 370	96 407						
Valmistatud — Produits fabriqués:	"	32 376	35 501						
Kondilainim — Colle d'os	"	370 010	468 700						
Nahaliim — Colle de peau	"	—	69 860						
Kondjahu põlluruumuks } Poudre d'os	"	30 815	—						
Kondjahu loomastoiduks }	"	64 851	—						
Kondjurasv — Os tassides	"	—	98 375						
Kondirasv — Graisse d'os	"	817 716	1 091 388						
Tarvitatud — Matières employées:	"	322 435	351 230						
Kondil — Os bruts	"	4 479	7 814						
Linnahad — Osselets de peau	"	—	—						
Bensin — Benzine	"	559	597						
Pudrett — Poudre	tn	152 500	122 500						
Kunumitöödatus — Industrie de caoutchouc:									
Valmistatud — Produits fabriqués:									
Kunumjalilamõud ja kalossid — Chaussures en caoutchouc	paari-paires	57	41						
Gooldikud — Chaussures	"	—	—						
Mägupallid — Balles	"	—	—						
Tallakummi, konnaatsatsjad, tehnil tarbed — Caoutchouc pour les remèdes, talons etc.	"	—	—						
Tarvitatud — Matières premières employées:									
Toores kaunsaak — Caoutchouc naturel	kg	56 929	51 214						
Väeval — Soufre	"	4 053	3 590						
Tahn — Noir de fumée	"	2 750	2 700						
Litopoon — Lithopone	"	8 428	3 824						
Tsinikvalge — Blanc de zinc	"	7 200	3 023						
Kaolin — Kaolin	"	51 740	31 155						
Kriit — Grès	"	3 500	4 827						
Talk — Tale	"	76 916	85 191						
Tinasiin — Litharge	"	662 405	450 358						
Reaskipagu — Spath tourné	"	—	—						
Rüde mitensugune — Trévas	kr	—	—						
Kunsaarvõetõus — Fab. de corne artistiquée:									
Valmistatud — Produits fabriqués:									
Kunsaarv — Corne artistiquée	kg	—	—						

1) 1915 tn. 2) 1 016 tn. 3) 600 tn. 4) 444 tn. 5) 1 709. 6) 1 664. 7) 206 tn.

VI. Tekstiilindustria — Industrie textile.

	MOOSÜBIK Unité de mesure	1933	1934
Puuvillaketrus- ja kudumisvabrikud — Filatures et tissage de coton:			
Valmistatud — Produits fabriqués:			
Lõnga ketrusaakonnas — Fils	tn	3 573	2 472
Bilet kudumisaakonnas — Tissus	1 000 m	16 041	13 481
Vahki — Ouaté	tn	89	127
Peelo — Rubans	kg	1 115	911
Tarvitatud — Matières employées:			
Puuvilla — Coton	tn	4 193	2 674
Kalevivabrikud — Fabrication de draps:			
Valmistatud — Produits fabriqués:			
Kalev — Drap	1 000 m	609	692
Tekid — Conterlures	tk	2 099	4 293
Rätikud — Fichas	pièces	4 813	—
Vatt — Ouaté	kg	14 153	15 478
Puuvillariiet, pleegitatud, appreteeritud, värvitud j.n.e.			
Tissus de coton blanchis, apprêtés, teints	1 000 m	0 841	5 349
Tarvitatud — Matières employées:			
Vill, kumsvill ja lõng — Laines, laines artist. et fil de laine	tn	375	395
Linnasteurid ja kudumisvabrikud — Filatures et tissage de lin:			
Valmistatud — Produits fabriqués:			
Lhane file — Tissus de lin	1 000 m	1 329	1 144
Druutide — Tissus de jute	1 000 m	4 699	4 066
Kodd druidid — Sacs en jute	pièces	439	304

Tõhusamad valmistatud kaubad ja tarvitatud materjalid (järg) — Principaux produits fabriqués et matières premières employées (suite).

	1934	1933	1934	1933	1934	1933
Tarvitatud — Matières employées:						
Linn — Lin	1 039	2 069	tn		1 837	1 437
Düüd — Jute	2 264		"		2 859	2 190
Kasvatatud ja veetõukute vabrikud — Fab. de construites pour machines et travaux d'arrimage.						
Masinarhmad — Coorrolas pour machines		7 613	"		833	738
Elevaatorihmad — Coorrolas d'élevateur		1 850	"		296	372
Mimes, kistsid rihmad — Coorrolas etc.		8 870	"		533	483
Veetõukud — Travaux d'arrimage		14 900	"		24	13
Nõudvabrikud — Fab. de fil à coudre.						
Õmblesniit	2 130	2 908	1 000 pooli		2 133	1 568
Trasgaalid			õmbes		70 551	65 423
Nöölelong	265 831	391 746	tk — püks		15 412	12 502
Heegaalid	27 553	107 461	"		14 409	11 105
Sukalaug	1 438	1 263	"		1 008	1 056
Kõbe, ja nõudvõõtus — Coyderies:						
Kõbe ja nõudid — Cordes			kg		10 027	8 007
Suurvõõtus — Grandes entreprises	394 884	258 260	"		6 132	5 378
Keskvõõtus — Moyennes entreprises	19 500	17 500	"		269	361
Väikevõõtus — Petites entreprises			kg		329	68
VII. Puitvõõtus — Industrie du bois.						
Vineer ja vineerkaupade võõtus — Fab. de bois de placage.			"		2 255	1 814
Tootlõhjad ja seljatõud — Fonds et doublers de chaises			"		8 194	7 254
Vineer — Bois de placage	8 930	4 300	m³		140	80
Vineerkastid ja liistud — Boîtes en placage	9 700	6 500	"		44	33
Vineerkaupad ja plaadid — Articles en bois de placage	9 000	5 800	"		163	184
Kõrgvabrikud — Fab. d'articles en liège.	30 400	19 800	tk — püks		490 446	433 882
Korjatud — Boucheons		40 000	1 000 tk			
Niiduvabrikud — Fab. de bobines.			"		488 493	429 882
Niiduvõõtus — Bobines de fil à coudre	2 388	2 560	"		1 953	3 500
Sportristade vabrikud — Fab. d'articles de sport.	12 100	14 600	kr		398 026	372 304
Sportristad — Articles de sport			"		5 882	4 060
Ilmpõie hõmruvõõtus — Inject. de traverses de chemin de fer			"			
Immutatud raudtee liivrid ja muud — Traverses de chemin de fer			m³			
Tarvitatud — Matières premières employées:		12 500	tn		28 296	33 402
Põlevikiviõli — Huile de schiste combustible		856	"		15 145	18 308
Lauavabrikud — Scières:			"		9 269	11 004
Saadud metsamaterjalid — Planches et autres produits de scierie:			"		308	382
Suurvõõtus — Grandes entreprises	80 321	47 751	skd		3 484	3 238
Keskvõõtus — Moyennes entreprises	19 560	10 000	"		3 675	4 059
Muud — Autres			"		94	110
VIII. Paberitõõtus — Industrie du papier.						
Paberi- ja puuspäppvabrikud — Fab. de papier et de pâte de bois.			tn		17 510	2 821
Valmistatud — Produits fabriqués:			"		5 461	3 851
Paber igasugune — Papier de toutes sortes			"		3 504	
Sellast — Dens:			"			
Roostalõppvabrikud — Papier roulé			"			
Trüki- ja kontseppvabrikud — Papier d'imprimerie			"		17 500	15 070

Tab. 6. Riigiraudteed detsembris 1935 — Chemins de fer en décembre 1935.

I. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

Table with multiple columns: Reisi- km (1000), Reisijate kasutamine, Landitud kaubavank, Keskmise netto-kaal, Keskmise kaubarongi bruttokaal, Keskmise kaubarongi tegevd. arv. Rows include various districts like Auru- ja mootorronges, Sel., Haapsalu, Kella, Tallinn, Tapa, Kohtla, Narva, Tartu, Petseri, Valga, Pärnu, Võru, Jõhvi, Viljandi, Rapla, Lääne, Hiiu, Saaremaa, Lääne-Virumaa, Põhja-Virumaa, Ida-Virumaa, Harju, Tallinn, and national totals for 1935 and 1934.

Table with multiple columns: Dets. - en déc., 1935, 1934, 1935, 1934, 1935. Rows include: 1. Kõigi saadetiste kaal - poids, 2. Kaubavedu (1000) - Transport des marchandises, 3. Pagasivedu (1000) - Transport des bagages, 4. Reisijate vedu (1000) - Transport des voyageurs, Veerevikoosseisu kasutamine (1000) - Exploitation du matériel roulant.

Tab. 2. Väliskaubandus muude riikidega detsembris 1935 a.

Commerce extérieur avec les autres pays en décembre 1935.

Arvud alla 50 kg on märgitud „0,0“ — Les chiffres moins de 50 kg sont indiqués par „0,0“.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu		Väljavedu		Numération internationale des territoires statistiques	Sissevedu		Väljavedu	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
168. Argentina — Argentine	132,0	70 459	96,0	29 255	43. Jaapan — Japon	0,9	4 445	15,3	590
6. Austria — Autriche	7,2	5 421	11,2	14 550	172. Kolumbia — Colombie	0,2	13 408	2,5	361
7. Belgia-Luksemb. m. l. — Belgique-luxembourgeoise Union Econom.	562,7	88 707	517,8	130 598	15. Kreeka — Grèce	8,2	8 523	15,8	2 807
109. Bollaivia — Bolivie	—	—	2,1	289	34. Lõunaaslaavia — Yngoslavie	0,3	200	—	—
170. Brasillia — Brésil	240,6	68 702	104,4	6 120	32. Malta — Malte	—	—	8,0	1 435
Briti aasmaad ¹⁾ — Colonies britanniques ¹⁾	571,6	262 567	476,1	90 677	Mandžukuo — Mandchoukouo	—	—	2,1	1 711
182. Austraalia — Australie	17,9	51 899	1,2	2 774	146. Mehhiko — Mexique	0,4	325	1,2	1 711
82. Egiptuse-Sudaan — Soudan anglo-égyptien	11,7	40 724	2,3	375	25. Norra — Norvège	57,2	21 320	51,5	124 158
64. Hongkong — Hong-Kong	0,5	292	—	—	148. Panama — Panama	—	—	3,4	840
108-104. Ida-Aafrika — Afrique d'Est	71,9	24 554	3,1	413	174. Paraguay — Paraguay	38,6	33 074	—	—
66. India — Inde	342,0	109 811	145,3	13 705	175. Peruu — Pérou	12,2	15 630	3,4	730
154. Jaamaika — Jamaïque	1,1	1 220	—	—	26. Poola-Danzig — Pologne-Danzig	434,5	75 087	1 090,4	104 330
90. Kamerun — Cameroun	0,3	245	—	—	27. Portugal — Portugal	0,2	326	3,8	7 996
136. Kanada — Canada	0,4	375	3,9	9 024	Portugal aasmaad ¹⁾ — Colonies portugaises ¹⁾	0,4	240	10,1	1 807
49. Lõuna-Aafrika Ühendriigid — Union Sud Africaine	81,3	27 857	30,5	3 872	133. Ida-Aafrika — Afrique d'Est	0,4	240	1,7	141
95. Lõuna-Rodeesia — Rhodésie méridionale	0,1	137	—	—	120-132. Lääne-Aafrika — Afrique d'ouest	0,4	240	9,0	1 166
85-88. Lääne-Aafrika — Afrique d'ouest	33,7	17 530	9,8	1 417	Prantsuse aasmaad ¹⁾ — Colonies françaises ¹⁾	21,7	5 722	31,1	21 107
66. Malaisia — Malaisie	0,8	473	32,4	7 375	109. Alžeeria — Algérie	0,7	13	—	—
51. Palestiina — Palestine	9,0	4 914	236,6	49 075	71. Indo-Hiina — Indo-Chine	—	—	0,1	192
82. Tšollon — Ceylan	1,7	2 486	8,6	1 819	125. Madagaskar — Madagascar	0,1	76	—	—
150-158. Vahe-Ameerika — Amérique Centrale	—	—	4,7	865	80. Maroko — Maroc	29,4	3 827	5,4	5 144
155-161.	—	—	—	—	198. Ookeania aasmaad — Etablissement de l'Océanie	0,0	57	—	—
8. Bulgaaria — Bulgarie	5,6	10 712	—	—	Réunion — Réunion	0,0	101	—	—
140. Costa-Rica — Costa-Rica	—	—	1,0	280	122. Somaaliraan — Côte des Somalis	1,1	1 538	—	—
178. Ecuador — Equateur	2,1	1 310	14,7	3 232	64. Süüria — Syrie	—	—	23,6	13 447
76. Egiptus — Égypte	97,3	128 543	126,8	16 061	110. Tuneesia — Tunisie	—	—	2,0	2 024
144. Haiti — Haïti	—	—	5,6	1 280	28. Rumeenia — Roumanie	59,0	12 236	—	—
40. Hiina — Chine	—	—	65,3	8 439	13. Soome — Finlande	600,9	233 428	2 208,7	398 805
11. Hispaania — Espagne	130,0	50 801	127,7	12 001	36. Šveits — Suisse	2,0	14 133	28,7	41 613
Hispaania aasmaad ¹⁾ — Colonies espagnoles ¹⁾	—	—	38,6	0 723	9. Taani — Danemark	51,2	28 187	102,0	87 078
107. Kanaari saared — Îles Canaries	—	—	34,9	8 691	17. Tšehhoslovakkia — Tchécoslovaquie	17,7	43 435	66,6	42 583
79. Maroko — Maroc	—	—	3,7	1 032	171. Tšilli — Chili	0,6	340	—	—
25. Hollandi — Pays-Bas	118,3	134 705	351,7	102 198	56. Türgi — Turquie	34,6	23 357	1,3	13 338
Hollandi aasmaad ¹⁾ — Colonies néerlandaises ¹⁾	900,1	110 617	4,7	1 326	16. Ungari — Hongrie	0,5	1 099	0,4	845
167. Curaçao — Curaçao	734,9	59 687	—	—	176. Uruguay — Uruguay	—	—	90,0	16 809
72. Ida-India — Inde	174,2	50 950	4,7	1 326	177. Venezuela — Venezuela	1,9	1 981	11,8	2 624
17. Iiri — Irlande	—	—	5,1	6 020	134. P.-A. Ühendriigid — États-Unis d'Amérique	532,3	301 597	308,6	76 040
44. Irak — Irak	—	—	0,5	2 226	P.-A. Ühendriikide aasmaad ¹⁾ — Colonies des États-Unis d'Am. ¹⁾	0,2	364	—	—
10. Itaalia — Italie	58,9	55 527	1 693,2	121 818	195. Haval — Hawaï	0,2	364	—	—
					Puudulikult märgitud riigid — Pays non indiqués	—	—	0,1	77

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris 1935 a.

Commerce extérieur des principales articles en décembre 1935.

Järjek. nr. täielikuks üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie		Järjek. nr. täielikuks üksikainete nomenklat.	Kr — couronne d'Estonie		
	ton	kr			ton	kr
SISSEVEDU — IMPORTATION.						
II. Toit- ja maitseained, joogid		15 375,4	1 161 534	III. Toor- ja poolvalmisained		18 377,7 1 788 053
2.	Tera- ja jahvatatud vili	10 243,3	629 865	8.	Loomariigilained, peale rasvade	303,6 249 994
30	Ris	12,1	2 155	237—241	Toored loomanshad ern.	218,2 202 373
	Sel.: Hollandi	0,9	1 760		Sel.: Leedu	78,7 50 060
					Brasillia	41,7 48 927
3.	Aed- ja juurvili	216,7	66 553		Argentina	34,4 35 697
58	Apelsnid ja mandariinid	103,4	33 800	249—257	Karusnahad	1,1 32 461
60	Sidrunid	51,0	16 360	9.	Seemned, taimed ja nende osad	531,0 173 882
69—75	Puuviili ja marjad kuivatatud	52,3	29 480	281	Kopra	114,8 26 888
5.	Kala, kalasained ja vähld	386,9	63 960	285	Üstikheinaseemned	—
112	Heeringad	302,8	61 390	305, 306	Tubak leitudena, kasvutena	23,6 57 716
	Sel.: Briti	—	—		Sel.: Bulgaaria	5,6 9 412
6.	Muud toit- ja maitseained ning joogid	4 056,3	346 955		Hollandi	5,2 9 412
187	Kohv toores, ubadena	5,4	5 781		Taani	4,1 7 852
172, 175	Kakao ubadena ja pulbrina	39,8	23 066		Türgi	5,5 7 802
176	Tee igasugune	3,1	6 888		Kreeka	2,9 6 074
178, 179	Sulkrup pesnike ja rafinaad	1 886,9	214 848	307	Humalad	4,3 9 018
	Sel.: Briti	1 038,2	192 873	II.	Paberitoornained	245,7 45 592
204—206	Sool	2 084,7	38 318	349	Tselluloos kuiv	245,7 45 592
213—217, 221—224	Viljad ja veinid	10,6	23 834	12.	Tekstiiltoornained	144,1 677 681
7.	Loomasööd	478,3	46 113	352	Puuviili toores	343,0 417 380
281, 281-a	Kõlid igasugused (loomatoit)	240,9	19 674		Sel.: P.-A. Ühendriigid	230,8 262 696
	Sel.: Brasillia	200,7	16 074		Egiptus	36,8 115 757
282	Õlukoogid	—	18 514	357	Kanep	46,2 20 621
283	Sojatangud	—	—		Sel.: Br. India	32,7 13 865
285	Loomalubi	15,0	1 800	359	Br. Ida-Aafrika	10,6 5 180
					Džaut	289,4 77 842

¹⁾ Dominioonid, aasmaad, valdused, protektoraadid, mandaat-territooriumid — Dominiions, colonies, possessions, protectorats et territoires des mandats.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus detsembris 1935 a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en décembre 1935 (suite).

Järjek. nr. tähtsus üksikainete nomenklät.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur <i>Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie</i>	ton	kr	Järjek. nr. tähtsus üksikainete nomenklät.	Et--couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU -- IMPORTATION.							
368	Vill värvimata Sel.: Briti	39,7	120 160	743	Vaharite ja vaharildest kaup	3,0	9 865
368	Toorsild	—	—	747, 748	Kõled ja nõbrid	1,7	2 630
13.	Artid ja metallid töötlemata (metallinaud)	309,4	64 070	749	Kalavõrgud	0,2	3 182
376	Malm toores	273,1	20 130	762—767	Peakatted igasugused	0,4	8 908
389	Inglistina	7,0	34 340				
390	Tina	5,1	2 004				
14.	Müneraalid peate artidele	11 563,3	237 470	20. Metallid		3 101,1	553 440
397—399	Vabrik. ja chit. tarvitav savv	303,3	10 002	708—772	Raud ja teras (vits., latt., sordi ino.)	2 277,0	316 351
447	Kivlistsi	10 468,2	187 008	775—778	Sel.: N. S. V. L.	621,0	90 191
	Sel.: Briti	0 268,2	165 088	779, 774, 770, 783	Saksa	328,3	57 131
449	Koks	536,0	12 116		Prantsuse	376,0	46 495
15.	Keemiatööstuse toorained	4 675,1	346 885		Raud- ja terasplekk	761,8	171,166
a) Õlid, rasvad, valgud, kummi toorelt	2 246,3	249 744	784—788	Raud- ja terastraat igasugune	Sel.: Eesti	230,3	82 004
462	Loomarasv tehniliseks tarbeks	1,3	370	789—790	Saksa	217,7	47 718
468	Sojaoõli	5,0	2 562	701	Belgia-Luksemb. m. 1.	205,8	34 783
478	Palmiteraõli	—	—	702	Raud- ja terastraat igasugune	7,3	7 633
474	Kookosõli	1,7	800		Vask	17,5	20 153
	Sel.: Taani	1,3	541		Sel.: Rootsi	12,2	13 311
481	Kakaovõli	10,5	24 109	701	Vasktorud	3,2	6 259
483, 496-a	Nafta ja gaasiõli	168,9	5 917	702	Vasktraat isoleeritud igasugune	14,7	16 150
	Sel.: N. S. V. L.	78,9	4 057	21. Põhima		20,3	23 069
484	Masuut	36,7	3 030	andusmasinad ja riistad		1,5	2 100
485	Petroloum	1 237,8	77 739	810, 811	Traktorid	809	
	Sel.: N. S. V. L.	668,4	42 600		Viljapõuksagaritaurid jõumasinaga ja ilma	0,8	11 058
	Holl. Curaçao	450,4	27 879	817, 818	Niidumasinad	—	—
187	Bensin	600,0	64 651	825	Vikatiid	0,0	12
	Sel.: Briti	240,7	28 907	830—833	Separatorid ja m. piimandusmasinad	0,0	493
	Holl. Curaçao	134,9	16 913	834	Piima transportkannud	—	—
493	Paraffin	10,2	3 266	835	Põllutööstusmasinate osad	0,6	1 277
495	Määrdeõli ern.	123,1	20 572	22. Jõu- ja		165,8	334 294
	Sel.: Holl. Curaçao	34,9	6 625	tööstusmasinad		4,8	10 800
	P.-A. Ühendriigid	31,3	6 817	837	Plahvatusjõumasinad	2,2	1 915
	Taani	10,6	2 232	841	Veskiite seadised	11,2	24 370
515	Kautšuk ja guttaperä torud	9,3	10 587	849	Kudumismasinad	—	—
518	Kaup	25,0	5 072	850	Õmblus- ja pitumismasinad ja nende osad	10,4	46 418
	Sel.: P.-A. Ühendriigid	22,7	4 086	842—848, 851—864	Tööstusmasinad ja abinõud igasugused	116,4	187 477
527, 528	Terpentiniõli	1,0	1 367	865	Masinato ja aparaatide osad	18,7	61 714
b) Väetised	2 424,8	89 112		23. Metallkaup		319,9	351 842
535	Tähtsainepooster	—	—	808	Malmist emallitud nõud	24,0	10 664
537	Viljavõlgnapu ammuilaak	—	—	872	Rauast ja terasest tootud, pres. eit. ja valatud kaup ern.	9,0	8 401
541	Superfosfaat	2 424,8	89 112	876	Raud- ja terastorud ja nende dhoodusjad	92,0	28 730
546, 547	Kaalsoolad	—	—	881,884,885	Raudtraatnõelad ja -nõelid	7,2	6 109
c) Keemiatööstuse toorained punkt a ja b	4,0	8 029		875, 877—	Muu terfud, poleeritud, lihvitud raud- ja teraskaup igasugune	80,4	69 860
540	Väiavel toores, tükkidena	—	—	880, 886	Raudplekk-kaup ern. liitna	21,4	37 137
		—	—	887, 889	Vasktraatkaavad	0,0	7 855
		—	—	893	Raud- ja terastraatkaup ern.	2,3	5 684
		—	—	895	Kaup igasugune	7,1	34 987
		—	—	901—903	Ern. käsitööstus	10,2	30 683
		—	—	906-908, 911	Vihid ja keermetisilõik. abinõud	3,1	11 637
		—	—	909—910	Yaskkaup igasugune	7,4	41 438
		—	—	912	Alumiiniumkaup ern.	0,2	5 795
		—	—	920			
		—	—	24. Elektrimasinad, -aparandid ja tarbed		146,9	278 305
		—	—	924, 925	El.-dünamod, -mootorid, transformatorid	2,7	11 594
		—	—	928	El. mõõtmisaparandid	1,0	8 286
		—	—	932	El. rõõglambid	1,7	24 099
		—	—	934	El.-kaablid metallpantseriga	100,5	54 451
		—	—	936	El.-juhed isoleeritud	11,0	14 334
		—	—	939	El. lühijad, kaitsjad, lambipesad, reostaadid ja signaalitarded	2,6	8 036
		—	—	949	Raadioaparandid, -osad ja -tarb.	13,9	130 787
		—	—	25. Instrumendid, aparandid (peale eelkirj. apar.) ja laskeriistad		5,9	49 932
		—	—	945	Päevapildi apar. ja osad	0,1	2 595
		—	—	953	Arstiriistad, -aparandid ja -tarbed	0,8	1 797
		—	—	958—960	Kellad	0,1	9 341
		—	—	973—980-a	Muuskariistad	2,1	9 036
		—	—	081—084	Laskeriistad	0,2	7 300
		—	—	26. Sportvahendid		33,1	101 182
		—	—	086—092	Veesõiduriistad	1 tk. 0,23 rgt	800
		—	—	099	Sõidumotod	13 tk.	20 365
		—	—	1002	Veonooted raanud ühes noo- tori ja ratastega	10 tk.	55 402
		—	—	1003	Mootorrattad	5 tk.	3 116
		—	—	1006	Autode osad	2,0	9 055
		—	—	1007	Jalgtraste ja mootorrastate osad	0,2	2 065
		—	—	1008	Jalgtratted	10 tk.	1 389

1) Sellist: Välismaal töötletud eesti kauba tagasivedu Eesti 1 170 kg 10 173 kr; välismaa kauba ajutine sissevedu täiendavaks töötlemiseks Eesti 1 411 kg 18 174 kr.

Tab. 12. Riigi sissetulekud detsembris 1935 a. (1000 kr).
Recettes de l'État en décembre 1935 (1000 Kr).

	Dets. — Dec.		I. IV—31. XII	
	1935	1934	1935	1934
Korralised tulud — Recettes ordinaires:	7 135	6 300	59 863	52 419
I. OTSEKHOESSE MAKSUD — CONTRIBUTIONS DIRECTES:	1 340	1 138	6 403	5 556
1. Tulumaks — Impôt sur le revenu	687	530	2 658	2 035
2. Äri- ja tööstusmaksud — Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux	456	375	2 152	1 906
3. Maa- ja hoonetamaksud — Contributions foncières	60	65	272	290
4. Maks kapitali % pealt — Impôt sur les intérêts	4	25	200	150
5. Kinnistusemaksud — Mutations, immeubles et droits immobiliers	86	85	748	716
6. Pärandusemaks — Impôt sur les successions	41	58	373	471
II. LÕIVUD JA TASUMAKSUD — TIMBRES ET ENREGISTREMENTS:	398	348	3 484	3 204
7. Tempelmaks ja lõivud — Timbres	355	314	3 073	2 850
8. Patendid ja proovid — Brevets, droits de vérification	8	8	74	73
9. Mitmesugused tasumaksud — Enregistrements divers de l'État	35	26	337	301
III. KAUDSEID MAKSUD — IMPÔTS INDIRECTES:	1 935	1 666	18 866	15 191
10. Tollid — Douanes	1 400	1 224	14 247	11 870
11. Aktsilaid — Droits et taxes (accises)	535	442	4 619	3 521
IV. RIIGIMONOPOLID — MONOPOLES DE L'ÉTAT:	1 443	1 223	10 360	9 044
12. Piiritusmonopol — Monopole d'alcool	1 443	1 223	10 360	9 044
V. RIIGI ETTEVÕTTED JA VARANDUSED — ENTREPRISES ET PROPRIÉTÉS DE L'ÉTAT:	1 966	1 847	20 434	18 398
13. Riigi kapitalid — Fonds de l'État	11	15	618	524
14. Maa, hooned, metsad ja vood — Domaines, forêts et caves de l'État	408	393	3 087	2 320
15. Raudteed — Chemins de fer	972	885	9 338	9 595
16. Sadamad ja laod — Ports et dépôts	122	125	1 130	1 103
17. Post, telegraaf, telefon — Postes, télégraphes, téléphones	428	402	3 764	3 498
18. Mitmesugused riigi ettevõtted — Entreprises diverses de l'État	—	0	2 288	1 196
19. Mitmesugused riigi varandused — Propriétés diverses de l'État	25	27	209	162
VI. SEGATULUD — RECETTES DIVERSES:	89	102	490	1 182
20. Segatulud — Recettes diverses	89	102	490	1 182
Kokku — Total	7 171	6 324	60 037	52 575
Tagasi makstud eelmiste aastate maksud — Reversements des années précédentes	30	24	174	156
Etakorralised tulud — Recettes extraordinaires	16	90	173	3 218
Operatsioonifondide ja laenude tagasimaks — Encassement des fonds de roulement	—	—	—	1
Teravilja müük — Vente de blé	—	—	—	74
Lükkvele lastud vahetuaraha — Monnaie subsidiaire	—	—	—	597
Tulud metsadest — Forêts	—	16	5	507 ¹⁾
Riigivaranduste müük	—	—	—	2 303 ¹⁾
Sissem. põllutööm. maaref. teostam. kujunenud operatsiooni summadest — Fonds de roulement de la réforme agr.	—	—	—	30
Eelmisel kuul erak. tuluna arvest. sunnua üle k. pt. V 14 alla	—	—	5	—
Üldse sissetulekuid — Total des recettes	7 151	6 390	60 036	53 697

¹⁾ Riigitaalude arvele kantud kaitselaevade müügistunna.

Tab. 13. Valuuta ja väärtpaberite hinnad Tallinna börsil jaanuaris 1936 a.
Cours du change à Tallinn en janvier 1936.

	Kõrgeim		Madalaim		Keskmise									
	jaanuaris 1936		jaanuaris 1936		jaanuar 1936 a.		dets. 1935 a.		I. I—31. XII 1935 a.		jaanuar 1936 a.			
	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.		
1. New-York, 100 \$ (dollar)	367,00	375,00	361,00	369,00	364,30	372,30	366,83	374,83	368,75	376,75	369,23	377,23		
2. London, 100 £ (inglis n.)	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00		
3. Berlin, 100 Saksa riigimark	136,00	138,50	135,00	138,50	135,00	138,50	135,00	138,50	141,07	144,52	144,11	147,41		
4. Helsinki, 100 Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10		
5. Paris, 100 Prantsuse franki	24,30	24,00	24,10	24,40	24,10	24,40	24,22	24,52	24,37	24,07	24,35	24,65		
6. Bruxelles, 100 Belgia belgat	61,90	62,00	61,70	62,70	61,78	62,78	61,92	62,92	—	60,48	66,28	67,48		
7. Zürich, 100 Helveetsia franki	119,50	121,00	118,75	120,25	119,15	120,65	119,06	120,56	120,00	121,54	110,58	121,06		
8. Milano, 100 Itaalia liri	—	30,00	—	29,75	—	29,78	—	29,00	—	30,88	31,50	32,00		
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni	93,40	94,00	93,40	94,00	93,40	94,00	93,40	94,00	93,40	94,00	93,40	94,00		
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05		
11. Oslo, 100 Norra krooni	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15		
12. Praha, 100 Tšehhoslov. kr.	16,25	16,53	16,10	16,40	16,15	16,45	16,18	16,48	16,34	16,64	16,39	16,69		
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldat	249,50	252,50	248,00	251,00	248,59	251,59	248,76	251,76	249,04	253,05	249,06	252,66		
14. Riiga, 100 Läti lätli	—	118,30	—	118,30	—	118,30	—	113,51	—	118,00	118,58	120,85		
15. Wien, 100 Austria šillingit	69,36	70,70	68,45	70,05	68,81	70,21	68,87	70,27	69,43	70,83	69,98	70,88		
16. Warszawa, 100 Poola slotti	69,55	70,55	69,00	69,90	69,14	70,14	69,24	70,24	69,70	70,70	69,72	70,72		
17. Kaunas, 100 Leedu liti	61,60	62,50	60,80	62,30	61,31	62,38	61,62	62,62	61,80	62,70	61,80	62,70		
18. Danzig, 100 Danzigi kuldat	69,55	70,55	69,90	69,90	69,14	70,14	69,24	70,24	69,71	70,71	69,72	70,72		
19. Madrid, 100 Hispaania pesetat	60,10	51,10	49,80	50,80	49,92	50,92	—	—	—	—	—	—		
20. 6% E. hüpot. p. Pantl. (nom. v. 100 kr)	92,00	93,00	92,00	93,00	92,00	93,00	92,00	93,00	93,11	—	90,00	—		

Tab. 24. Suurmüügihinnad detsembris 1935 a. ja jaanuaris 1936 a. (kr).
Prix de gros en décembre 1935 et janvier 1936 (en kr).

		Jaanuar	Dets.			Jaanuar	Dets.
		1936	1935			1936	1935
		1	2			3	4
Tollatud ja loomasööd — Denrées alimentaires et fourrage.							
1.	Rukis, Eesti — Seigle du pays	12,00	12,17	78.	Puuvillane riie, Bjas — Cotonnade	0,56	0,56
2.	" Eesti ja Vene rukki segu	—	—	79.	" Mitkral—	0,42	0,42
3.	" Vene — de Russie	—	—	80.	Paber, rotatsioon — Papier roulé	23,20	23,20
4.	" Ameerika — d'Amérique	—	—	81.	Tallanrik, Eesti nahast — Cuir à semelles du pays	2,45	2,45
5.	" Poola — de Pologne	—	—	82.	" Ameer. nahast I s. — Cuir d'Amér. I s.	2,65	2,70
6.	" " " " " "	—	—	83.	" " " " " "	2,48	2,60
7.	" " " " " "	—	—	Ehitusmaterjalid — Matériel de construction			
8.	Nisul, Eesti — Froment du pays	20,00	17,17	84.	Tsement, Portland — Ciment de Portland*	6,45	6,45
9.	" " " " " de Russie	—	—	85.	Krlit, toores — Craie brute	4,25	4,25
10.	Oder, toidu — Orge	12,50	14,50	86.	" postud — lavée	4,25	4,25
11.	" õlla — " pour bière	12,75	16,00	87.	Asfalt — Asphalte	—	—
12.	Kaer, toidu Eesti — Avoine du pays	10,13	9,33	88.	Lubl — Chaux	2,50	2,50
13.	" " " " " d'Allemagne	—	—	89.	Kips tükikes (fr. Irboska) — Plâtre en morceaux	—	—
14.	" " " " " de Pologne	—	—	90.	" jahvatatud — " moulu	15,00	15,00
15.	" " " " " de Russie	—	—	91.	" krohvimise — pour ouvrages en stuc.	27,00	27,00
16.	Rukkijahu — Farine de seigle	14,18	14,18	92.	Tellisidivid I s. — Briques I sorte	40,00	40,00
17.	Rukkipüü — " blutée	20,40	21,04	Metallid — Métaux			
18.	Nisul, Ameerika, sõra — Farine de from. amér. I s.	—	—	93.	Raud, sordi — Fer en espèces	14,25	14,08
19.	Nisul, Ameer., pehme, kõrg. s. — " " " " " II s.	—	—	94.	" latt — " lingots	14,25	14,08
20.	Kartulid, eksport — Pommes de terre (d'export.)	—	—	95.	" vats — Ferraille	18,08	18,75
21.	" piritus — " pour alcool	2,15	2,15	96.	" plokk — Tôle de fer	22,75	22,75
22.	Kartulitärklis „Superleut“ — Fécule de pom. de terre	23,00	23,00	97.	" tsingitud — Tôle de fer zinguée	31,25	30,50
23.	Hernod, rohelsed — Pois verts	—	—	98.	" talud (T) — Soudiers en fer	14,25	13,88
24.	" " " " " Hollandi — Pois verts d'Hollande	—	—	99.	Terns, vedru — Acier à ressort	24,00	—
25.	Või, melerol, eksport — Beur de ferme (d'export.)	—	—	100.	" tsõrikstade — Outillage en acier	—	—
26.	" sletur — " "	—	—	101.	" talla — Aimant	17,75	—
27.	Margarin, vällimaa — Margarine	—	—	102.	Malm — Fonte de fer	—	—
28.	" kodumaa — " "	75,00	75,00	103.	Inglitina — Étain	480,00	492,50
29.	Jaust „Sveitat“, Eesti — Fromage „suède“, du pays	1,23	1,23	104.	Seatina — Plomb	16,25	16,00
30.	Kasslin, toores — Caséine	—	—	105.	Vaskplekk, punane — Tôle de cuivre, rouge	185,00	185,00
31.	Munad, eksp. I s. — Œufs (d'exp.) I s.	—	—	106.	" valge — " " " " blanche	100,00	100,00
32.	" " " " " II s. — " " " " " II s.	—	—	107.	Tsinkplekk — " " " " zinc	60,00	68,00
33.	Suhkur, peen., Danzigi — Sucre en poud., de Dantzig	—	—	Küttesaad, õliid ja nende saadused — Combustibles, huiles et leur produits			
34.	" " " " " Saksaa — " " " " " d'Allem.	—	—	108.	Kivisüsi auru, Yorkshire — Houille de Yorkshire	—	27,50
35.	" " " " " Ameerika — " " " " " d'Amér.	—	—	109.	" " " " " Newcastle	27,00	25,87
36.	" " " " " Ts.-Slov. — " " " " " de T.-Slov.	42,57	42,38	110.	" " " " " sepa — Houille de Jorje	23,25	27,50
37.	" " " " " Vene — " " " " " de Russie	—	—	111.	Koka, valu — Coke de fonte	—	—
38.	" " " " " Poola — " " " " " de Pologne	—	—	112.	" " " " " gaasi — " gaz	50,00	50,00
39.	" " " " " Inglise — " " " " " d'Angleterre	—	—	113.	Põlevikvi, I s. A. — Schiste combustible I sorte A	8,00	8,00
40.	Širup, kartul, 42° — Sirop de pom. de terre 42°	25,00	25,00	114.	" " " " " I s. B. — " " " " I " B	—	—
41.	GIÜKOOS — Glucose	25,00	25,00	115.	" " " " " II s. — " " " " II " "	—	—
42.	Tea, lahtine, Pekoe broken, Java — Thé	—	—	116.	" " " " " III s. — " " " " III " "	—	—
43.	" " " " " Orango Pekoo, " " " "	5,25	5,25	117.	Põlevikviid — Houille de schiste combustible	4,40	4,40
44.	" " " " " Moning Hiina — " " " " " "	5,75	5,75	118.	Nafta, Poola — Naphte de Pologne	10,25	10,25
45.	Kohvi, Rio, Santos — Café de Rio, Santos	4,68	4,68	119.	" " " " " Ameerika — Naphte d'Amérique	10,25	10,25
46.	" " " " " Kesk-Ameerika sordid — Café d'Amér. Centr.	7,00	7,00	120.	Petrooleum, Vene — Pétrole de Russie	11,25	11,25
47.	Kakao, Inglise — Cacao d'Angleterre	—	—	121.	" " " " " Ameerika — Pétrole d'Amérique	11,25	11,25
48.	" " " " " Ameerika — " " " " " d'Amérique	—	—	122.	Bensin, Vene — Benzine de Russie	40,00 ¹⁾	40,00 ¹⁾
49.	" " " " " Hollandi — " " " " " d'Hollande	2,10	2,10	123.	" " " " " Poola — " " " " " Pologne	—	—
50.	Riis, Burma II — Riz de Burma II	45,50	45,68	124.	Masinõli, Poola — Huile à graiss. de Pologne	18,50	—
51.	Sool, lahtine, Saksaa — Sel d'Allemagne	2,50	2,50	125.	" " " " " Ameerika — Huile à graiss. d'Amérique	—	—
52.	" " " " " Vene (fr. Narva ja Isb.) — de Russie	2,50	2,50	Välisained — Engrais			
53.	" " " " " Poola — Sel de Pologne	—	—	126.	Superfosfaat, 18—20% — Superphosphate 18—20%	4,85	—
54.	Hearingad, Yarmouth, Matios — Harengs d. Yarm.	—	—	127.	Toomasjahu, 15—16% — Scorie Thomas 15—16%	—	—
55.	" " " " " Matius — " " " " " "	—	—	128.	Kaalsool, 30% — Sel de potasse 30%	10,65	—
56.	" " " " " Soti, Matios — Harengs d'Ecosse	38,50	38,50	129.	" " " " " 40% — " " " " " 40%	—	—
57.	" " " " " Matius — " " " " " "	42,50	42,50	130.	Kainit, 13—14% — Cisainite 13—14%	—	—
58.	" " " " " Norra — " " " " " de Norvège	—	—	131.	Eesti fosforit, 25—27% — Phosphor. du pays 25—27%	8,15	—
59.	" " " " " Kuningas — " " " " " "	—	—	132.	Salpester, Norra — Salpêtre de Norvège	—	—
60.	Sealiba — Viande de porc	0,52	0,49	133.	" " " " " Teilih 15,5% — Salpêtre de Chili 15,5%	—	—
61.	Loomallha — Viande de boeuf	0,30	0,31	Värvid ja muu keemikaup — Matières tinctoriales et autres produits chimiques			
62.	Õlkoogid, lina seemne — Tourteaux de graines d. lin	12,33	11,50	134.	Nigrosiin, veesulav. välim — Nigrosine fondante	0,00	6,00
63.	" " " " " pševalille — " " " " " " "	—	—	135.	Tsinkvalge, välimaa — Blanc de zinc, étranger	0,48	0,45
64.	" " " " " puuvilla — " " " " " " "	—	—	136.	Tinavalge, " " " " " plomõ	0,77	0,76
65.	" " " " " soja — " " " " " " "	—	—	137.	Coker, " " " " " " " " "	0,21	0,21
66.	" " " " " palmi — " " " " " " " "	—	—	138.	Feusooda — Soude	9,00	9,00
67.	Segajõusõõd I sort — Fourrage concentré mixte	—	—	139.	Seebikivi — Pierre de savon	31,25	31,00
68.	Nisulidid — Sons de froment	9,50	9,67	140.	Tuletükid — Allumettes	125,00	125,00
69.	Rukkiidid — Sons de seigle	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
70.	Lina seemne, õli 90% — Graines de lin	19,50	19,89	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
71.	" " " " " kivi 95% — Graines d. lin p. semence	27,50	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
72.	Lina, Liivi, R. — Lin de Livonie, R.	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
73.	" " " " " Pitseri, R. — " " " " " Pitseri, R.	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
74.	" " " " " Võru, R. — " " " " " Võru, R.	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
75.	" " " " " Tartu, R. — " " " " " Tartu, R.	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
76.	Takud, Odilla I — Etoupe de Codilla I	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			
77.	" " " " " II — " " " " " II	—	—	Lina seemne, lina, riie, paber ja nahk — Graines de lin, lin, tissus, papier et cuirs			

Hinnad on antud ühe kvintali (100 kg) kohta peale märgitute — Les prix sont indiqués par 100 kg each. Les cas marqués ci-après: ¹⁾ kg, ²⁾ kast 360 tk. — boîte à 360 caisses, ³⁾ tünn — baril, ⁴⁾ meetertonn (1 000 kg), ⁵⁾ meetre — mètre, ⁶⁾ tünn — barrel (170 kg), ⁷⁾ tuhat — mille, ⁸⁾ 5 000 toot — 5 000 boîtes, ⁹⁾ fr. Rakvere, ¹⁰⁾ välismaa — étranger.

Tab. 30. Tööstustettevõtted ja töölolu 1-ks jaanuariks 1936 a.
Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. janvier 1936.

Tööstuse arv Nombre d'entreprises	Tööstajate hulk Nombre général des travailleurs				Naised töölised — Dont ouvrières				Tööliste ja teenijate aluealla (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et servites	
	Töölised 1. detsembril 1935 — Au 1. décembre 1935	Töölised 1. jaanuaril 1936 — Au 1. janvier 1936	Teenistajate arv 1. detsembril 1935 — Au 1. décembre 1935	Teenistajate arv 1. jaanuaril 1936 — Au 1. janvier 1936	Teenistajate arv 1. detsembril 1935 — Au 1. décembre 1935	Teenistajate arv 1. jaanuaril 1936 — Au 1. janvier 1936	Teenistajate arv 1. detsembril 1935 — Au 1. décembre 1935	Teenistajate arv 1. jaanuaril 1936 — Au 1. janvier 1936		Teenistajate arv 1. detsembril 1935 — Au 1. décembre 1935
I. Müürid ja keevandused	111	2 891	224	416	2 033	2 891	2 437	196	92,6	18
II. Metalltööstus	17	1 477	20	259	1 321	1 477	1 063	298	80,3	40
III. Keraamika tööstus	40	4 673	101	198	4 616	4 673	4 078	63	83,3	80
IV. Kõrgkõrvaltööstus	13	1 883	60	67	1 356	1 883	1 182	222	98,2	1
V. Kõrgkõrvaltööstus	11	487	8	8	480	487	423	4	100,7	6
VI. Tekstiil- ja nahatööstus	11	2 283	333	324	1 100,1	2 283	1 825	148	100,0	72
VII. Puit- ja paberitööstus	2	2 815	107	248	2 074	2 815	2 320	245	93,0	22
VIII. Pabritööstus	12	2 160	88	62	2 131	2 160	1 889	80,4	98,4	19
IX. Pabritööstus	15	1 270	37	56	1 251	1 270	1 064	19	98,2	30
X. Tööl- ja maasäina- ja jookide tööstus	36	2 828	94	166	2 756	2 828	2 293	79	96,7	33
XI. Kehakatte- ja puukangade tööstus	6	1 516	307	307	1 228	1 516	1 302	85	100,0	14
XII. Ehitustööstus	34	2 317	501	1 110	1 708	2 317	1 995	1 386	99,9	36
XIII. Elektri- ja gaasitööstus	7	951	21	147	825	951	547	123	81,6	1
XIV. Puhastustööstus	3	99	3	1	101	99	95	2	102,2	—
Kokku suur- ja kesktööstus — Total	13	289 36 159	1 535	3 379 34 346	1804	31 950	1 482 30 138	1812	94,3	10 373
Sellest { ottevõtted 50 ja üle töökäyaga — les entreprises prises, ayant plus de 50 travailleurs . . .	137	3 184 80 770	1 214	2 508 20 478	1 292	95,8	27 268	13 007	96,2	262 371
Dont: { ottevõtted 20—49 töökäyaga — les entreprises ayant 20—49 travailleurs . . .	165	10 155 5 380	361	873 4 898	51,2	90,5	4 687	845	89,2	101 102
1935 a. detsembril arvad — Chiffres de décembre 1935	303	3 191 36 150	3 117	3 191 36 150	— 74	99,8	32 077	3 139	99,0	405 417
II. Industries extractives	6	385	—	30	80	385	385	—	94,7	—
I. Industrie minière . . .	7	321	—	30	82	321	272	—	82,2	10
II. Des métaux . . .	105	1 073	49	61	1 059	1 073	60	13	98,7	104
III. Céramique . . .	28	890	76	29	837	890	27	322	115,4	1
IV. Haute industrie . . .	24	243	8	8	240	243	7	316	101,5	10
V. Haute industrie . . .	47	503	27	18	512	503	17	462	99,7	9
VI. Textile et cuir . . .	88	909	59	137	841	909	120	790	92,7	22
VII. Industrie du papier . . .	13	1 272	—	6	123	1 272	—	—	111	—
VIII. Industrie du papier . . .	46	47	—	25	541	47	23	495	—	7
IX. Construction de vêtements et fab. des merceries etc.	270	58	385	100	2 345	58	307	90	100,6	35
X. Construction de vêtements et fab. des merceries etc.	92	2	51	212	812	92	216	780	113,2	25
XI. Industries électriques, à gaz d'éclairage et distillation d'eau . . .	28	2	96	145	381	2	143	338	86,9	5
XIII. Industrie du nettoyage . . .	7	59	—	6	53	59	6	39	88,7	1
XIV. Industrie du nettoyage . . .	24	173	—	12	169	173	10	156	90,7	—
Total	824	7 884	813	847 7 850	84	99,6	6 979	812	98,5	248
1935 a. detsembril arvad — Chiffres de décembre 1935	1 186	49 114 931	44 034	4 286 42 195	16 338	95,5	38 329	4 106	95,1	611 621
Uldse suur- ja kesktööstus — Grand total	40	12 824	754	501 7 884	330	101,4	6 708	535	104,0	348
Uldse suur- ja kesktööstus — Grand total	47	20 112 813	43 778	3 752 44 034	10 006	100,6	38 785	3 074	100,4	653

Arvestatama juba enim tegevust alustanud andmete puudumisel eelmainest kokkuvõtetist väljajäetud ettevõtted.

Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondliku elu nähtused 1923—36 a. —

Rahandus (milj. kr.) — Finance (en)

	Liikvel olev raha (kui 1-ks) Circulation fiduciaire (au 1 de mois)				Pangad (kui 1-ks) Banques (au 1 du mois)											Pankade vaheline arveldamine Mouvements de la chambre de compensation	
	Vahetusraha — Monn- et billets subsidiaires			Liikvel olev raha ja vahetusraha Circulation fiduciaire et monnaie des subsidiaires	Äriselise — Bilans		Hoigusum. — Dépôts			Laenuad — Prêts			Tšekide arv Nombre des chèques	Summa Montant			
	Eesti pangad Billets de la Banque d'Estonie	Kokku *) Total			Eesti pangad Kassades — Denes la caisse de la Banque d'Est.	Eesti pank	Erapangad	Ühispangad (21—26 tähta.) ²⁾	Pangad d'Estonie ⁴⁾	Pangad priides	Pangad kooperatiives	Eesti pank ⁵⁾			Erapangad	Ühispangad (21—26 tähta.) ²⁾	
		Kokku *) Total	Sellest: 1—2 krooni *) Don't: 1—2 kr.														Sellest: 1—2 krooni *) Don't: 1—2 kr.
Keskmiselt kuus 1925	.	.	.	35,4	6,4	83,4	82,5	10,0	17,5	.	52,0	32,9	.	4 447	8,5		
Moyenne mens. 1925	.	.	.	35,6	7,1	83,3	66,0	8,0	21,3	7,0	60,5	37,4	9,9	5 032	8,9		
1927	.	.	.	36,9	11,1	81,2	76,3	8,1	28,3	10,9	58,0	50,3	12,9	5 941	9,6		
1928	38,0	3,7	3,4	41,7	8,1	73,6	98,2	27,2	6,9	40,8	16,8	27,7	66,4	19,4	6 584	15,9	
1929	34,7	3,8	2,4	38,5	8,1	65,0	112,0	33,7	6,3	44,5	18,3	28,9	74,9	24,4	6 483	16,7	
1930	32,7	4,3	2,9	37,0	8,1	65,6	117,0	37,2	6,2	45,7	21,7	23,5	78,2	25,8	6 128	17,0	
1931	34,4	4,2	2,3	38,7	7,1	63,3	98,7	44,6	6,9	41,6	27,2	23,5	70,7	28,1	4 920	10,7	
1932	32,9	4,3	2,3	37,2	5,5	57,5	81,5	40,2	8,7	32,0	22,1	22,9	57,8	25,6	3 413	7,0	
1933	31,2	4,5	3,1	35,7	5,4	54,4	74,3	82,4	9,8	29,2	21,1	21,0	50,3	23,5	3 087	7,6	
1934	33,8	5,0	3,6	38,9	0,2	59,4	77,8	34,2	10,2	32,6	24,2	16,6	53,1	33,4	2 444	5,8	
1935	37,7	5,1	3,6	43,7	0,2	71,4	81,7	30,7	10,5	39,4	30,1	12,6	53,0	25,6	3 675	10,8	
Kokku 1. I kuni viimase andmetega kuuni incl. 1934	.	.	.	357,9	55,7	60,0	55,7	.	.	.	.	.	.	3 474	9,0		
1934 September — Septembre	32,9	5,0	3,7	37,9	5,6	56,4	75,3	35,4	10,2	33,8	25,3	12,8	51,6	23,3	3 474	9,0	
Oktoober — Octobre	33,7	5,2	3,7	38,9	5,6	61,0	75,7	35,7	9,6	33,8	25,6	13,4	51,9	23,7	9 736	11,1	
November — Novembre	36,2	5,3	3,3	41,5	5,9	62,5	76,1	36,1	9,0	33,6	26,0	14,1	52,6	23,6	3 922	10,1	
Detsember — Décembre	30,0	5,2	3,8	34,9	6,4	64,2	76,8	36,0	9,4	35,2	26,7	15,0	52,0	23,6	3 548	9,1	
1935 Jaanuar — Janvier	30,7	5,1	3,8	34,5	6,3	63,2	79,1	36,7	12,4	36,8	25,1	16,6	52,5	23,9	9 389	7,6	
Febbruar — Février	30,0	4,9	3,5	34,9	5,4	60,7	77,9	37,2	10,1	36,5	23,5	14,1	52,0	24,2	3 067	7,4	
Märts — Mars	37,7	5,0	3,8	42,7	6,7	67,8	79,1	37,8	10,2	37,3	23,8	14,1	53,7	24,7	3 504	9,1	
Aprill — Avril	37,7	5,0	3,6	42,7	7,5	67,8	81,3	38,3	10,6	37,8	23,8	14,2	55,1	25,2	3 403	9,1	
Mai — Mai	38,6	5,0	3,6	43,6	6,8	69,7	82,8	38,7	10,5	38,2	23,6	13,8	55,5	25,2	3 748	9,6	
Juuni — Juin	37,9	5,0	3,6	42,2	6,5	68,5	82,7	39,4	11,5	39,8	23,8	13,4	55,3	25,3	3 476	11,0	
Juuli — Juillet	36,0	5,0	3,5	41,0	6,0	70,2	83,4	40,6	11,5	40,7	23,8	10,7	55,0	25,7	3 806	10,4	
August — Août	38,5	5,0	3,5	43,5	6,6	71,7	82,0	41,1	11,5	41,1	23,5	9,9	54,2	25,7	3 889	10,4	
September — Septembre	37,3	5,2	3,6	42,5	6,1	73,3	82,4	41,4	10,4	40,8	23,6	10,4	53,6	26,1	3 803	11,3	
Oktoober — Octobre	35,1	5,3	3,7	42,4	6,3	75,7	82,6	41,3	9,8	40,8	23,7	10,7	53,0	26,3	4 186	11,4	
November — Novembre	40,1	5,4	3,8	45,5	6,5	76,9	82,6	41,6	8,4	41,1	23,3	11,4	52,9	26,9	4 355	13,2	
Detsember — Décembre	30,9	5,3	3,8	34,1	7,2	79,8	84,9	41,8	0,1	41,8	23,9	14,2	53,8	27,9	3 771	12,5	
1936 Jaanuar — Janvier	40,0	5,2	3,7	45,2	.	83,7	.	.	14,2	.	22,9 ⁶⁾	.	.	.	.		

Väliskaubandus (järg) —

	Tuh. kr (en 1 000 kr)		Tähtsamad väljaveoonad (tonnides) — Articles princip. d'export. (en tonnes)				Tähtsamad sisseveoonad (tuh. kr) — Articles principaux										
	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
Keskmiselt kuus 1925	162	—	670	3 434	537	1 096	1 980	86	74	272	440	137	1 207	237	268	198	
Moyenne mens. 1925	170	—	990	4 272	724	884	899	86	99	277	492	164	761	218	22	211	205
1927	125	0	830	3 233	826	1 340	2 971	98	70	178	592	95	752	243	29	336	173
1928	81	0	520	2 067	935	1 900	3 172	109	134	247	650	98	916	838	30	800	149
1929	79	3	541	1 969	1 030	1 859	1 112	75	101	221	490	105	938	258	93	321	169
1930	44	3	425	1 184	1 172	2 085	935	69	113	136	424	99	687	183	64	327	133
1931	37	12	373	1 180	1 204	1 869	2 208	42	92	98	316	31	281	105	68	184	103
1932	10	16	203	300	1 044	1 767	1 403	42	189	9	178	48	209	108	78	152	47
1933	11	38	253	351	769	1 883	393	69	123	28	109	52	206	116	50	197	58
1934	22	57	333	470	843	2 891	581	80	175	45	227	67	483	190	97	262	63
1935	1	42	425	47	903	4 001	1 074	113	187	56	213	79	571	137	117	418	77
Kokku 1. I kuni viimase andmetega kuuni incl. 1934	25	408	5 007	5 708	10 833	48 013	12 839	1 360	2 240	669	2 651	943	6 848	1 648	1 403	5 015	923
1934 Oktoober — Octobre	16	64	3 992	5 708	10 118	34 602	9 976	958	2 101	542	2 722	802	5 791	2 275	1 158	3 143	761
November — Novembre	6	50	293	129	720	1 509	2 161	78	158	24	211	72	811	237	98	223	87
Detsember — Décembre	4	51	670	96	518	542	779	65	204	37	101	53	390	164	82	282	199
1935 Jaanuar — Janvier	1	91	600	15	495	—	—	—	—	15	151	96	665	76	106	294	206
Febbruar — Février	8	44	920	176	440	—	—	—	—	65	163	25	143	50	500	105	115
Märts — Mars	3	85	234	79	453	140	750	90	107	11	172	93	674	562	114	245	23
Aprill — Avril	—	16	1 005	—	782	3 023	564	83	113	13	204	43	630	922	137	230	27
Mai — Mai	—	14	732	—	901	6 886	2 491	102	109	10	225	109	655	70	140	456	54
Juuni — Juin	—	13	327	238	1 141	8 192	3 622	113	86	8	187	84	374	118	110	592	67
Juuli — Juillet	—	35	125	—	1 433	6 077	776	163	200	64	270	106	806	36	109	472	83
August — Août	—	56	133	—	1 389	6 194	21	118	183	173	305	79	593	105	120	476	43
September — Septembre	—	67	118	—	1 252	5 950	—	158	224	187	268	86	503	50	113	598	182
Oktoober — Octobre	—	50	5	—	1 131	5 480	377	114	317	86	274	74	598	63	129	508	48
November — Novembre	—	53	220	—	783	3 613	1 520	114	242	61	157	86	613	94	125	503	84
Detsember — Décembre	—	37	582	—	588	1 064	2 067	120	273	61	216	58	417	38	80	488	199

¹⁾ 1. aprillist. ²⁾ Ilma Eesti pangas kaesades olnud vahetusrahata. ³⁾ 1931 a. — 25 ühispanka. ⁴⁾ Ilma Välitause jooksva arveta. ⁵⁾ Ühes Välitause laenuga. ⁶⁾ Sellest kantud üle muudest aktivitest 3,4.

Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1923-36.

millions kr.)				Väliskaubandus — Commerce extérieur																					
Protestitud välkid Effets prot.		Rahakursus (ostjad) Cours du change			Sellest — Dont				Tähtsamad väljaveoalined (tuh. kr.) Articles principaux d'exportation (en 1 000 kr.)																
Summa — Montant		100 Dollar (kr)	100 dollar (kr)	100 naesterling (kr)	Utläbrikke 1 000 kr. Total (en 1 000 cour.)			Sissevedu Importation	Väljavedu Exportation	Väljaveo % sisseveost % de l'exportation à l'importation	Sissevedu tn. Importation (en tn.)	Väljavedu tn. Exportation (en tn.)	Või — Beurre	Munaid — Oeufs	Kartulid — Pommes de terre	Lihja ja lihakaup Viandes	Toornahad Cuir bruts	Metsamaaterjal Produits forestiers	Vinaser (paead ja too- hõhpad) — Pluques en bois et toris de chaises	Alajehed ja trüki- paber — Papier	Lina ja taskud Lin et draps	Kunstisavv — Succé- donnés de celluloid	Puuvillalong ja -nõit Fij de coton	Puuvilliarie Tissus de coton	Linane riie ja lame Tissus de lin gros
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			
2 457	0,9	372	1 798	16 009	8 040	8 053	—	30 512	31 245	1 775	128	142	162	62	1 014	867	853	1 105	—	580	318	79			
3 400	0,8	372	1 808	15 984	7 994	8 020	—	32 750	36 521	1 981	77	42	252	75	1 109	868	748	1 056	—	307	782	57			
3 900	0,9	372,12	1 809	16 540	8 035	8 215	—	30 752	43 759	2 305	134	195	322	110	1 176	414	597	934	0	375	727	90			
3 763	0,9	372,54	1 813	21 540	10 942	10 592	—	30 135	49 259	2 755	196	324	429	181	1 793	463	558	817	3	388	785	70			
6 982	1,6	374,07	1 817	20 237	10 243	9 789	—	41 754	37 016	2 959	195	94	256	153	1 225	405	463	767	18	542	748	104			
7 690	1,6	374,50	1 821	16 034	8 198	8 036	—	41 332	32 134	2 630	172	47	178	95	789	368	449	344	20	507	855	136			
7 429	1,6	373,99	1 798	11 025	5 102	5 223	—	30 997	33 051	2 138	119	108	219	46	473	239	219	161	98	122	279	58			
5 567	1,0	372,46	1 298,4	6 620	3 072	3 543	—	18 405	20 892	1 293	91	61	209	17	196	173	72	135	89	69	198	35			
3 202	0,6	371,17	1 652,4	7 049	3 253	3 796	—	18 260	26 836	1 019	111	—	—	—	—	172	80	127	48	60	224	40			
2 171	0,4	355,70	1 810,1	10 354	4 006	5 743	—	23 776	43 444	992	153	20	312	51	1 055	269	116	267	74	260	390	89			
2 096	0,4	368,75	1 811,0	12 406	5 730	6 677	—	24 682	—	1 352	222	44	393	65	715	923	118	502	123	262	309	57			
—	—	—	—	148 875	68 757	80 118	—	296 178	477 653	16 224	2666	525	4715	781	8 575	3 876	1 420	6 010	1 481	3 145	3 709	635			
—	—	—	—	124 248	55 275	68 973	—	253 900	521 323	11 780	836	241	3739	614	12 659	3 231	1 413	3 204	883	3 124	4 318	812			
2 003	0,3	361,88	1 811,0	13 030	4 593	8 487	136	22 989	71 086	1 239	334	0,1	241	40	1 400	228	102	78	75	333	372	50			
2 140	0,4	365,92	1 811,0	13 307	5 989	7 318	122	24 568	69 589	1 426	408	13	345	42	970	309	137	76	91	414	412	94			
2 107	0,3	362,23	1 811,0	11 361	5 624	5 737	102	30 855	32 737	1 143	117	90	292	62	706	284	120	279	57	330	510	85			
1 878	0,3	365,26	1 811,0	10 210	4 562	5 449	124	26 924	32 413	849	53	35	433	18	845	314	119	667	97	562	376	49			
2 237	0,4	369,23	1 811,0	10 891	4 954	5 697	120	26 432	36 056	798	—	—	—	—	—	83	340	14	561	811	140	205			
1 801	0,3	370,75	1 811,0	8 399	4 207	4 822	112	12 245	19 070	850	—	—	—	—	—	—	298	35	202	89	1102	205			
1 851	0,3	373,98	1 811,0	9 543	5 570	3 973	71	17 971	17 338	608	5	32	373	24	883	323	104	285	113	187	136	53			
1 510	0,3	375,91	1 811,0	12 125	5 277	6 543	130	19 943	30 850	1 002	94	17	387	96	210	315	117	1 187	86	362	417	92			
1 962	0,3	370,08	1 811,0	12 619	6 131	6 439	106	25 628	41 191	1 073	313	79	185	176	949	299	121	875	98	266	339	40			
2 054	0,3	366,13	1 811,0	12 904	5 090	7 314	154	21 860	60 063	1 450	308	149	521	113	760	321	112	408	119	203	323	66			
2 145	0,3	364,74	1 811,0	13 352	5 922	7 930	134	23 038	63 953	1 973	272	31	198	38	1 614	331	118	140	103	263	355	65			
2 245	0,4	363,74	1 811,0	13 680	5 769	8 111	141	25 241	66 944	2 034	405	0,4	341	50	1 572	325	112	169	120	281	380	47			
2 288	0,4	366,24	1 811,0	13 458	6 680	6 778	101	37 224	41 805	2 205	442	—	—	—	—	37	50	54	755	337	130	167			
2 505	0,5	368,35	1 811,0	13 360	6 473	6 867	106	20 904	30 336	2 038	432	6	308	95	367	331	138	7	162	320	121	74			
2 368	0,5	366,92	1 811,0	13 822	6 559	7 283	111	25 462	39 099	1 370	294	58	427	36	645	349	109	263	154	279	374	56			
1 860	0,3	366,23	1 811,0	13 517	6 125	7 392	121	39 325	30 305	993	101	120	967	5	433	277	132	688	130	215	463	46			

Commercie extérieur (suite)										Raudteed — Chemins de fer											
d'importation en (1 000 kr.)				Tähtsamad sisseveoalined (tonnides) Articles principaux d'import. (en tonnes)						Laiarööpmeline — Voie large						Kitsarööpmeline Voie étroite					
Kõrvalt — Jute	Petrooleum	Väetised Engrais	Kangas Kummi ja kum- missaadused Couture et articles en caoutchouc	Toornahad Cuir bruts	Vill	Lõine	Draht — Jute	Heeringas Harengs	Suhkur Sucre	Puuvill Coton	Kivisüsi ja kolea Houille et coke	Transiit (tonnides) Transit (en tonnes)	Raisjate arv (tuh.) — Nombre de voyageurs (mille)	Raisjate arv (mille) — Voyageurs — km (millions)	Kaubavedu (tuh.) tonnides Trafic de mar- chandise (mil- liers de ton.)	Kaubavedu mille tonn-km Trafic de mar- chandise (mil- liers de ton.-km)	Raisjate arv (tuh.) — Nombre de voyageurs (mille)	Kaubavedu (tuh. tonn.) Trafic des mar- chandise (mil- liers de ton.)			
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56			
40	107	202	77	201	15	65	868	1 528	447	7 200	5 171	—	391	18	104	11	112	48			
41	122	168	111	222	21	56	988	1 738	387	7 607	6 527	—	377	17	117	11	116	50			
73	132	173	150	127	23	92	671	1 844	458	8 028	5 709	—	392	13	121	14	110	54			
74	132	240	182	214	25	159	930	2 053	449	7 933	6 560	—	411	16	152	16	116	62			
111	134	222	227	156	18	208	865	2 278	498	8 705	2 431	—	455	19	167	17	124	79			
74	157	183	166	127	23	176	543	2 520	406	7 967	6 531	—	421	17	142	16	107	67			
84	116	125	184	57	23	250	297	2 505	272	7 905	9 986	—	549	16	144	18	89	85			
45	62	84	80	80	28	209	42	1 643	277	4 121	5 238	—	593	14	109	13	81	58			
44	67	106	77	52	31	181	126	1 567	271	4 210	2 774	—	533	14	106	12	81	60			
44	87	169	114	85	25	193	263	1 737	377	3 626	1 579	—	610	17	140	17	91	78			
62	83	164	129	144	39	202	841	1 944	444	4 741	465	—	669	17	136	15	98	70			
627	994	1093	1 542	1781	472	2 421	4 088	23 330	5 330	56 892	5 580	—	8 017	213	1 647	181	1 182	951			
527	1043	1906	1 962	1022	298	2 199	3 158	20 845	4 521	42 311	18 948	—	7 317	1 683	1 683	1 098	1 096	870			
93	124	35	283	109	21	151	511	1 649	490	3 002	1 351	—	579	14	142	16	73	77			
74	106	110	139	99	25	315	145	1 901	594	3 004	744	—	574	13	133	16	78	61			
43	94	75	128	106	19	189	220	1 527	293	3 377	6 005	—	646	17	107	12	102	54			
33	97	136	69	130	39	136	95	1 444	505	11 736	267	—	554	13	136	14	78	81			
110	59	158	50	101	26	493	177	1 331	399	230	205	—	549	12	134	15	73	76			
19	58	378	171	110	34	68	92	1 647	426	1 643	188	—	596	14	154	19	90	91			
63	31	292	131	103	28	265	183	1 936	435	1 974	13	—	664	18	125	16	111	71			
32	43	231	181	105	34	140	98	1 984	448	3 001	2 061	—	686	16	147	17	85	84			
46	24	14	68	127	41	169	67	1 466	297	2 335	755	—	813	24	136	15	121	63			
57	61	130	79	150	61	224	352	2 375	621	3 375	536	—	691	22	114	12	115	70			
33	120	229	86	146	37	110	859	2 816	427	2 745	684	—	684	23	136	15	115	83			
106	144	154	214	133	54	374	866	2 451	404	10 363	263	—	766	20	150	16	97	71			
22	106	—	297	215	41	72	535	2 450	478	2 514	270	—	629	16	151	16	89	70			
24	173	152	119	199	37	61	421	1 493	500	4 282	138	—	848	15	144	15	88	64			
78	78	89	125	202	40	239	363	1 887	848	11 004	201	—	743	19	121	13	115	46			

Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie 1923-36 (suite).

Tööstus - Industrie)

Table with multiple columns: Töötajate arv suurtoöstuses (N. des travailleurs dans les grandes entreprises), Tööbõrside tegevus (Activité des bourses du travail), Toodang (aktiivjalused ettevõtted) (Production des entreprises soumises à l'accise). Rows include various industrial products like flour, sugar, and alcohol.

Suurtüügindeksid (geom. keskm.) - N.-indices des prix de gros (moy. géom.)

Elumaksumusindeksid (geom. keskm.) - Nombres-indices du coût de la vie (moy. géom.)

Large table with multiple columns: Üldindeks (N.-indice général), Sellist-Dont (Mouvement des prix des articles principaux), and various sub-categories like food, clothing, and housing. Includes a 1913 = 100 index.

1) II poolaasta keskmine. *) I poolaasta keskmine. *) Üürisaduse kohaselt - D'après la loi sur loyers. **) Maist alates vabatüüri järgi - A partir de mai d'après les données réelles.

Tab. 29. a) Töötgurg jaanuaris 1936 a. — Marché du travail en janvier 1936.

	A. Töötgute arv — Nombre des chômeurs									B. Töövõtjate arv Demandeurs d'emploi enregist.				Väärde (A+B) Gr. total (A+B)
	Mehed — Hommes			Naised — Femmes			Kokku — Total			Mehed Hommes	Naised Femmes	Kokku Total		
	I liik	II liik	Kokku	I kategoorie	II kategoorie	Total	I liik	II liik	Kokku					
Jäi üle eelmisest kuust — Restés de mois précédent	148	53	201	507	104	701	745	217	962	703	342	1 045	2 007	
Registreeriti I. korda aastas — Enregistrés (I fois au cours de l'année)	266	180	446	236	149	385	502	320	821	721	461	1 182	2 018	
Tulnud tagasi töölt — Reintés du travail journal.	93	4	97	433	68	549	578	70	646	266	98	364	1 010	
Väljalangenuist registreeriti uuesti — Rayés enreg. de nouveau	43	19	62	131	42	173	174	61	235	98	61	159	304	
Kokku — Total	550	356	906	1 447	421	1 868	1 997	677	2 674	1 788	962	2 750	5 424	
Paigutati tööle (I korda aastas) ¹⁾ — Placés (I fois) ¹⁾	126	43	169	328	57	385	454	100	554	327	171	498	1 052	
Paigutati tööle teist või enam korda aastas — Placés (II et plus fois) ¹⁾	109	10	119	530	63	599	645	73	718	190	51	241	959	
Langes välja — Rayés de listes	111	63	179	168	96	264	279	164	443	436	218	654	1 097	
Kokku — Total	346	121	467	1 032	216	1 248	1 378	337	1 715	953	440	1 393	3 108	
Registreer. 31. I 1936 — Enregistrés au 31. I 1936	204	135	339	415	205	620	619	340	959	835	522	1 357	2 316	
Sellist — Dont d'après les bourses:														
Tallinna linna tööbõrs	127	76	203	75	87	142	202	143	345	501	182	683	1 028	
Nõmme „	19	8	27	23	20	43	42	28	70	81	33	114	184	
Tartu „	—	—	—	74	41	115	74	41	115	197	218	415	530	
Narva „	24	32	56	18	16	34	42	48	90	6	16	21	111	
Rakvere „	—	—	—	21	3	24	21	3	24	0	8	14	38	
Pärnu „	5	1	6	77	31	108	82	32	114	30	40	70	193	
Palde „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Türi „	—	2	2	10	8	18	10	10	20	—	—	—	20	
Tapa „	1	—	—	1	—	1	1	—	1	—	2	2	3	
Viljandi „	2	—	2	22	4	26	24	4	28	—	1	1	29	
Põltsamaa „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Valga „	7	—	7	50	2	61	66	2	68	4	21	25	98	
Tõrva „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Võru „	20	16	36	35	13	48	55	29	84	2	1	3	87	
Petseri „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Haapsalu „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kuressaare „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

1) Arvestus aasta loetakse 1. VIII. — 31. VII.

b) Tööle paigutatud ja nimekirjast kustutatud töötud jaanuaris 1936 a. — Chômeurs placés et rayés en janvier de 1936.

	Tööle paigutatud — Placés pour l'occupation aux								Kokku tööle paigutatud — Non placés					
	erata töödele travaux privés		avalikele töödele travaux publics		hädababitöödele — trav. organisées p. assist.		Kokku Total		Nimekirjast kustutat. — Rayés de listes		Töötuid Chômeurs		Töövõtjaid Demand. d'empl. enreg.	
	M.	N.	H.	F.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
1. Põllu- ja aiandöölisel — Ouvriers agric. et hortico.	2	1	—	—	2	—	4	1	11	—	6	3	40	40
5. Metalltöölisel — Ouvriers en métaux	3	—	2	—	2	—	7	—	1	—	8	—	33	—
9. Ehitustöölisel — Ouvriers dans construction	22	—	11	—	—	—	38	—	11	—	10	54	89	—
11. Puutöölisel — Ouvriers dans l'ind. du bois	2	—	—	—	—	—	2	—	4	—	4	—	10	—
20. Kantselei- ja kontoriametnikud — Empl. de bureau	4	5	3	—	0	16	16	21	4	17	13	70	40	68
24. Majateenijad — Service domestique	1	1	—	—	—	6	1	7	—	3	2	18	4	71
25. Lihttöölisel — Journaliers	72	70	99	64	26	648	107	782	127	214	279	401	505	313
26. Muud töölised — Autres ouvriers	7	8	7	—	0	165	23	173	21	23	17	74	96	80
Kokku — Total	113	95	122	64	53	835	288	984	179	264	339	620	835	522
Detsember — Décembre 1935	67	218	16	39	6	428	89	685	40	198	201	761	703	342

c) Vabade kohtade arv jaanuaris 1936 a. — Offres du travail en janvier 1936.

	Vabu kohti 1. I 1936 Places vacantes au 1. I 1936		Tööpakkumiste arv N. des offres		Tööpakkumisi võetud tagasi Offres retirées		Rahuldatud töötõu nõudmiste arv — Offres satisfaites				Vabu kohti 1. II 1936 Places vac. au 1. II 1936	
	M.	N.	H.	F.	M.	N.	Töövõtjatega Par demand. d'empl. enreg.		Töötutega Par chômeurs		M.	N.
							M.	N.	M.	N.		
1. Põllumajandus ja aiandus — Agricult. et horticulture	2	14	119	217	6	38	105	116	2	48	8	29
2. Metsandus — Exploitation des forêts	3	151	447	4	1 024	—	148	—	21	—	2 405	—
10. Puittööstus — Industrie du bois	—	—	15	3	—	—	15	—	—	—	—	—
16. Ehitustööstus — Constructions	—	—	137	38	21	—	45	15	50	23	21	—
19. Kauband, iseloomuga ettev. — Commerces	—	—	52	7	1	—	40	3	11	4	—	—
20. Transport ja side — Transport et comm.	—	—	34	71	—	—	27	10	7	61	—	—
24. Maja- ja isikuteenistus — Service domest.	—	—	34	34	—	—	22	24	12	8	—	2
25. Riikl. asutised, mis ei kuulu eelm. tööhärr.	—	—	44	22	—	—	1	1	43	21	—	—
26. Omavalits. asutised — Service municip.	—	—	164	266	—	—	53	21	109	219	2	27
27. Muud — Autres industries	15	—	94	636	1	—	61	28	83	598	14	10
Kokku — Total	3 168	14	1 140	1 296	1 033	38	517	222	288	984	2 450	68

PRINCIPAUX ARTICLES PUBLIÉS DANS LE RECUEIL MENSUEL.

MÉTHODOLOGIE.

La vie économique de l'Estonie en 1930	Nr. 112(3),	page 133—147
Recensement agricole de 1929	" 88(3),	" 133—141
Convention concernant l'unification des méthodes des statistiques économiques	" 87(2),	" 69—80
Influences internationales sur l'organisation des statistiques nationales	" 76(3),	" 161—170
Développement des statistiques en Estonie	" 75(2),	" 65—72
Relation de la population aux travaux statistiques en Estonie	" 75(2),	" 72—81
La IV conférence estono-lettonne des statisticiens	" 94(9),	" 481—485

DONNÉES INTERNATIONALES.

Production et commerce du monde dans le seigle et froment	Nr. 100(3),	page 169—175
Commerce extérieur des pays Baltes de 1924—29	" 99(2),	" 57—69
Quelques comparaisons entre les États Baltes de 1920—26	" 72(11),	" 620—633

POPULATION.

Tables de mortalité pour l'Estonie	Nr. 169(12),	page 1—6
Naissances, décès, mariages et mouvement de la population en 1934	" 168(11),	" 541—562
Changements de domicile entre 1922 et 1934	" 166(9),	" 421—426
Émigration en 1934	Nr. 164(7)-165(8),	" 367—370
Population des villes et bourgs en 1933—34	Nr. 164(7)-165(8),	" 361—366
Nationalité (ethnique) de la population	Nr. 164(7)-165(8),	" 353—361
Dépores de 1920—33	Nr. 163(5),	" 260—264
Langue habituelle et connaissance des langues étrangères	" 162(5),	" 229—233
Mouvement de la population traversant la frontière en 1934	" 160(3),	" 154—157
Résultats du II recensement de la population de l'Estonie	" 158(11),	" 567—568
Taille, poids et les mesures de la tête et du thorax des étudiants de l'Université de Tartu	Nr. 152(7)-153(8),	" 367—368

INSTRUCTION PUBLIQUE.

Écoles primaires et secondaires en 1934/35	Nr. 170(1),	page 601—626
État économique des étudiants de l'Université de Tartu en 1932/33	Nr. 164(7)-165(8),	" 341—353
Jardins d'enfants de 1933/34	Nr. 161(4),	" 195—200
Écoles de continuation en 1933/34	" 159(2),	" 91—98
Bibliothèques populaires en 1933/34	" 159(2),	" 81—84
Marché du livre et la presse périodique	" 156(11),	" 573—581
Bibliothèques scolaires	" 145(12),	" 628—634
Internats des écoles primaires à la campagne	" 143(10),	" 523—528
Établissements scolaires pendant l'année scolaire de 1930/31	" 134(1),	" 15—26
Locaux d'enseignement des écoles primaires et secondaires et conditions sanitaires en 1930/31	" 126(5),	" 286—303
Bâtiments et terrain des écoles primaires et secondaires en 1930/31	" 127(6),	" 355—368
Universités de Tartu en 1934	" 163(6),	" 296—304
Sociétés de culture intellectuelle	" 137(4),	" 189—198

TRAVAIL ET SALAIRES.

Gains dans l'industrie en 1934	Nr. 162(5),	page 236—250
Grèves dans l'industrie en 1934	" 162(5),	" 233—235
Chômage en hiver 1933/34	" 158(1),	" 1—14
Accidents du travail de 1932—33	Nr. 152(7)-153(8),	" 372—379
Travaux publics de 1932/33—1933/34	152(7)-153(8),	" 363—368
Inspection du travail en 1933	Nr. 160(5),	" 251—261
Conditions du travail dans l'industrie en I semestre de 1933	" 144(11),	" 582—587
Chômage à la campagne en hiver de 1931/33	Nr. 138(7)-129(8),	" 335—396
Assurance-maladie en 1931	Nr. 133(12),	" 713—724
Activité industrielle en 1931	" 124(3),	" 159—160
Nombre des salariés et l'emploi de la main-d'œuvre	" 114(5),	" 257—263
Chômage dans les villes en 1931/3	Nr. 128(7)-129(8),	" 396—412
Jeunes chômeurs	" 128(7)-129(8),	" 412—414
Durée du travail dans l'industrie en 1932	Nr. 139(6),	" 314—321
Salaires des ouvriers agricoles	" 114(5),	" 312—316
Conditions du travail et salaires des marins de 1932/33	Nr. 140(7)-141(8),	" 362—364
Femmes, mineurs et vieillards dans la grande industrie	Nr. 114(5),	" 322—327

HYGIÈNE PUBLIQUE.

Causes de décès en 1934	Nr. 169(12),	page 30—39
Cas des infirmités d'après les données du recensement de I. III 1934	" 170(1),	" 646—649
Maladies contagieuses en 1934	Nr. 164(7)-165(8),	" 370—373
Activité des établissements des bains de boue et de mer en 1925—34	Nr. 163(5),	" 256—260

Mortalité des nourrissons en 1933	Nr. 161(4),	page 206—209
Activité des pharmacies en 1929—33	" 159(2),	" 64—66
État hygiénique des écoliers en 1930/31—1932/33	" 156(11),	" 568—572
Sages-femmes de 1931—34	" 151(6),	" 324—325
Maladies vénériennes de 1928—32	" 147(2),	" 85—90
Maladies et morbidité des membres des caisses-maladie	Nr. 140(7)-141(8),	" 371—380
Tuberculose en 1930 et 1931	Nr. 127(6),	" 338—342
Médecins en Estonie en 1932	" 131(10),	" 535—536
État sanitaire de l'armée en 1931	" 131(10),	" 587—602

ASSISTANCE.

Assistance publique et protection de l'enfance en 1929/30	Nr. 123(2),	page 104—112
---	-------------	--------------

CRIMINALITÉ ET SINISTRES.

Accidents des voitures à moteur et infractions aux règlements de route en 1934	Nr. 167(10),	page 484—486
Délits et infractions aux lois en 1934	Nr. 164(7)-165(8),	" 379—383
Incendies en 1934	Nr. 161(4),	" 201—205
Accidents de 1930—33	Nr. 152(7)-153(8),	" 392—397
Suicides en 1933	" 152(7)-153(8),	" 380—382
Justice criminelle et civile	Nr. 126(5),	" 261—271
Prisonniers de 1930—32	" 130(9),	" 532—534

INDUSTRIE.

Production et main-d'œuvre dans les grandes entreprises industrielles en 1933	Nr. 161(4),	page 179—194
Importances relatives des entreprises moyennes et petites et de l'artisanat dans l'industrie	" 144(11),	" 580—581
Industrie moyenne en 1928	" 101(4),	" 218—220
Consommation des combustibles dans l'industrie en 1928	Nr. 104(7)-105(8),	" 411—414
Machines motrices et emploi de la force mécanique dans les grandes entreprises industrielles en 1928	Nr. 108(11),	" 605—608
Localisation des entreprises industrielles d'après des villes, bourgs et campagne en 1930	" 130(9),	" 524—531

COMMERCE EXTÉRIEUR.

Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1934	Nr. 170(1),	page 13—29
Influence des traités commerciaux dans l'importation de l'Estonie	" 115(6),	" 393—404
Exportation des produits industriels en 1927 et 1928	" 95(10),	" 554—557

PRIX.

Coût de la vie en villes 1922—29	Nr. 90(5),	page 285—289
Prix journaliers du bétail en 1928	" 89(4),	" 229—231
Nombre indices des prix de gros et du coût de la vie de 1913—28	" 77(4),	" 261—269
Coût comparé des diverses denrées alimentaires d'après leur valeur nutritive 1922—27	" 63(7),	" 389—392
Nombres-indices pondérés des prix des produits agricoles	" 65(4),	" 219—220

TRANSPORTS ET COMMUNICATIONS.

Lignes d'autobus de 1934/35	Nr. 163(11),	page 575—579
Postes, télégraphes, téléphones et radio pendant l'année budgétaire de 1933/34	" 167(10),	" 487—526
Véhicules à moteur, le I. IV 1935	" 167(10),	" 482—484
Exercice des chemins de fer en 1934/35	" 166(9),	" 427—462
Voies navigables intérieures en 1934	" 162(5),	" 251—256
Mouvement des voitures automobiles traversant la frontière	" 161(4),	" 212—213
Transports aériens en 1934	" 161(4),	" 209—212
Atariés enregistrées dans les eaux estoniennes en 1933	Nr. 152(7)-153(8),	" 552
Marine marchande le I. I 1934	" 162(7)-163(8),	" 351—356
Navigaton et transports maritimes en 1934	Nr. 163(6),	" 307—320
Trafic des marchandises par chemins de fer en 1929/30	" 110(1),	" 31—48

ASSURANCES.

Sociétés d'assurance en 1933	Nr. 160(3),	page 140—153
Pensions le I. I 1933	" 137(4),	" 214—219
Assurance-maladie en 1927 et 1928	" 96(10),	" 567—574

CRÉDIT ET CAPITAL.

Recettes et dépenses des banques privées et des banques coopératives en 1934	Nr. 167(10),	page 477—481
Lombards en 1934	Nr. 164(7)-165(8),	" 374—378
Crédits accordés aux exploit. nouvel. lem. fondées de 1921—28	Nr. 94(9),	" 454—485
Banque nationale de crédit à long terme 1928	" 89(4),	" 243

FINANCES.

Recettes et dépenses des administrations d'arrondissement en 1933/34	Nr. 170(1), page 7—17
Recettes et dépenses des administrations de commune en 1933/34	169(12), „ 627—641
Recettes et dépenses des villes et bourgs en 1933/34	Nr. 163(11), „ 504—575
Balance de paiements en 1934	Nr. 164(7)-165(8), „ 363—390
Charge des impôts en 1930/31 et encaissement des impôts pour l'État de 1929/30—32/33	130(6), „ 306—310
Impôt sur patentes commerciales	130(9), „ 506—510
Impôt sur le revenu en 1930	113(4), „ 215—224
Impôts des entreprises anonymes et coopératives de 1927—29	113(4), „ 225—236

COOPÉRATION.

Sociétés de consommation en 1926	Nr. 73(12), page 725—727
----------------------------------	--------------------------

AGRICOLE.

Rentabilité des exploitations agricoles en 1934/35	Nr. 170(1), page 40—45
--	------------------------

Vente aux enchères des propriétés agricoles en 1934

Vente aux enchères des propriétés agricoles en 1934	Nr. 160(12), page 641—645
Pêche en 1934	160(3), „ 117—125
Rentabilité de l'élevage de poules en 1934	159(2), „ 85—91
Forêts de l'État et l'économie forestière en 1933/34	159(2), „ 67—63

VARIA.

La vie religieuse de 1930—34	Nr. 160(3), page 126—130
Production et consommation des boissons alcooliques en 1933	Nr. 152(7)-153(8), „ 382—387
Tourisme de 1927—30	Nr. 112(3), „ 174—176
Construction des maisons d'habitation dans les villes et bourgs de 1930—31	132(11), „ 666—669
Contrabande de 1922—30	122(1), „ 44—94
Stations balnéaires, estivales et de villégiature en 1932	139(6), „ 310—313
Fonctionnement du fond de culture	124(3), „ 161—168

LISTE DES ÉDITIONS DU BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE.

Type A. DÉMOGRAPHIE.

Volume I. Annuaire de la statistique d'instruction publique	Pages 288+186, 1924.	Kr. 6.—
II. Naissances, décès, mariages et mouvem. de la population	52+54, 1925.	3.—
III. Statistique de l'hygiène publique	132+80, 1925.	5.—
IV. Population et l'hygiène publique	306, 1930.	8.—

STATISTIQUE ÉCONOMIQUE.

Volume I. Commerce extérieur en 1923	20+72, 1924.	2.—
II. Ports, marine marchande et navigation en 1924	102, 1925.	2.50
III. Chemins de fer, poste, télégraphe et téléphone en Estonie	64, 1925.	2.—
IV. Commerce extérieur en 1924	22+92, 1925.	3.—
V. Industrie en Estonie en 1924	80, 1926.	2.50
VI. Chemins de fer de l'État en 1924	38, 1926.	2.—
VII. Commerce extérieur en 1925	109, 1926.	3.25
VIII. Commerce extérieur en 1926	IV+106, 1927.	3.25
IX. Situation financière des sociétés anonymes et des sociétés coopér.	32+34, 1927.	2.—
X. Commerce extérieur en 1927	106, 1928.	3.25
XI. Commerce extérieur en 1928	120, 1929.	3.50
XII. Commerce extérieur en 1929	152, 1930.	5.—
XIII. Commerce extérieur en 1930	144, 1931.	5.—
XIV. Commerce extérieur en 1931	140, 1932.	4.—
XV. Commerce extérieur en 1932	124, 1933.	4.—
XVI. Commerce extérieur en 1933	124, 1934.	4.—
XVII. Commerce extérieur en 1934	120, 1935.	4.—
XVIII. Commerce extérieur en 1935		

Sous presse

STATISTIQUE AGRICOLE.

Volume II. Annuaire de la statistique agricole II (1923)	Pages 132, 1924.	Kr. 2.25
III. Élevage du bétail en Estonie en 1924	17+105, 1925.	1.50
IV. Annuaire de la statistique agricole (1925)	3+201, 1926.	3.—
V. Annuaire de la statistique agricole (1926)	VIII+254, 1927.	3.—
VI. Annuaire de la statistique agricole (1927)	VIII+207, 1928.	2.75
VII. Annuaire de la statistique agricole (1928)	VIII+213, 1929.	2.75
VIII. Annuaire de la statistique agricole (1929)	VIII+264, 1930.	3.50
IX. Annuaire de la statistique agricole (1930)	VIII+330, 1931.	3.50
X. Annuaire de la statistique agricole (1931)	VIII+222, 1932.	3.50
XI. Annuaire de la statistique agricole (1932)	VIII+207, 1933.	3.—
XII. Annuaire de la statistique agricole (1933)	VIII+280, 1934.	3.50
XIII. Annuaire de la statistique agricole (1934)	VIII+168, 1935.	3.50

- Type B. 1. Résultats préliminaires du recensement de 1922**
 2. Les enfants infirmes en Estonie
 3. Elections au Parlement en mai 1923
 4. Commerce extérieur de l'Estonie en 1921—1922
 5. Résultats du recensement de 1922:

Volume I. Répartit. démograph. de la popul. et conditions de logement	Pages 88, 1925.	Kr. 2.—
II. Répartit. démograph. de la popul. (tableaux)	8+188, 1924.	4.—
III. Répartition de la population par occupations	88+84, 1925.	3.—
IV. Arrond. Viru	24+62, 1924.	2.—
V. Järva	52+60, 1923.	3.—
VI. Harju et la ville de Tallinn	40+50, 1924.	3.—
VII. a) Lääne	20+50, 1924.	2.—
b) Saare	20+50, 1924.	2.—
VIII. Pärnu	40+84, 1924.	3.50
IX. Viljandi	36+84, 1924.	3.50
X. Tartu et Valga	40+92, 1924.	3.—
XI. V ru et Põlseri	30+40, 1927.	3.—

6. Dépouillement des données du recensement de 1922 et le contenu des tableaux de résultats définitifs

Pages 43, 1923.	Kr. 1.—	
7. Les exploitations agricoles nouvellement fondées de 1919—23	46+60, 1924.	3.50
8. Résultats du recensement agricole de 1925	4+219, 1926.	3.75
9. Album statistique, vol. I. Territoire et populat. (38 dia- et cartogram. en couleurs)		1925.
Album statistique, vol. II. Economie (24 dia- et cartogram. en coul.)		1926.
Album statistique, vol. III. Agriculture	112, 1928.	7.50
10. Elections au III. Parlement	48, 1927.	1.75
12. Elections au IV. Parlement	62, 1929.	1.75
13. Résultats du recensement agricole de 1929, v. I	XI+235, 1930.	7.50
14. Population et biens des exploitations agricoles (v. II)	IV+96+44, 1932.	3.—
15. Estonie de 1920—1930 (Résumé rétrospectif)	XV+405, 1931.	7.—
16. Elections au V. Parlement	52, 1933.	1.50
17. Données du Recensement de I. III. 1934:		
Vol. I. Population des communes rurales	IV+104, 1934.	Kr. 3.—
Vol. II. Composition démographique de la population et logements	VIII+152, 1935.	3.—
Vol. III. Occupations et familles	228, 1935.	5.—

Type G. RECUEIL MENSUEL

1922 Nr. 1—11 Prix total Kr. 10.—	1922 Nr. 62—73 Prix total Kr. 15.—	1933 Nr. 134—145 Prix total Kr. 15.—
1923 „ 12—21 „ „ „ 15.—	1923 „ 74—85 „ „ „ 15.—	1934 „ 146—157 „ „ „ 15.—
1924 „ 22—33 „ „ „ 15.—	1929 „ 86—97 „ „ „ 16.—	1935 „ 158—169 „ „ „ 15.—
1924 „ 34—45 „ „ „ 15.—	1930 „ 98—109 „ „ „ 15.—	1936 „ à partir du Nr. 170 à Kr. 1.50
1925 „ 46—51 „ „ „ 15.—	1931 „ 110—121 „ „ „ 15.—	
	1932 „ 122—133 „ „ „ 15.—	